

SUURTEN KAUPUNKIEN JA KAUPUNKISEUTUJEN työvoimatarpeet nyt ja lähitulevaisuudessa

Analyysin sisältö

Analyysi jakautuu kolmeen toisiaan täydentävään osioon:

1. Työvoiman määrä toteutuneen kehityksen osalta ja nykytila valituilla kriittisillä toimialoilla
2. Työvoiman tarjonta ja poistuma tulevan 10 vuoden aikana valituilla kriittisillä toimialoilla
3. Vieraskielisen väestön väestöennuste suurilla kaupunkiseuduilla vuosina 2021-2030/2040
4. Poliittikasuosituksset

Analyysin kriittiseksi määritellyt toimialat

Analyysissä selvitettiin kriittiseksi määriteltyjä toimialoja kuudessa suuressa kaupungissa ja niiden neljällä kaupunkiseudulla.

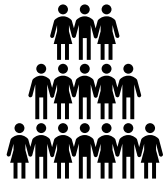
Analyysin näkökulmat liittyivät:

1. Kohteena olevien alueiden kansalliseen merkitykseen kriittisillä toimialoilla
2. Kohteena olevien alueiden kriittisten toimialojen työvoiman nykytilaan ja toteutuneeseen kehitykseen
3. Kohteena olevien alueiden kriittisten toimialojen työvoiman tulevaan kehitykseen ja vieraskielisen väestön ennusteeseen

Kriittisiksi toimialoiksi määriteltiin tilaajan puolelta: sosiaali- ja terveystoiminta, teollisuus, majoitus- ja ravitsemus, kasvatus ja koulutus, rakentaminen ja ICT. Kriittisiä toimialoja on tarkasteltu ohessa kuvatun TOL-2008-luokituksen perusteella.

KRIITINEN ALA	TOL2008 ALAT
TEOLLISUUS	10 Elintarvikkeiden valmistus 11 Juomien valmistus 12 Tupakkatuotteiden valmistus 13 Tekstiilien valmistus 14 Vaatteiden valmistus 15 Nahan ja nahkatuotteiden valmistus 16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus 17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus 18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen 19 Kaksin ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus 20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus 21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus 22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus 23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus 24 Metallien jalostus 25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet) 26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus 27 Sähkölaitteiden valmistus 28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus 29 Moottoriajoneuvojen valmistus 30 Muiden kulkuneuvojen valmistus 31 Huonekalujen valmistus 32 Muu valmistus 33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus
RAKENTAMINEN	41 Talonrakentaminen 42 Maa- ja vesirakentaminen 43 Erikoistunut rakennustoiminta
MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA	55 Majoitus 56 Ravitsemistoiminta
ICT	61 Televiestintä 62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta 63 Tietopalvelutoiminta
KOULUTUS	85 Koulutus
SOSIAALI- JA TERVEYS	86 Terveyspalvelut 87 Sosiaalihuollon laitospalvelut 88 Sosiaalihuollon avopalvelut

Kuuden suuren kaupungin ja niiden kaupunkiseutujen kansallinen merkitys eräillä makroluvuilla

47,2 %

ASUKASLUKU: Kuuden suuren kaupungin kaupunkiseuduilla asui noin 2,6 miljoonaa asukasta eli 47,2 prosenttia koko maan väestöstä huhtikuun lopussa 2022

55,1 %

KOULUTETUT: Kuuden suuren kaupungin kaupunkiseuduilla asuu noin 840 000 korkea-asteen tutkinnon suorittanutta eli 55,1 prosenttia koko maan korkea-asteen suorittaneista vuoden 2020 lopussa

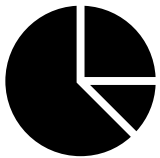
51,8 %

TYÖPAIKAT: Kuuden suuren kaupungin kaupunkiseuduilla sijaitti noin 1,2 miljoonaa työpaikkaa eli 51,8 prosenttia koko maan työpaikoista vuoden 2020 lopussa

78,9 %

TK-MENOT: Kuuden suuren kaupungin maakuntien (tietoja ei enää seututasolla) tutkimus- ja tuotekehitysmenojen määrä noin 5,5 miljardia euroa vuoden 2020 lopussa eli 78,9 prosenttia koko maan TK-menoista

54,8 %

BKT: Kuuden suuren kaupungin kaupunkiseudun osuus koko maan bruttokansantuotteesta markkinahintaan vuoden 2019 lopussa

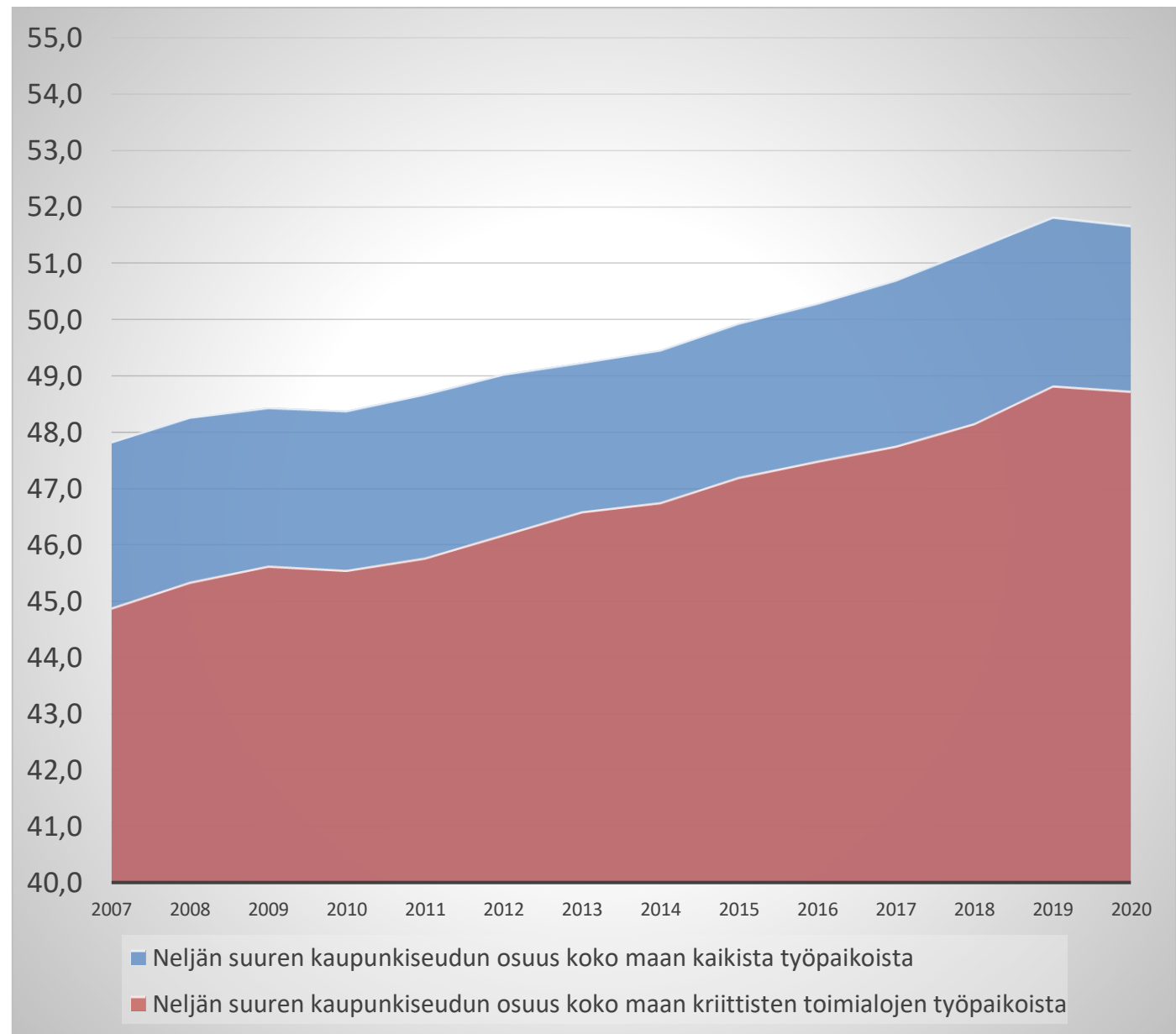

1. Työvoiman määrä toteutuneen kehityksen osalta ja nykytila kriittisillä toimialoilla

Neljän suuren kaupunkiseudun osuus koko maan työpaikoista vuosina 2007-2020

Kuviossa kuvataan Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutujen osuutta koko maan kaikista ja kriittisten toimialojen työpaikoista vuosina 2007-2020

- Vuonna 2007 **koko maan työpaikoista 47,8** ja **kriittisten toimialojen työpaikoista 44,9 prosenttia** sijaitsi neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla
- Vuonna 2020 **koko maan työpaikoista 51,7** ja **kriittisten toimialojen työpaikoista 48,7 prosenttia** sijaitsi neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla
- **Neljän suuren kaupunkiseudun osuus koko maan työpaikoista kasvoi 3,9 prosenttiyksikköä ja kriittisten toimialojen osuus 3,8 %-yksikköä vuosien 2007-2020 välisenä aikana**

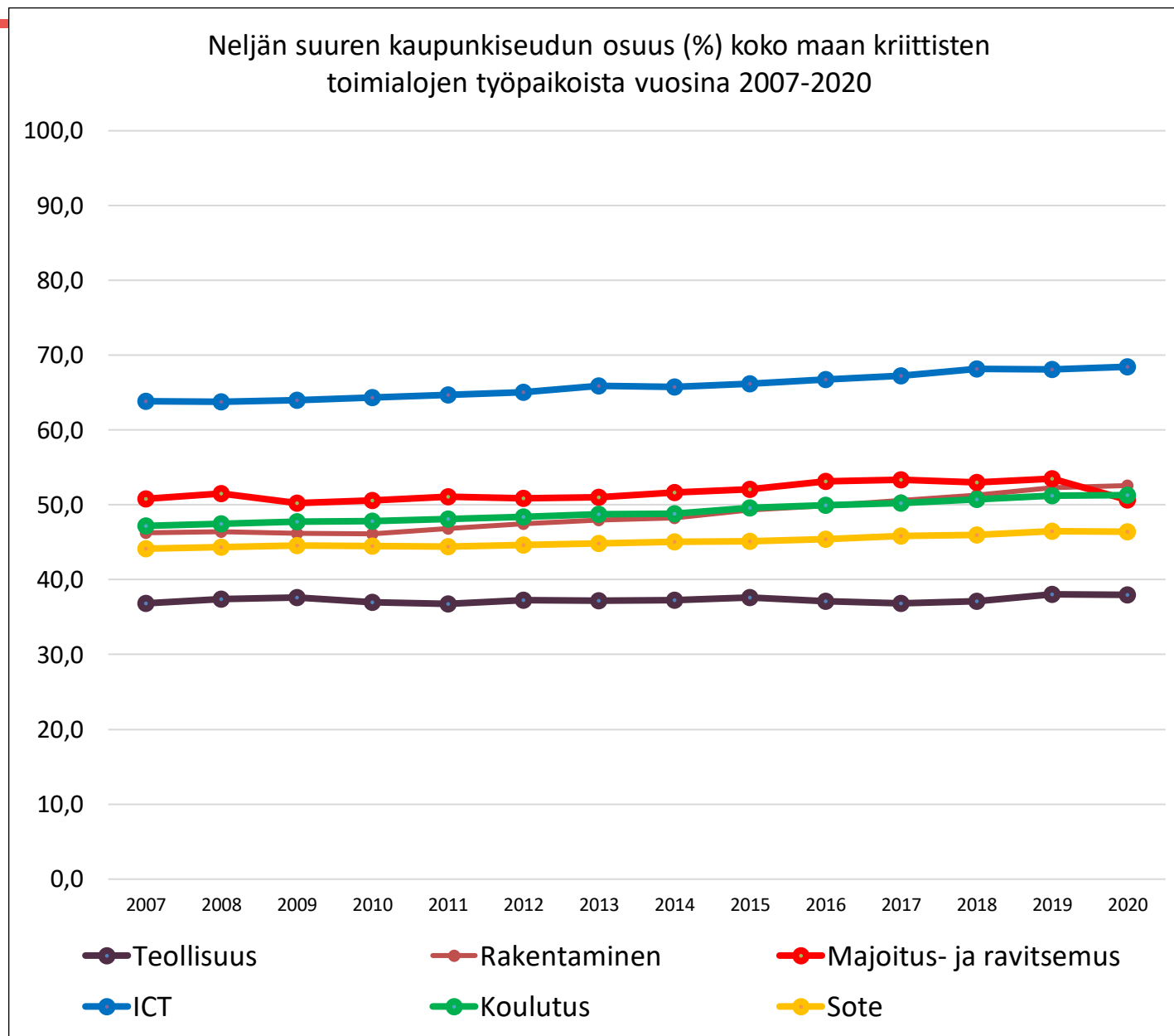

Lähde: Tilastokeskus: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Neljän suuren kaupunkiseudun osuus koko maan työpaikoista vuosina 2007-2020

Kuviossa kuvataan Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutujen osuutta koko maan kriittisten toimialojen työpaikoista vuosina 2007-2020

- Neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla on kriittisistä toimialoista **suhteellisesti eniten ICT-alan työpaikkoja** osuus on vaihdellut 63,4 -68,4 prosentin välillä vuosina 2007-2020
- Neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla on **toiseksi eniten koulutukseen, rakentamiseen sekä majoitus- ja ravitsemusalaan** liittyviä työpaikkoja: osuus on vaihdellut 50 prosentin molemmin puolin vuosina 2007-2020
- Neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla on kriittisistä toimialoista **vähiten teollisuuden toimialan työpaikkoja**: osuus on vaihdellut 37-39 prosentin tasolla vuosina 2007-2020

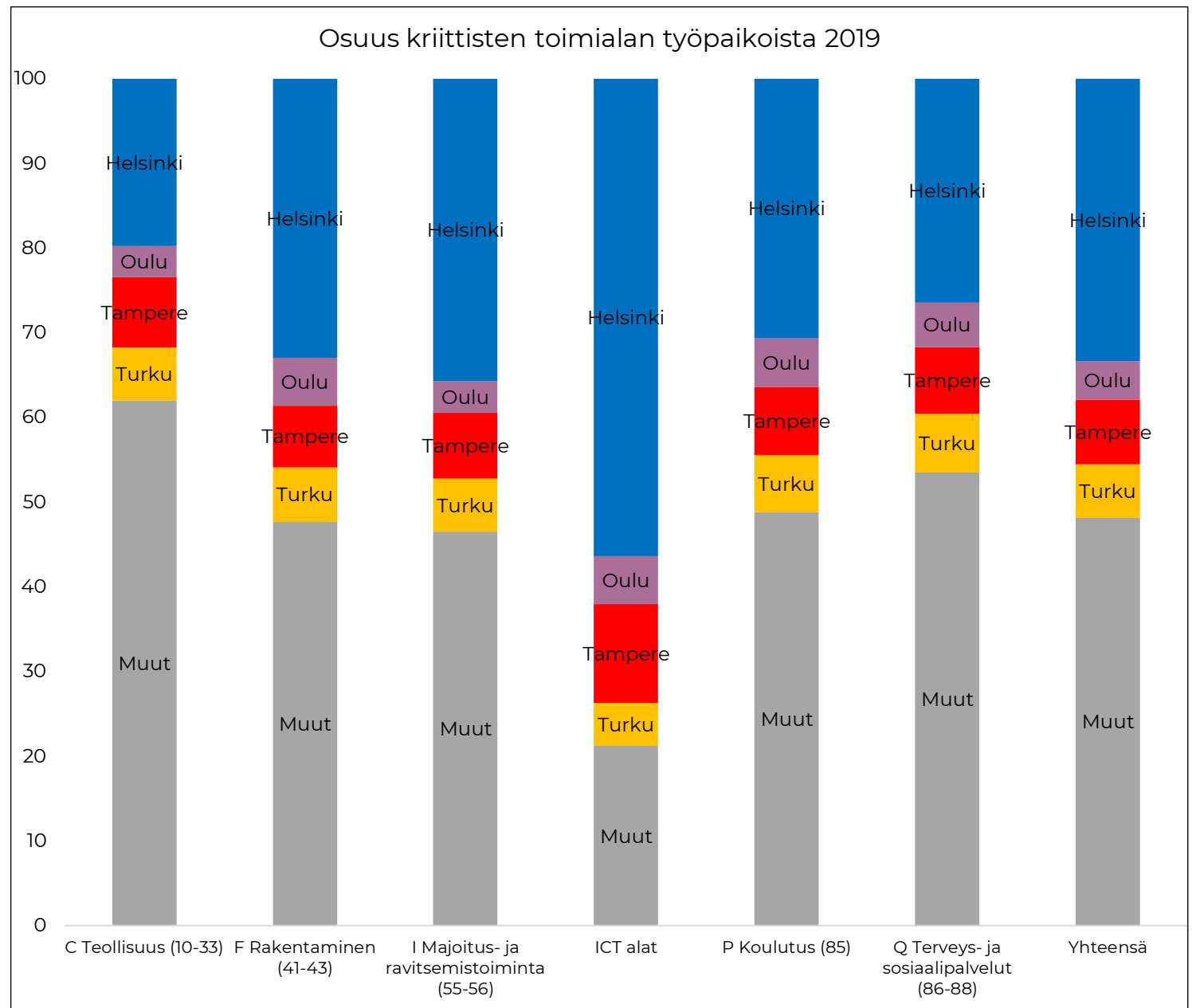

Lähde: Tilastokeskus: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Neljän suuren kaupunkiseudun osuus kriittisten toimialojen työpaikoista 2019

Kuviossa kuvataan Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutujen osuutta kriittisten toimialojen työpaikoista vuonna 2019.

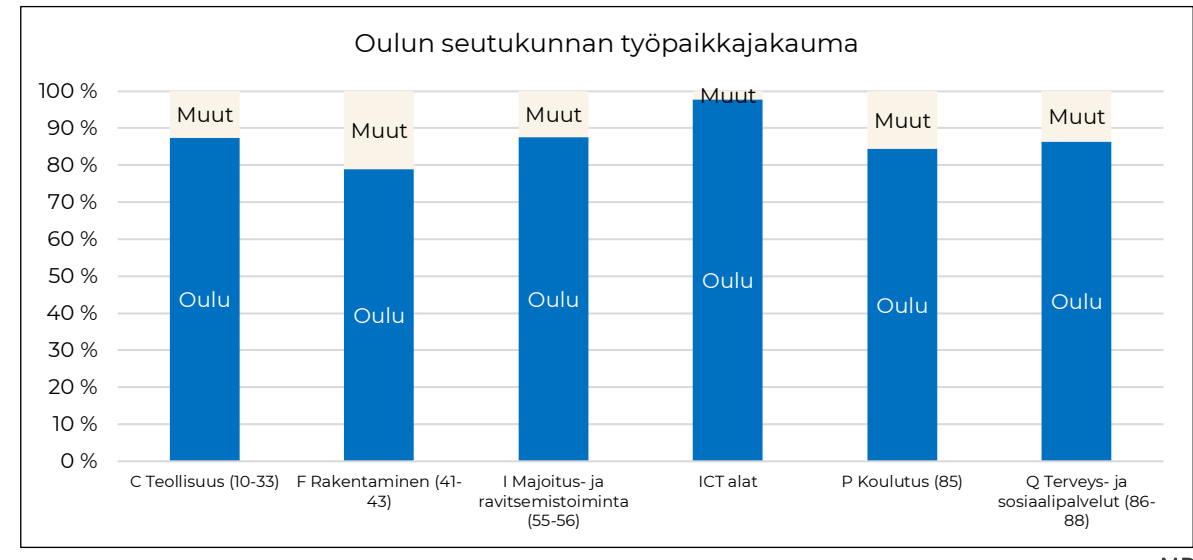
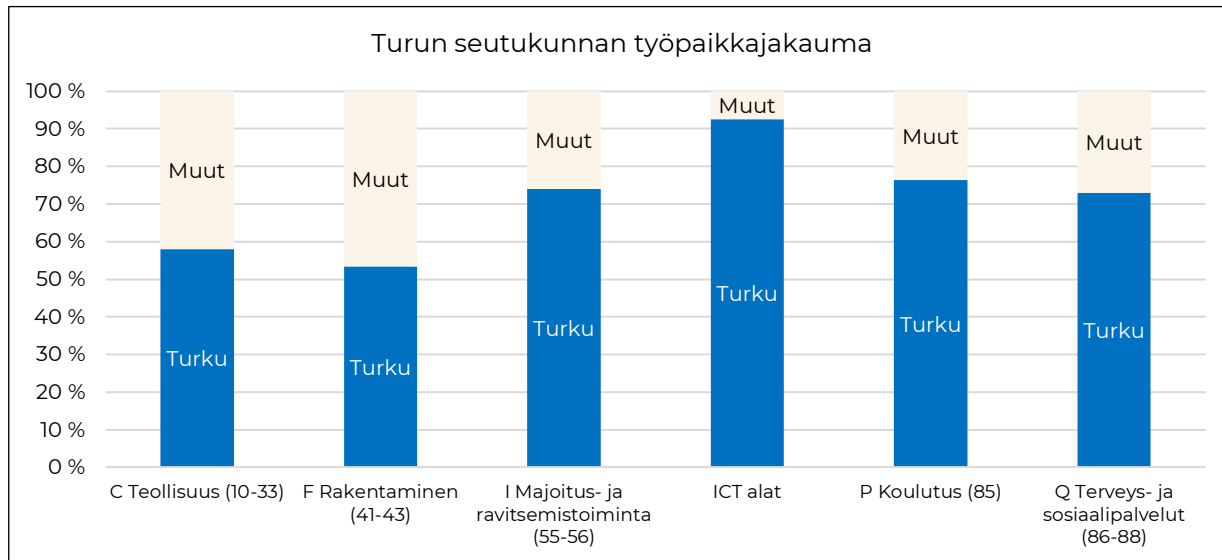
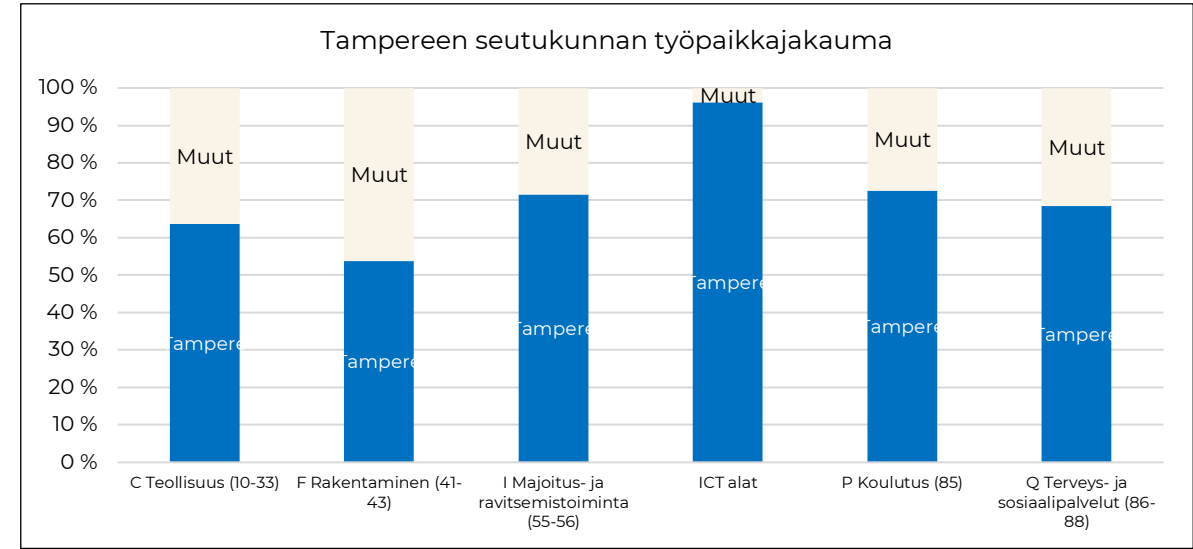
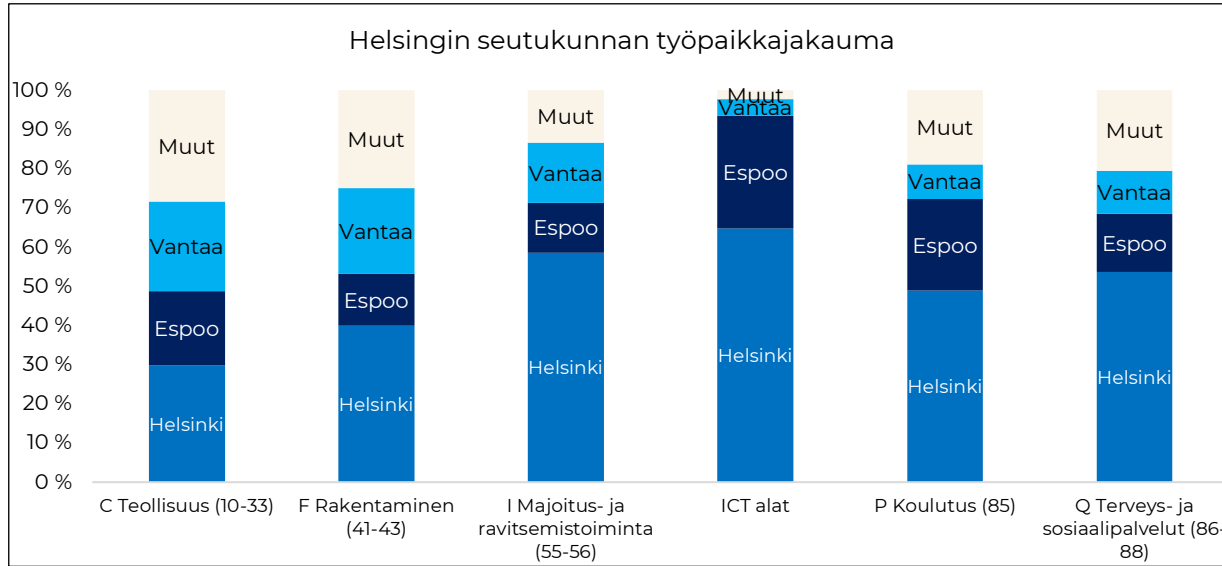
- **Helsingin seudulla** on kaikilla kriittisillä toimialoilla eniten työpaikkoja suurista kaupunkiseuduista. Helsingin seudulla korostuvat ICT, rakentaminen sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta suhteessa alueella oleviin muihin työpaikkoihin.
- **Tampereen seudulla** korostuvia toimialoja ovat etenkin teollisuus ja ICT. Rakentamisen ja koulutuksen osuus työpaikoista jää suurista kaupunkiseuduista alhaisimmaksi.
- **Turun seudulla** korostuvia aloja ovat teollisuus, majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä sote-alat. ICT:n merkitys jää Turun seudulla vähäiseksi muihin suuriin kaupunkiseutuihin verrattuna.
- **Oulun seudulla** korostuvia aloja ovat koulutus, sote ja rakentaminen. Erityisesti majoitus- ja ravitsemistoiminnan merkitys on Oulussa vähäinen.

Lähde: Tilastokeskus: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

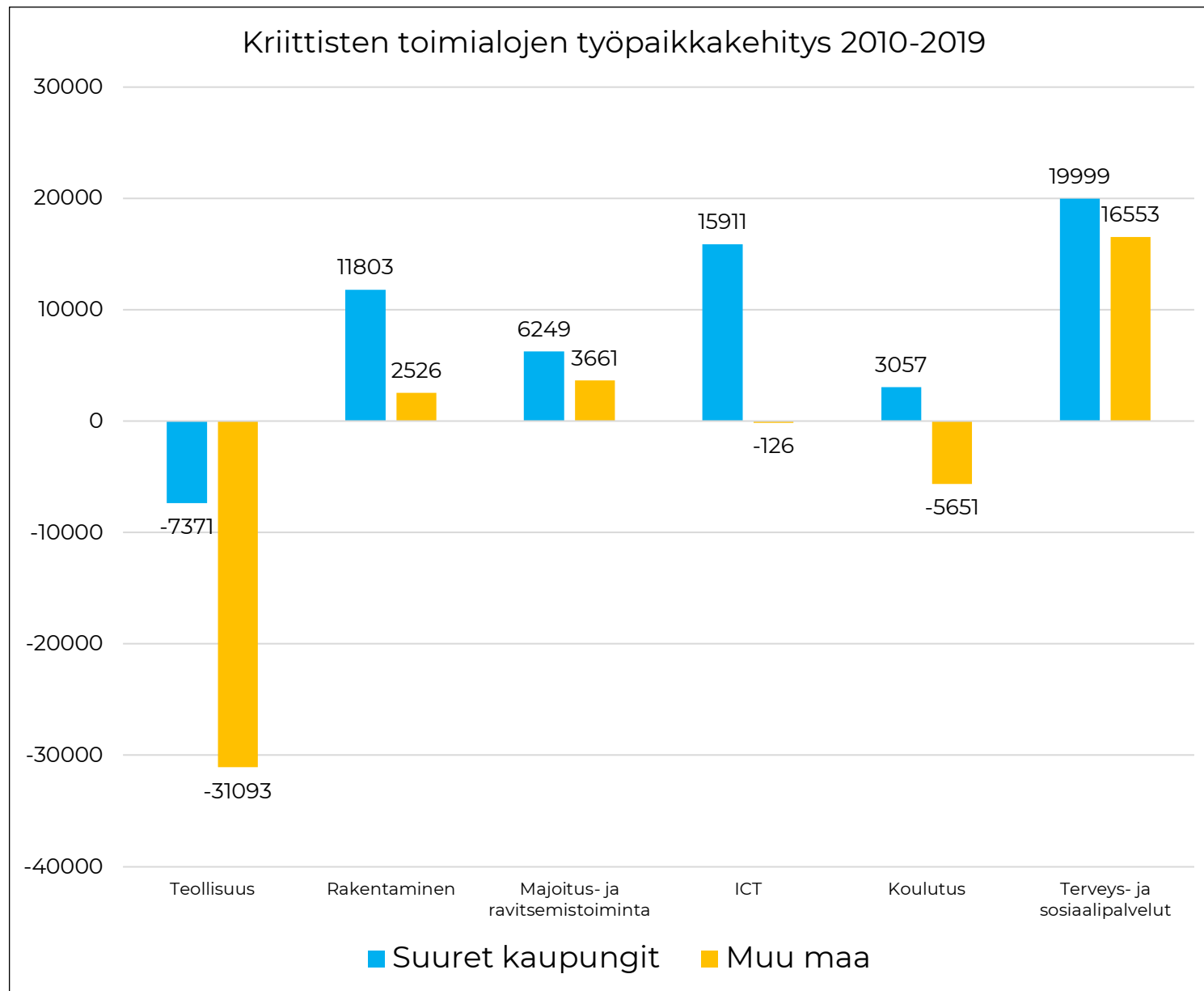
Kriittisten toimialojen työpaikat sijaitsevat keskuskaupungeissa

Työpaikkakehitys kriittisillä toimialoilla vuosina 2010-2019

Kuviossa kuvataan kriittisten toimialojen työpaikkakehitystä vuosien 2010-2019 aikana. Vuosi 2020 on rajattu pois koronakriisiin liittyvien merkittävien poikkeamien vuoksi

- Kuuden suuren kaupungin merkitys kriittisten toimialojen työpaikkojen näkökulmasta on korostunut 2010-luvun aikana. **Kuudessa suuressa kaupungissa kriittisten toimialojen työpaikkojen määrä kasvoi 2010-luvulla noin 50 000 työpaikalla.**
- Muussa maassa kriittisten toimialojen työpaikkojen määrä väheni yhteensä noin 14 000 työpaikalla 2010-luvun kuluessa
- **Kuuden suuren kaupungin työpaikkakehitys oli kaikilla kriittisillä toimialoilla muuta maata nopeampaa.**
- Kriittisten toimialojen työpaikkojen määrä kasvoi eniten ICT- ja Sote-aloilla. Työpaikkojen määrä väheni vain teollisuuden toimialalla.

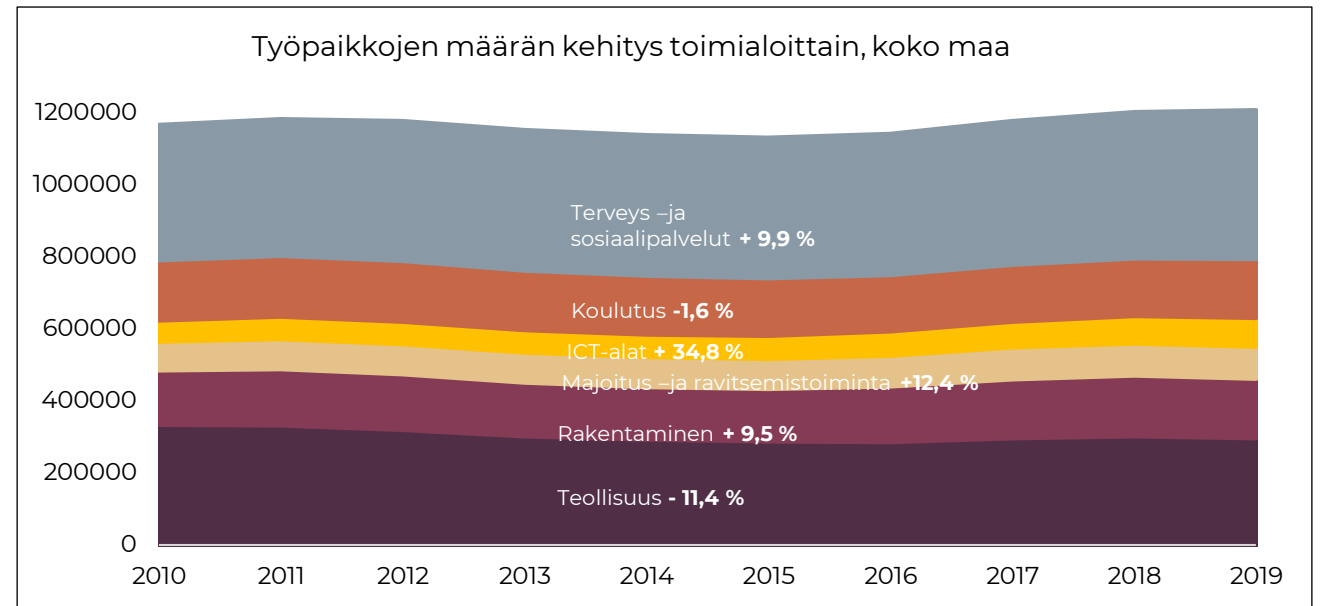
Lähde: Tilastokeskus: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Kriittisten toimialojen suhteellinen työpaikkakehitys 2010-luvulla

Taulukoissa kuvataan kriittisten toimialojen suhteellista työpaikkakehitystä vuosien 2010-2019 aikana. Alemmassa kuviossa on kuvattu koko maan kehitystä aikasarjana.

○ **Kuuden suuren kaupungin suhteellinen työpaikkakehitys oli kaikilla kriittisillä toimialoilla muun maan kehitystä vahvempaa, mutta suurten kaupunkien välillä oli varsin suuria eroja erilaisen elinkeino- ja toimialarakenteen vuoksi**

- **Teollisuuden** työpaikkojen määrä kasvoi vain Vantaalla ja Turussa
- **Rakentamisen** työpaikkakehitys oli voimakasta etenkin pääkaupunkiseudulla ja Oulussa
- **Majoitus- ja ravitsemistoiminnan** työpaikkojen määrä kasvoi erityisen voimakkaasti Turussa.
- **ICT alan** kasvu oli kaikissa kunnissa merkittävää, vain Vantaan kasvu jäi maltilliseksi
- **Koulutuksen** työpaikkakehitys oli huomattavaa vain Vantaalla ja Espoossa
- **Sote-alalla** työpaikkakehitys oli voimakasta lukuun ottamatta Helsinkiä

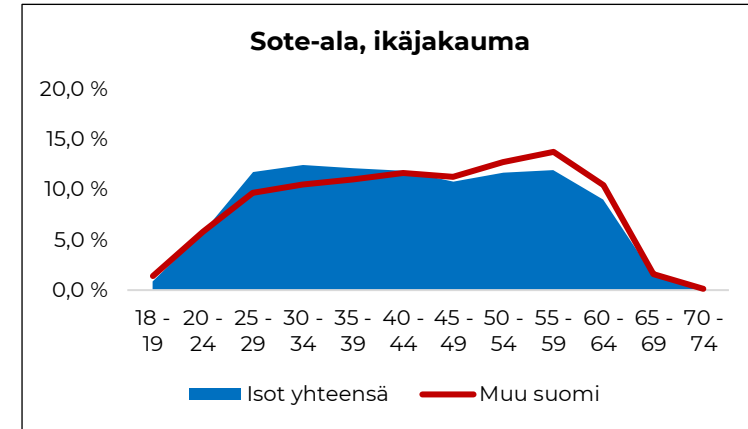
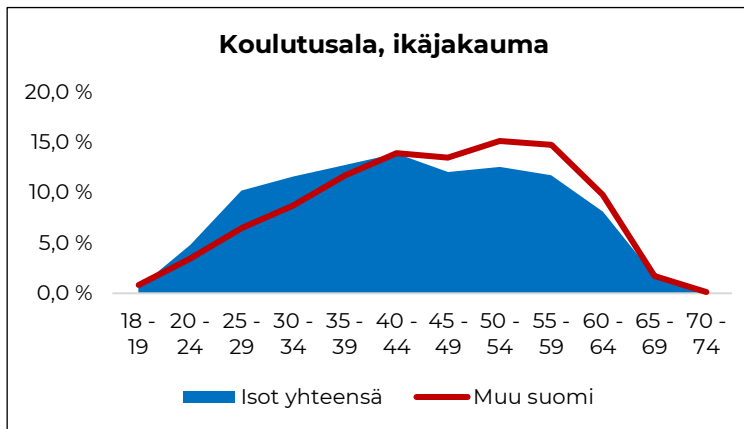
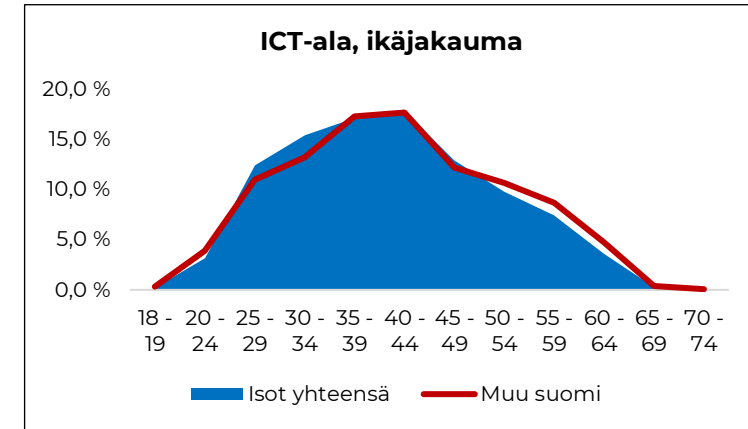
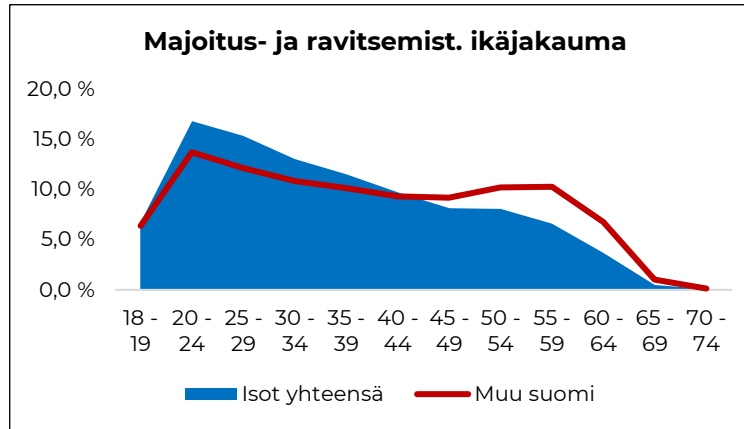
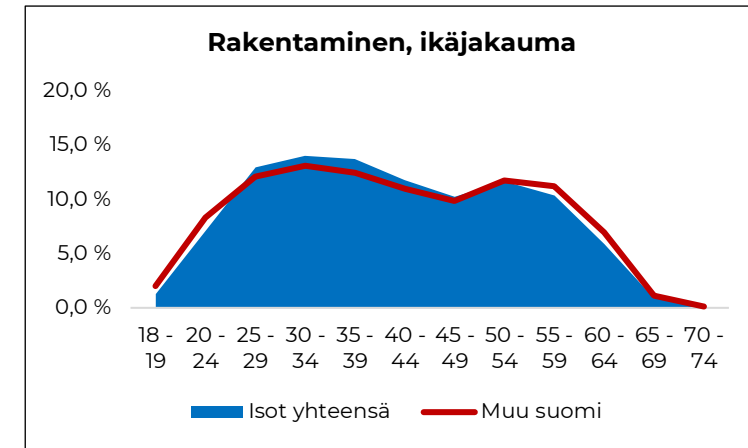
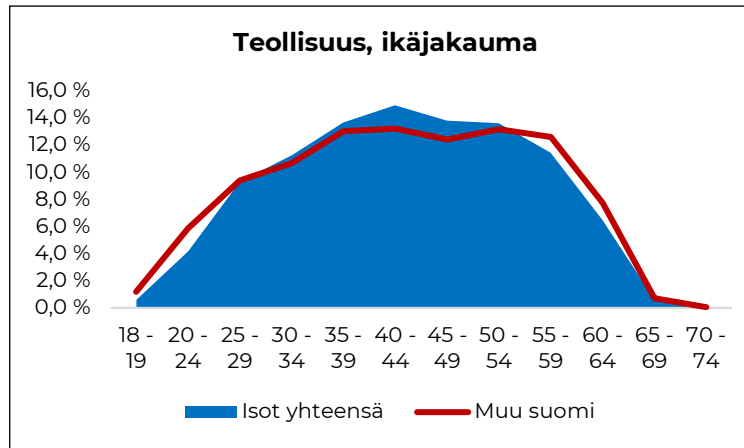

MUUTOS 2010-2019	TEOLLISUUS	RAKENTAMINEN	MAJOITUS JA RAVITSEMUS	ICT-ALAT	KOULUTUS	SOTE	YHTEENSÄ
Helsinki	-10,2	20,6	18,1	37,8	-0,1	7,4	8,4
Espoo	-23,8	31,5	19,4	42,2	18,1	20,5	6,9
Vantaa	7,1	65,5	19,3	20,1	15,6	34,7	18,2
Turku	11,5	8,5	22,8	43,5	1,1	20,4	11,9
Tampere	-14,9	-2,3	16,4	49	4,1	19,1	9
Oulu	-11	22,4	16,7	53,4	2,7	21	10,4
Muu maa	-12,4	2,5	7,9	17,8	-5,5	6,8	-2,9
Koko maa	-11,4	9,5	12,4	34,8	-1,6	9,9	2,1

Työvoiman ikäjakauma kriittisillä toimialoilla

Kuvioissa on kuvattu kriittisten toimialojen työllisen työvoiman ikäjakaumaa suurissa kaupungeissa ja muussa maassa.

- Suurten kaupunkien kriittisten toimialojen työvoima on käytännössä kaikilla kriittisillä toimialoilla ikärakenteeltaan nuorempi kuin keskimäärin muussa maassa.
- Suurten kaupunkien ero ikärakenteessa on erityisen suuri majoitus- ja ravitsemus- sekä koulutusaloilla. Teollisuuden ja rakentamisen aloilla erot ovat maltillisemmat.
- Suurissa kaupungeissa työvoiman ikärakenne on erityisen nuori majoitus- ja ravitsemisaloilla sekä ICT-alalla. Ikärakenne on suhteellisen iäkäs teollisuudessa ja sote-aloilla.

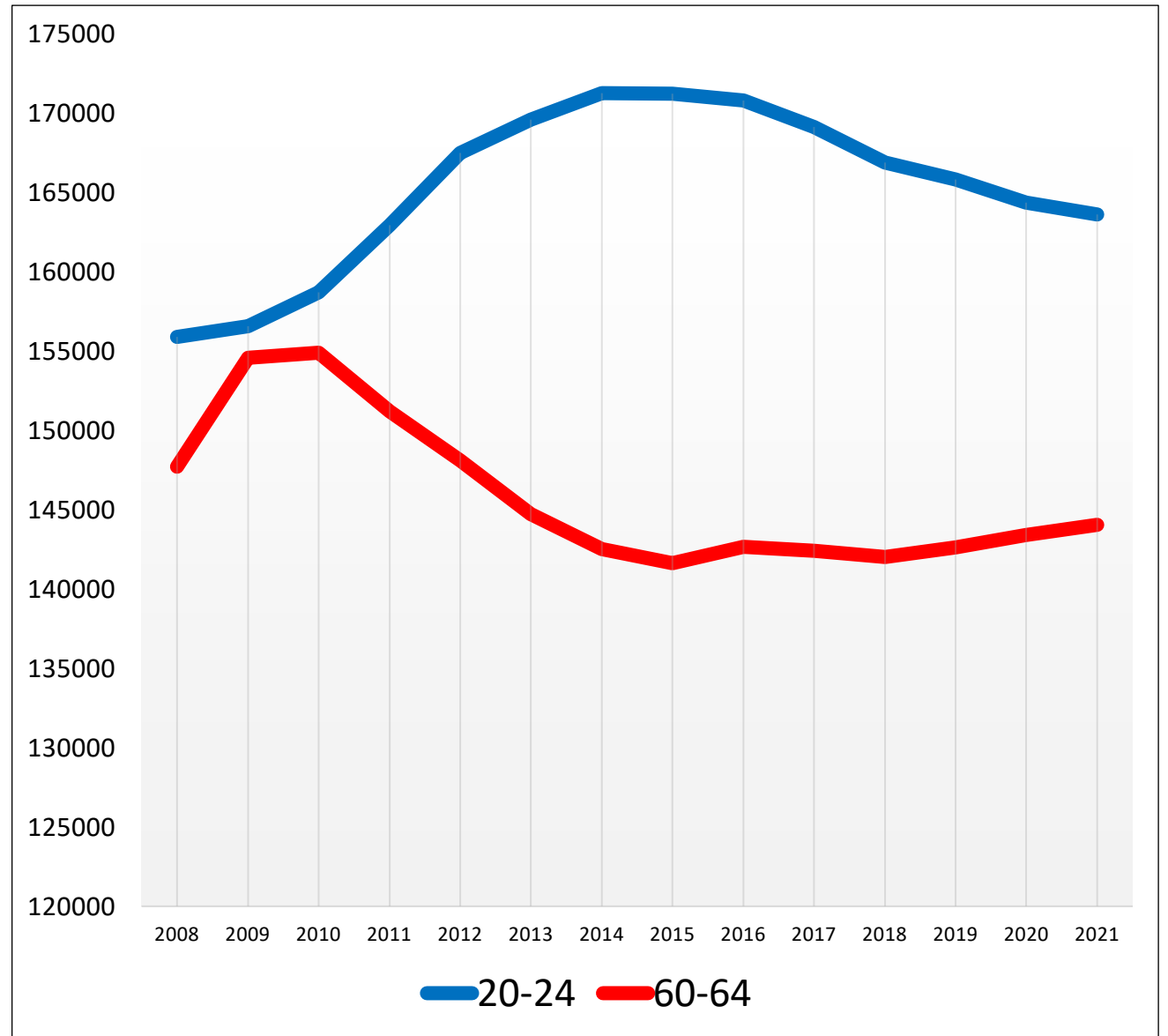
Keskuskaupunkien osuus seutukuntien työpaikoista kriittisillä aloilla

TOIMIALA	SUURET KAUPUNGIT, OSUUS KOKO MAAN TYÖPAIKOISTA 2019	MUU MAA, OSUUS KOKO MAAN TYÖPAIKOISTA 2019	SUURET KAUPUNGIT, MUUTOS 2010-2019	MUU MAA, MUUTOS 2010-2019
10 Elintarvikkeiden valmistus	25,4 %	74,6 %	1 %	-1 %
11 Juomien valmistus	20,9 %	79,1 %	-24 %	-9 %
12 Tupakkatuotteiden valmistus	-	-	-	-
13 Tekstiilien valmistus	37,7 %	62,3 %	-14 %	-28 %
14 Vaatteiden valmistus	46,3 %	53,7 %	39 %	-49 %
15 Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	5,9 %	94,1 %	-52 %	-41 %
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus	6,7 %	93,3 %	1 %	-26 %
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	19,0 %	81,0 %	6 %	-23 %
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	49,6 %	50,4 %	-44 %	-46 %
19 Kaksin ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus	25,7 %	74,3 %	72 %	14 %
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	40,6 %	59,4 %	-8 %	-6 %
21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus	75,3 %	24,7 %	15 %	30 %
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	9,4 %	90,6 %	1 %	-13 %
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	13,5 %	86,5 %	-31 %	-14 %
24 Metallien jalostus	4,0 %	96,0 %	-47 %	-18 %
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	13,1 %	86,9 %	6 %	-4 %
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten	73,3 %	26,7 %	-38 %	-42 %
27 Sähkölaitteiden valmistus	32,8 %	67,2 %	10 %	-7 %
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	25,1 %	74,9 %	13 %	-2 %
29 Moottorijoneuvojen, perävaunujen ja	7,7 %	92,3 %	113 %	24 %
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	45,6 %	54,4 %	150 %	-40 %
31 Huonekalujen valmistus	19,1 %	80,9 %	50 %	-35 %
32 Muu valmistus	30,4 %	69,6 %	-12 %	-12 %
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	30,3 %	69,7 %	4 %	4 %
41 Talonrakentaminen	36,5 %	63,5 %	33 %	-1 %
42 Maa- ja vesirakentaminen	42,6 %	57,4 %	-1 %	6 %
43 Erikoistunut rakennustoiminta	36,8 %	63,2 %	23 %	4 %
55 Majoitus	32,2 %	67,8 %	4 %	-1 %
56 Ravitsemistoiminta	46,5 %	53,5 %	20 %	10 %
58 Kustannustoiminta	77,8 %	22,2 %	-9 %	-44 %
59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, ä	84,7 %	15,3 %	9 %	-9 %
60 Radio- ja televisioiminta	62,3 %	37,7 %	-21 %	25 %
61 Televiestintä	79,2 %	20,8 %	-4 %	-16 %
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	74,2 %	25,8 %	50 %	35 %
63 Tietopalvelutoiminta	40,7 %	59,3 %	42 %	13 %
85 Koulutus	40,7 %	59,3 %	5 %	-5 %
86 Terveyspalvelut	36,0 %	64,0 %	11 %	-7 %
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	42,4 %	57,6 %	17 %	19 %
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	26,4 %	73,6 %	24 %	18 %

Työvoiman tarjonta 20-24- ja poistuma 60-64-vuotiaissa neljällä kaupunkiseudulla 2008-2021

Kuviossa kuvataan Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutujen yhteenlaskettua työvoiman tarjontaa ja poistumaa kahdessa viisivuotisikäryhmässä vuosina 2008-2021. Työmarkkinoille tullaan keskimäärin noin 22,5 vuotiaana ja poistutaan noin 63 vuotiaana

- **Työvoiman tarjonta on ollut työvoiman poistumaa suurempi koko ajanjakson** 2008-2021 välisen ajan neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla toisin kuin muualla Suomessa
- **Työvoiman tarjonta on ollut neljällä suurella kaupunkiseudulla koko ajanjakson aikana yhteensä noin 272 000 henkilöä poistumaa suurempi eli keskimäärin noin 19 400 henkilöä vuodessa**
- Työvoiman tarjonta on alentunut yhtäjaksoisesti vuodesta 2014 alkaen ja työvoiman poistuma noussut asteittain vuodesta 2018 alkaen

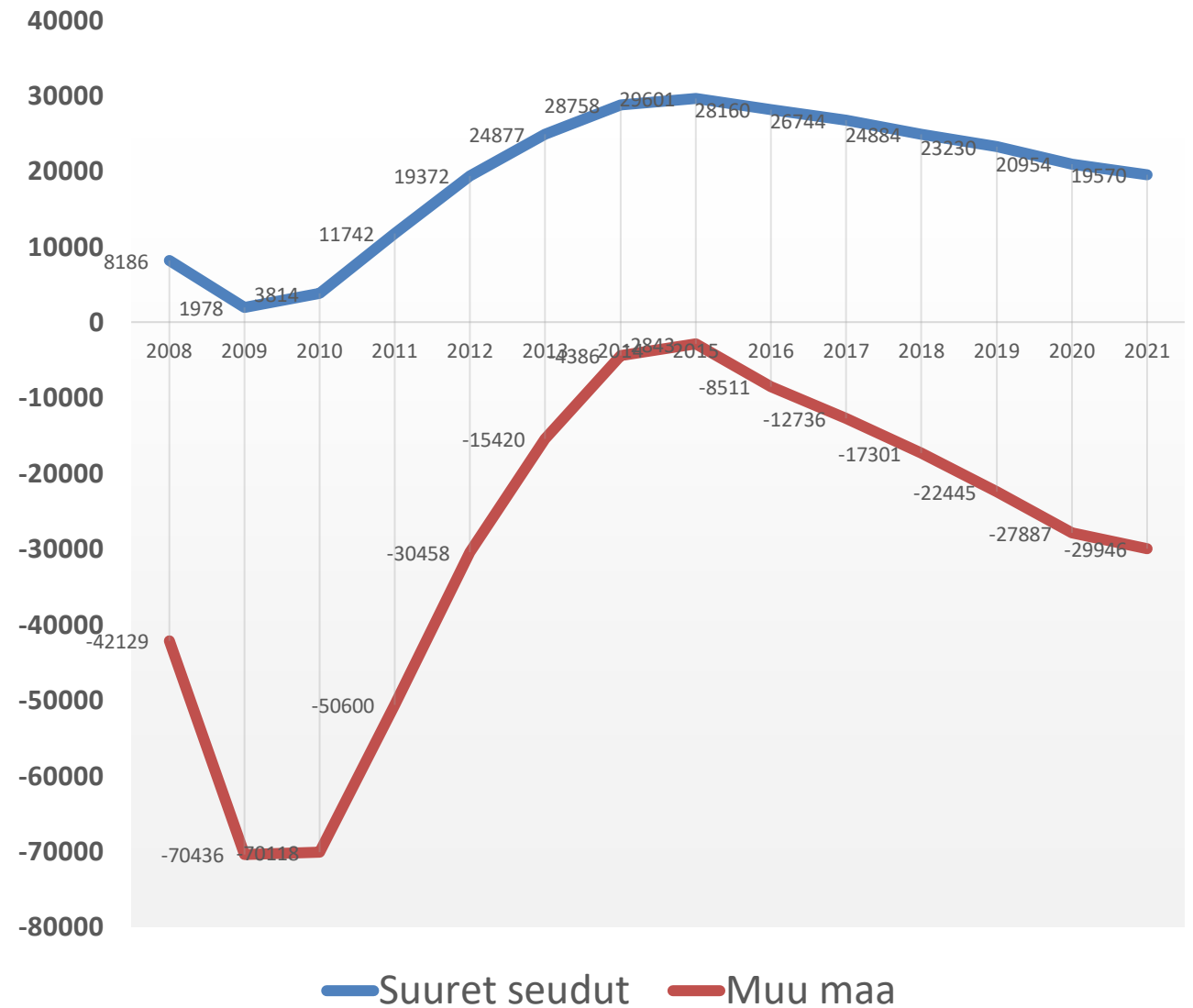

Lähde: Tilastokeskus, väestö; väestörakenne

Työvoiman tarjonnan ja poistuman välinen erotus suurilla kaupunkiseuduilla ja koko maassa 2008-2021

Kuviossa kuvataan työvoiman tarjonnan (20-24-vuotiaat) ja työvoiman poistuman (60-64-vuotiaat) välistä erotusta yhteenlaskettuna neljällä suurella kaupunkiseudulla ja muualla maassa vuosina 2008-2021

- **Neljän suuren kaupunkiseudun työvoiman tarjonta oli koko ajanjakson joka vuosi työvoiman poistuma suurempaa.** Työvoiman tarjonta oli yhteensä noin 272 000 suurempaa kuin työvoiman poistuma kahdessa avainikäryhmässä vuosina 2008-2021
- **Muun maan kohdalla tilanne on päinvastainen eli työvoiman poistuma ylittää joka vuosi työvoiman tarjonnan määrän.** Muualla maassa työvoiman poistuma ylitti peräti noin 405 000 henkilöllä työvoiman tarjonnan avainikäryhmissä vuosina 2008-2021
- **Neljällä suurella kaupunkiseudulla työvoiman tarjonnan ja poistuman erotus oli keskimäärin +19 419 hlöä** vuodessa ja muualla maassa **-28 944** henkilöä vuodessa vuosina 2008-2021

Lähde: Tilastokeskus, väestö; väestörakenne

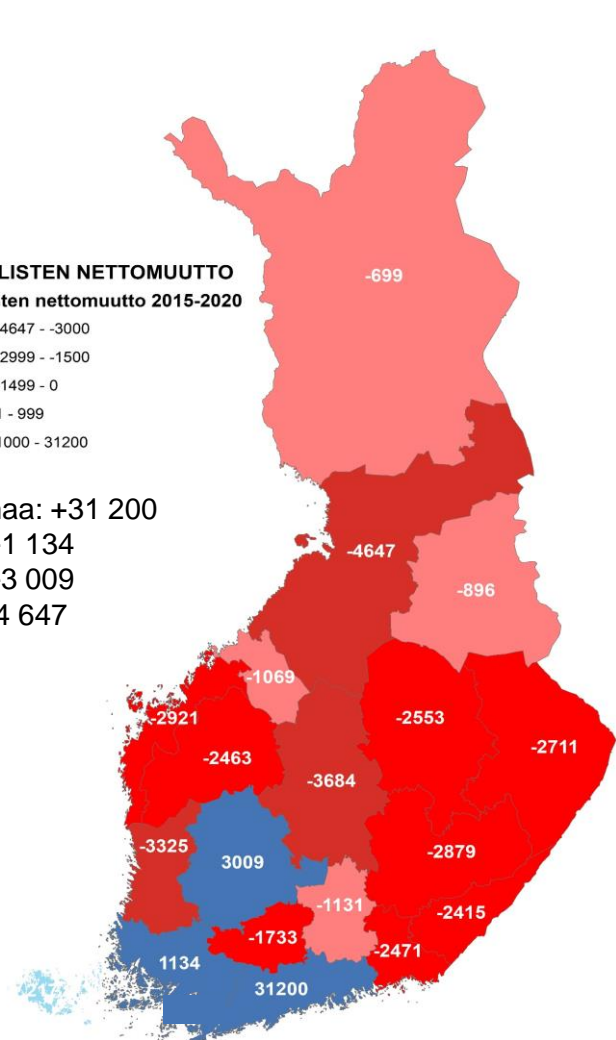
Työllisten ja koulutettujen alueellinen liikkuvuus vuosina 2010-2020

TYÖLLISTEN NETTOMUUTTO

Työllisten nettomuutto 2015-2020

Uusimaa: +31 200
V-S: +1 134
PIR: +3 009
P-P: -4 647

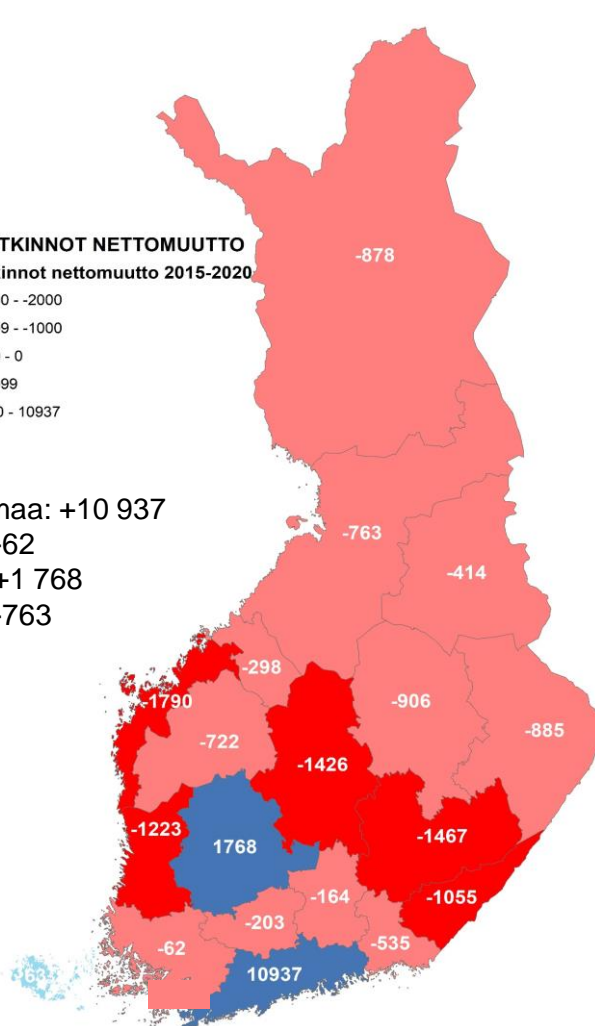

AMK-TUTKINNOT NETTOMUUTTO

AMK-tutkinnot nettomuutto 2015-2020

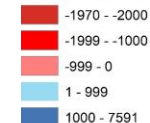

Uusimaa: +10 937
V-S: -62
PIR: +1 768
P-P: -763

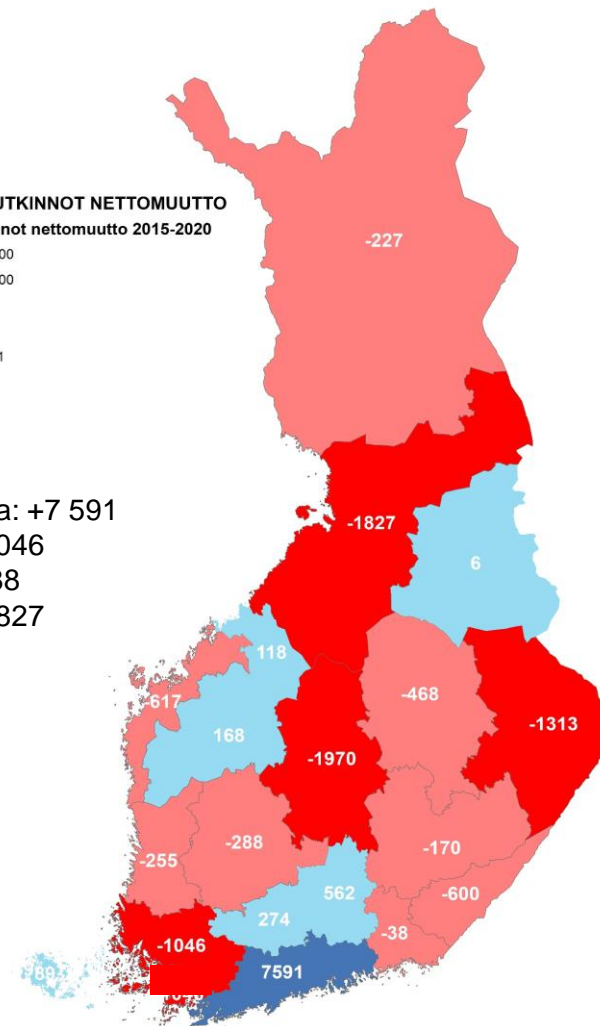

YLIOPISTOTUTKINNOT NETTOMUUTTO

Yliopistotutkinnot nettomuutto 2015-2020

Uusimaa: +7 591
V-S: -1 046
PIR: -288
P-P: -1 827

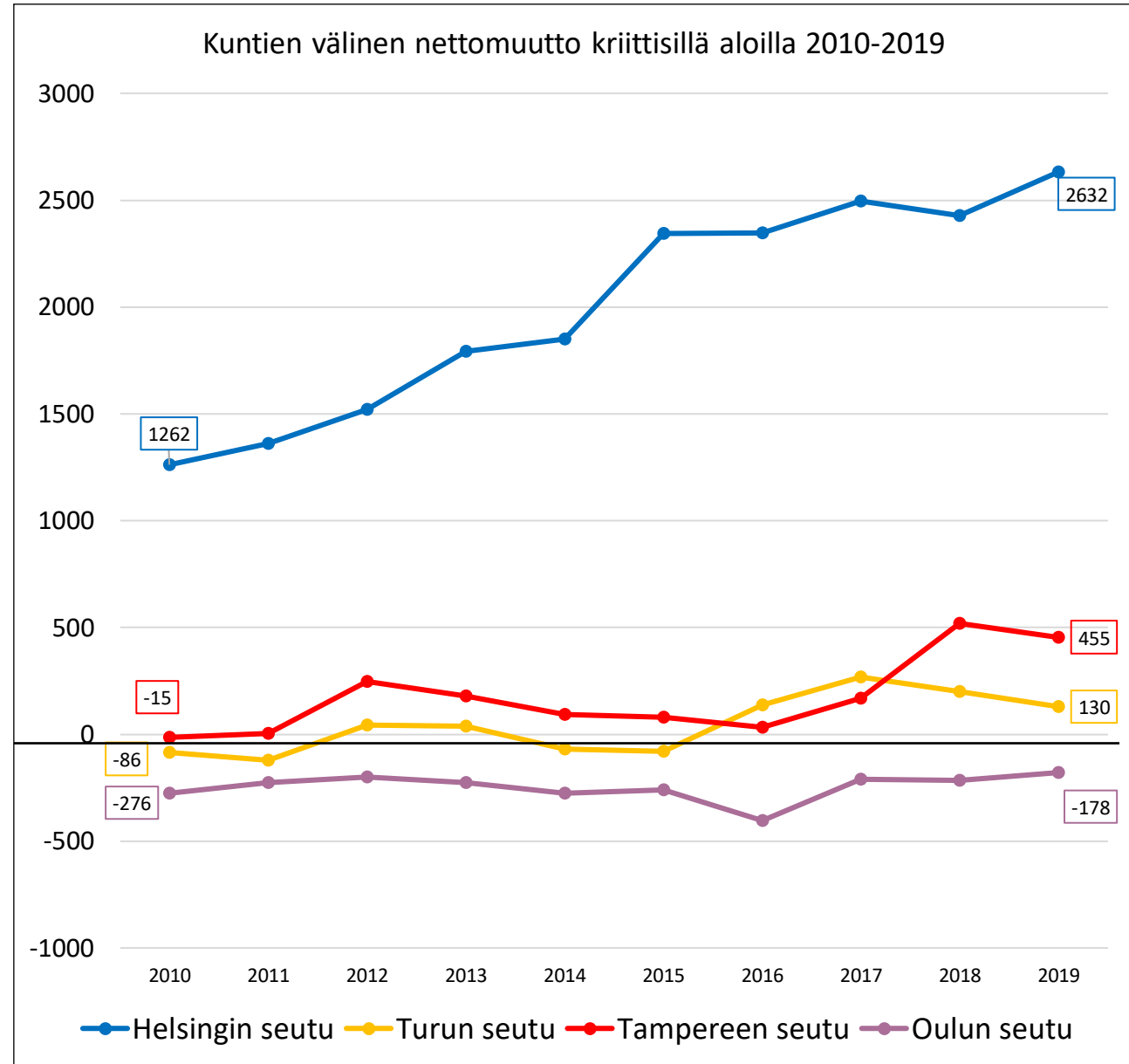

Kuntien välinen nettomuutto kriittisillä toimialoilla 2010-2019

Kuviossa kuvataan kuntien välistä nettomuuttoa kriittisillä toimialoilla yhteenlaskettuna vuosien 2010-2019 aikana.

- **Helsingin seutu** sai noin 20 000 henkilöä muuttovoittoa muusta maasta kriittisten toimialojen työllisistä 2010-luvulla. Muuttovoitot kasvoivat 2010-luvun kuluessa. Helsingin seudun tilanne on kuitenkin heikentynyt pandemian aikana vuodesta 2020 alkaen
- **Tampereen seutu** sai kohtuullista muuttovoittoa kriittisten toimialojen työllisistä etenkin 2010-luvun lopulla. 2010-luvun aikana seutu sai noin 1 700 henkilöä muuttovoittoa kriittisten toimialojen työllisistä.
- **Turun seutu** sai vähäistä muuttovoittoa kriittisten toimialojen työllisistä 2010-luvulla (+460 henkilöä). Muuttovoiton kokonaismerkitys jää vähäiseksi seudun kannalta.
- **Oulun seutu kärsi** muuttotappiota kriittisten toimialojen työllisistä koko koko 2010-luvun ajan. Oulun seutu kärsi noin 2 400 henkilöä muuttotappioita koko ajanjakson aikana kriittisten toimialojen työllisistä

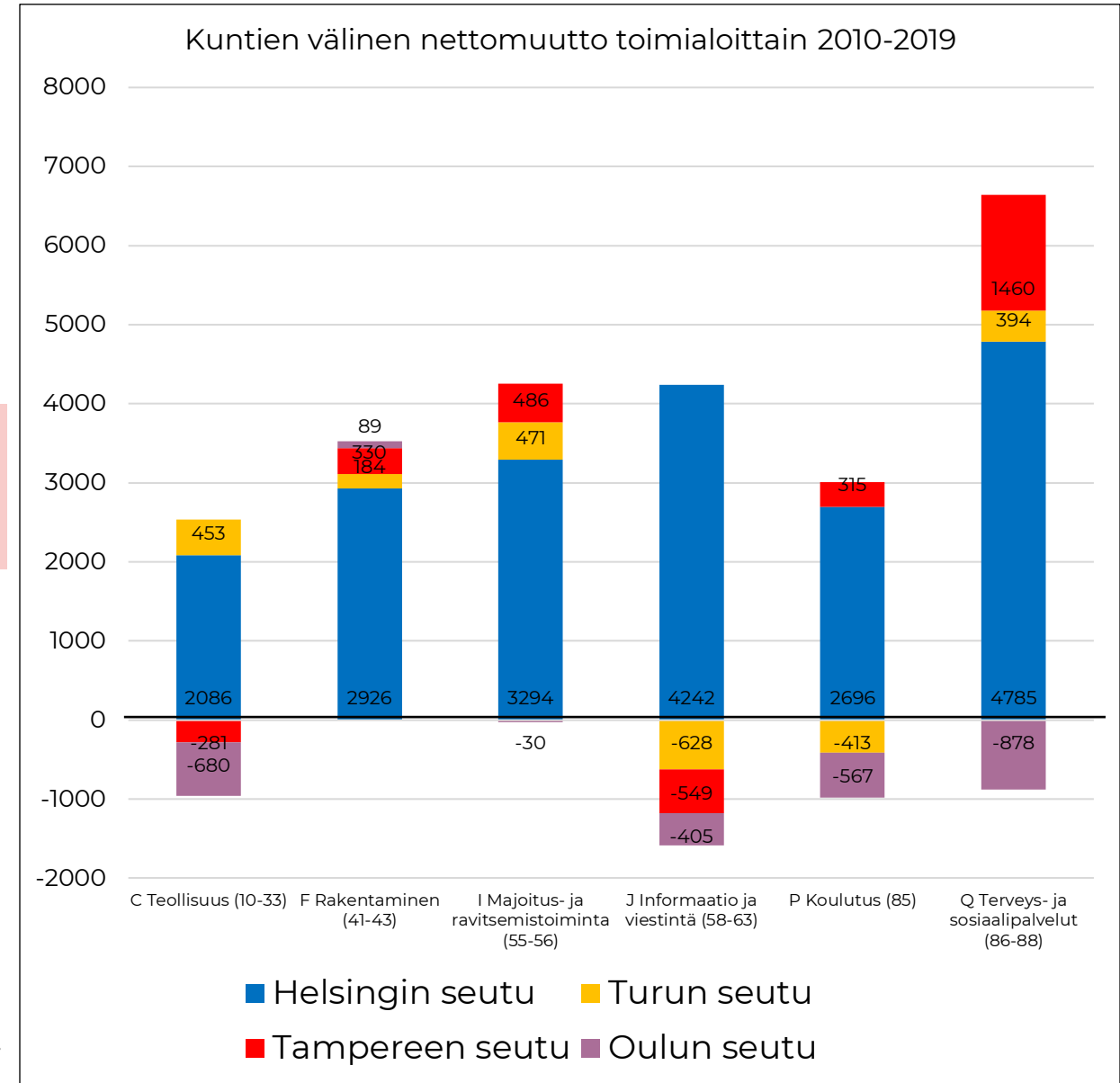

Lähde: Tilastokeskus: muuttoliike- ja väestönmuutokset

Kuntien välinen nettomuutto kriittisillä toimialoilla 2010-2019

Kuviossa kuvataan kuuden suuren kaupungin kaupunkiseutujen nettomuuttoa kriittisten toimialojen osalta 2010-luvulla

- **Kuuden suuren kaupungin kaupunkiseudut saivat yhteensä laskettuna muuttovoittoja työllisistä kaikista kriittisten toimialojen työllisistä.** Muuttovoitot perustuivat ensisijaisesti Helsingin seudun suuriin muuttovoittoihin.
- **Helsingin seutu sai merkittäviä muuttovoittoja kaikilta kriittisiltä aloilta.** Informaation ja viestinnän* alalla Helsinki oli ainoa muuttovoittoja saanut suuri kaupunki.
- **Tampereen seutu** kärsi muuttotappioita teollisuuden ja informaation aloilla. Muuttovoittoja Tampereen seutu sai etenkin sote-alalta.
- **Turun seutu** kärsi tappioita Informaation ja viestinnän sekä koulutuksen aloilla. Muilta aloilta Turku sai pientä muuttovoittoa.
- **Oulun seudun** muuttotappiot perustuivat etenkin sote-alan, teollisuuden, informaatio- ja viestinnän sekä koulutuksen aloihin.

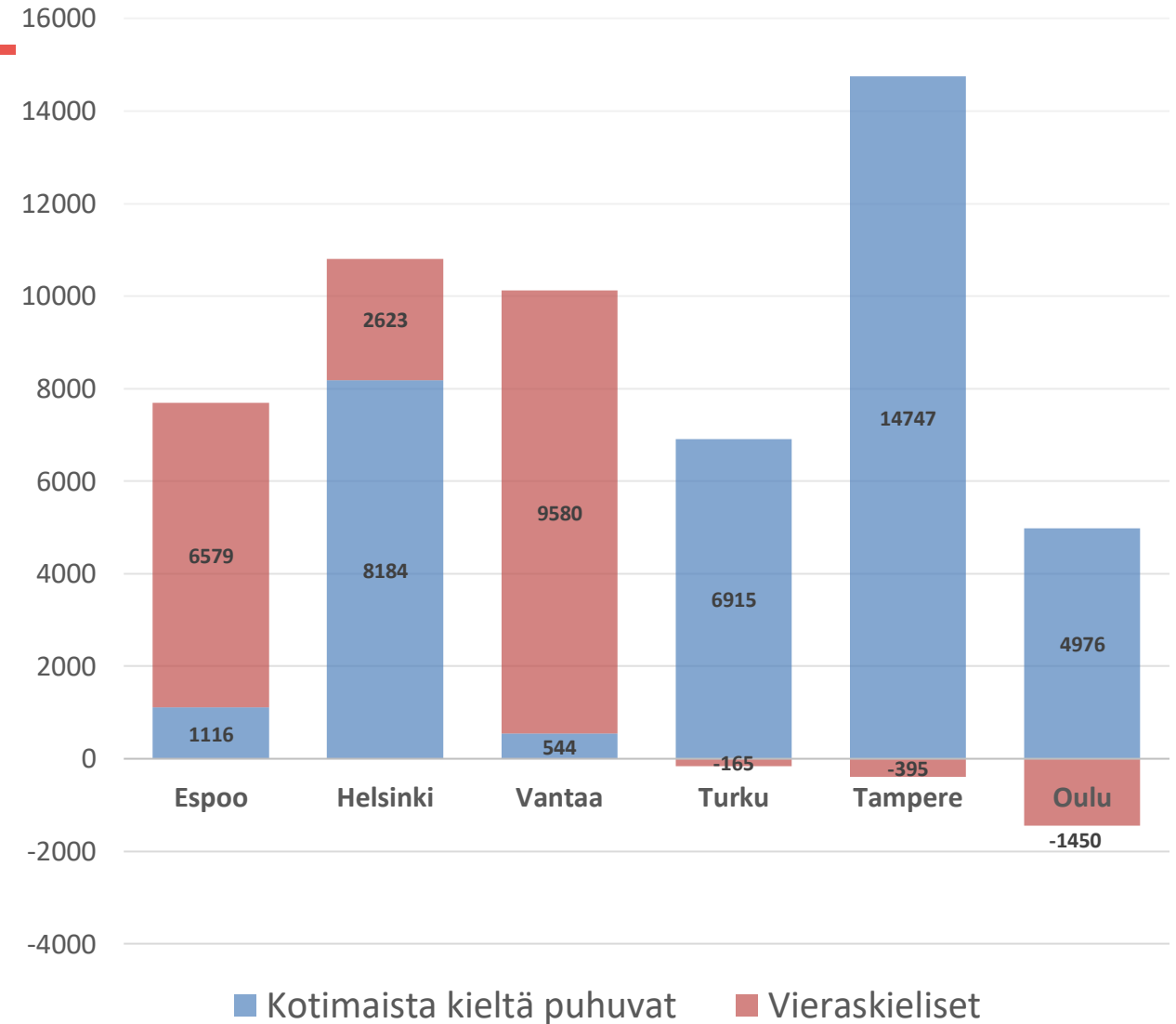
*Muuttoliikkeen osalta ICT-alaa on mahdollista tarkastella vain yleisemmän Informaatio- ja viestintä alan perusteella.

Lähde: Tilastokeskus: muuttoliike- ja väestönmuutokset

Kuntien välinen nettomuutto kieliryhmän mukaan kuudessa suuressa kaupungissa vuosina 2015-2021

Kuviossa kuvataan kuuden suurimman kaupungin kuntien välistä nettomuutto kieliryhmän mukaan vuosina 2015-2021: kieliryhmillä tarkoitetaan kotimaista kieltä puhuvia (suomi ja ruotsi) sekä vieraskielisiä

- **Kaikki suuret kaupungit saivat merkittävää määrällistä muuttovoittoa vuosina 2015-2021, mutta muuttovoiton rakenteessa oli suuria eroja kieliryhmittäin tarkasteltuna**
- Espoon ja Vantaan muuttovoitot perustuivat pää-osin vieraskielisiin muuttajiin muista Suomen kunnista
- Tampereen, Turun ja Oulun muuttovoitot perustuivat täysin kotimaista kieltä puhuviin, ja kaupungit kärsivät muuttotappiota vieraskielisistä muille Suomen kunnille
- Helsinki sai muuttovoittoa sekä kotimaista kieltä puhuvista että vieraskielisistä vuosina 2015-2021: muuttovoitosta 75 prosenttia tuli suomen- ja ruotsinkielisistä ja 25 prosenttia vieraskielistä

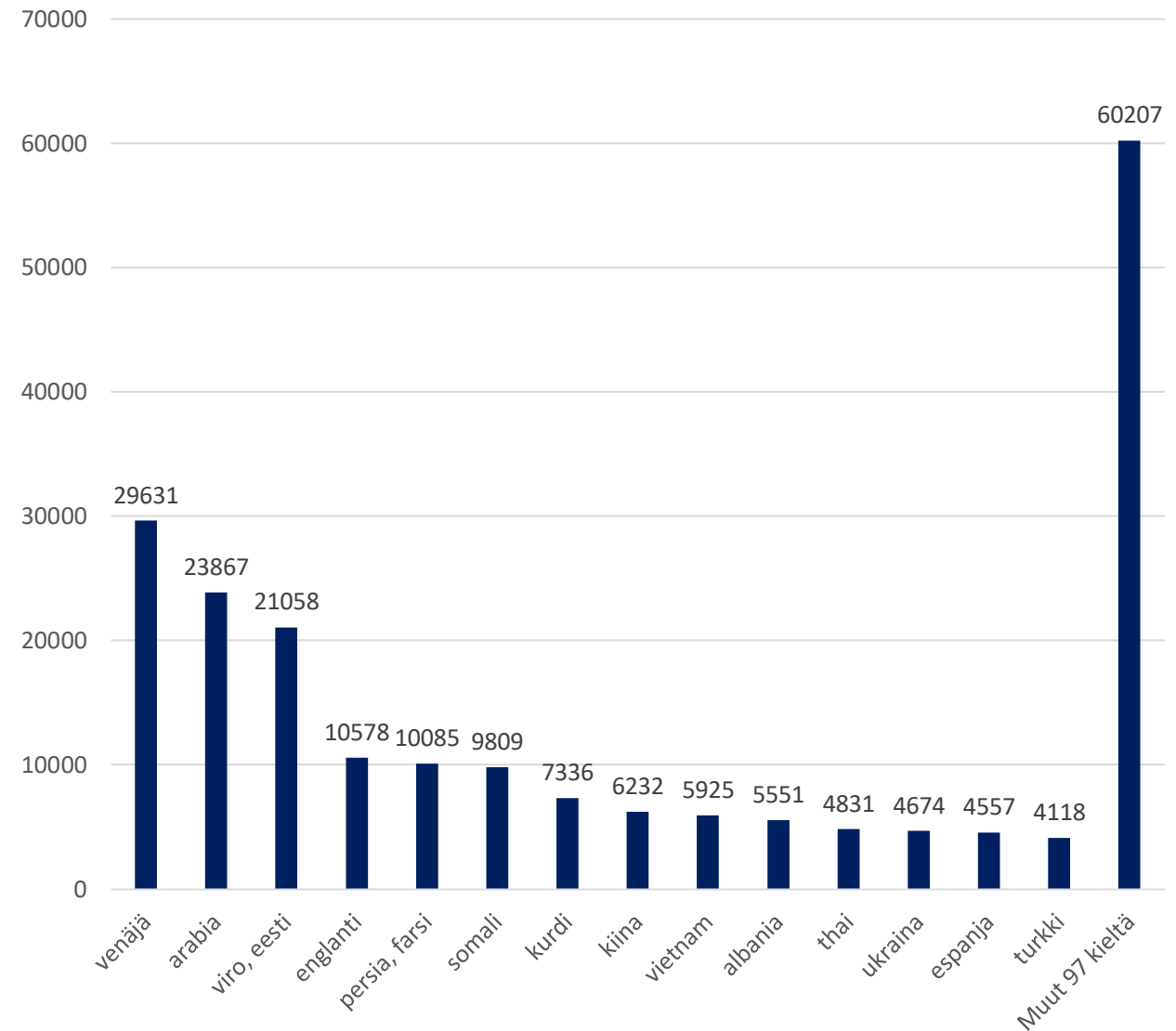
Lähde: Tilastokeskus, väestö ja muuttoliike-tietokanta

Vieraskielinen väestö kasvoi voimakkaasti 2010-luvulla

Kuviossa kuvataan Suomen vieraskielisen väestön kasvua eri kieliryhmissä 2010-luvun aikana. Vieraskielisillä tarkoitetaan muita kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia

- Vieraskielinen väestö kasvoi Suomessa noin 224 000 henkilöllä 2010-luvun aikana. Samaan aikaan kotimaiset kieliryhmät ovat supistuneet koko maan tasolla vuodesta 2014 lähtien alentuneen syntyvyyden ja kasvavan kuolleiden määrän takia.
- **Vieraskielisen väestön kasvua selittää ensisijaisesti maahanmuutto, mutta myös vahvasti positiivinen luonnollinen väestölisäys.** Vieraskielinen väestö on huomattavasti nuorempaa kotimaisiin kieliryhmiin verrattuna, ja vieraskielisen väestön syntyvyys on hieman korkeampaa. Lopputuloksena kuolleiden määrä jää hyvin matalaksi, kun taas syntyneiden määrä on suhteellisen korkea.
- **Vieraskielisen väestön kasvu muovaa jatkossa merkittävästi Suomen väestö- ja ikärakenteen kehitystä.** Vieraskielisten merkitys korostuu vuosi vuodelta enemmän koko maan väestönkehityksessä.

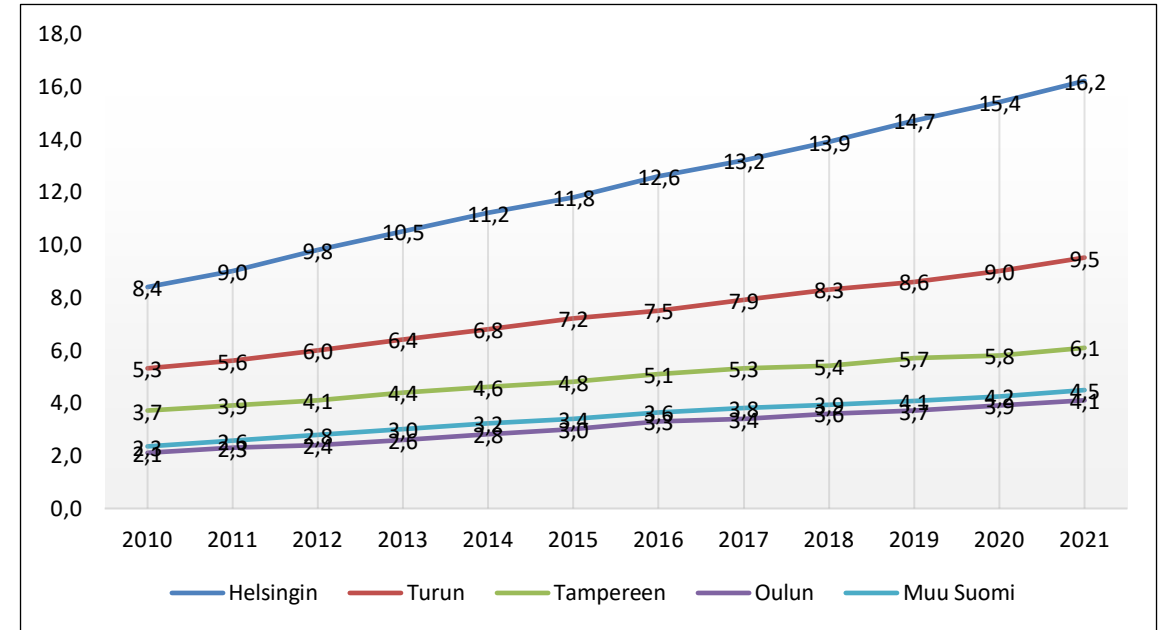
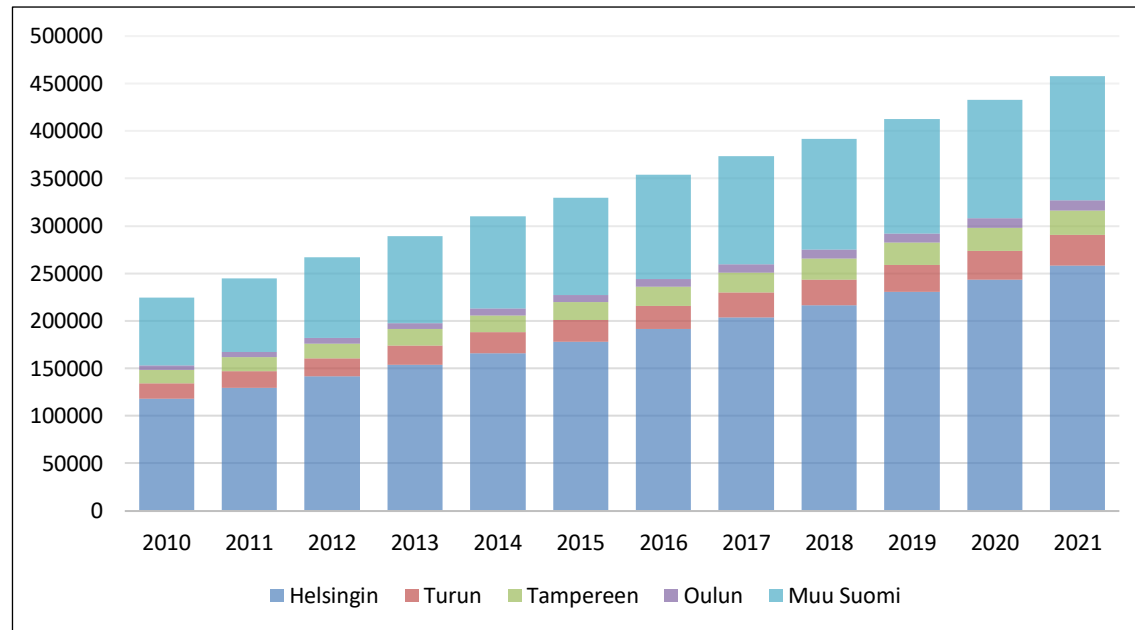
Väestönkehitys vieraskielisten ryhmissä 2010-2020

Vieraskielisten määrä ja osuus (%) neljällä suurella kaupunkiseudulla ja muussa maassa vuosina 2010-2021

Kuvioissa tarkastellaan vieraskielisen väestön määrän kehitystä ja osuutta koko väestöstä neljällä suurella kaupunkiseudulla ja koko maassa toteutuneen kehityksen mukaan vuosina 2010-2021

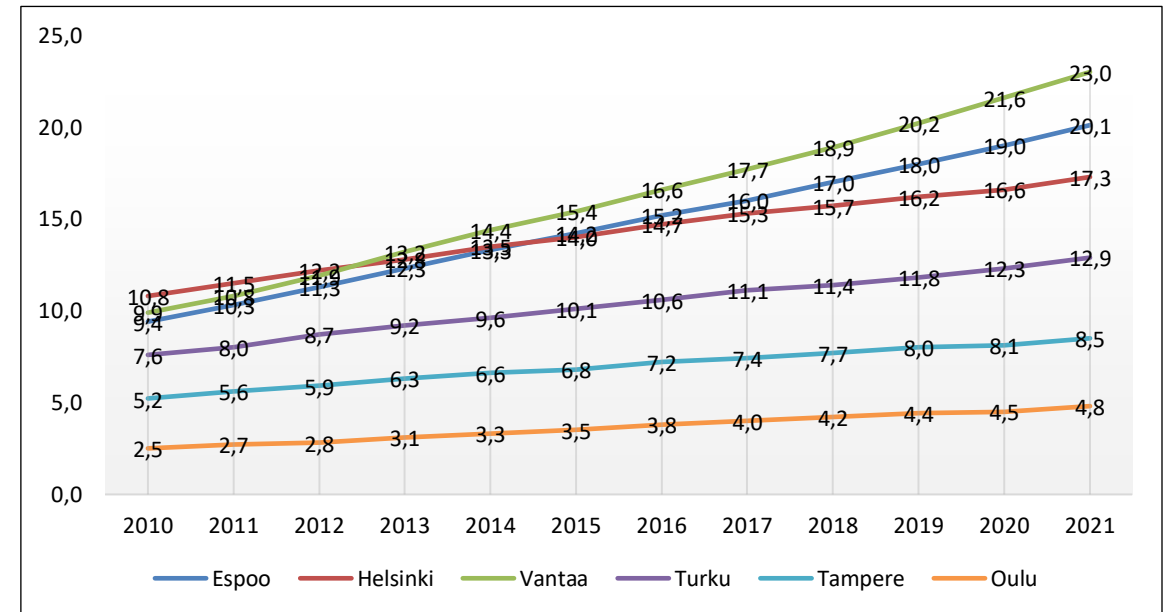
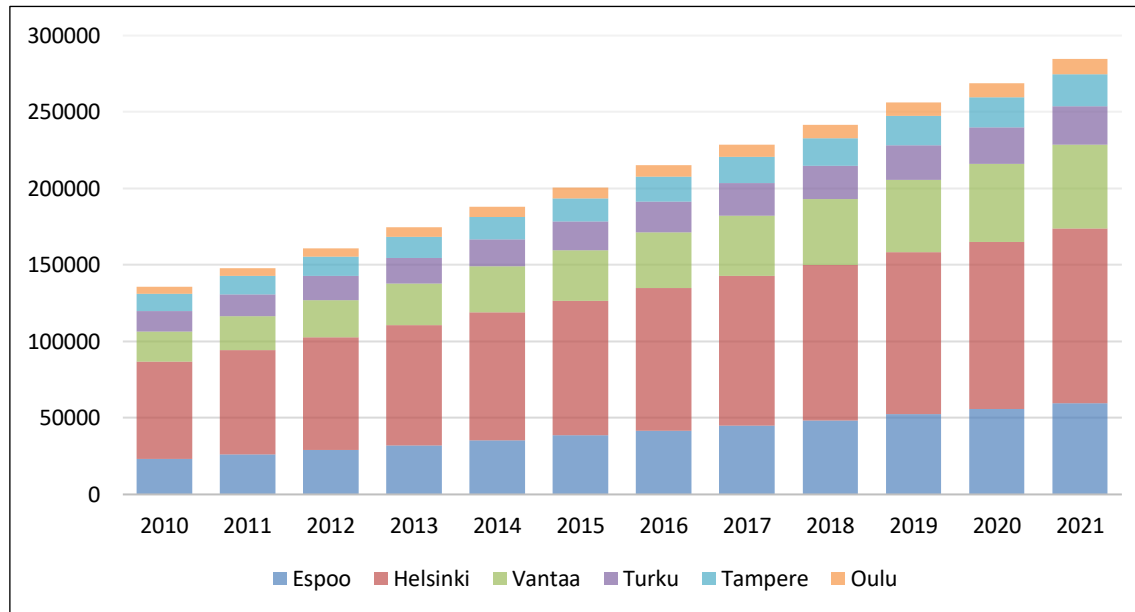
- **Vieraskielisten määrä kaksinkertaistui koko maassa vuosien 2010-2021 välisenä aikana: vieraskielisten määrä kasvoi koko maassa noin 224 000 (2010) 458 000 vieraskieliseen.** Vieraskielisten määrä kasvoi pelkästään Helsingin seudulla noin 140 000 henkilöllä eli lähes Jyväskylän asukasluvun verran
- Vieraskielisten osuudessa koko väestöstä oli suuret erot sekä suurten kaupunkiseutujen välillä että koko maassa. Helsingin seudulla vieraskielisten osuus oli 16,5 prosenttia, kun vastaava osuus oli Turun seudulla 9,5 prosenttia, Tampereen seudulla 6,1 prosenttia ja Oulun seudulla vain 4,1 prosenttia.

Vieraskielisten määrä ja osuus (%) kuudessa suurimmassa kaupungissa vuosina 2010-2021

Kuvioissa tarkastellaan vieraskielisen väestön määrän kehitystä ja osuutta koko väestöstä kuudessa suurimmassa kaupungissa toteutuneen kehityksen mukaan vuosina 2010-2021

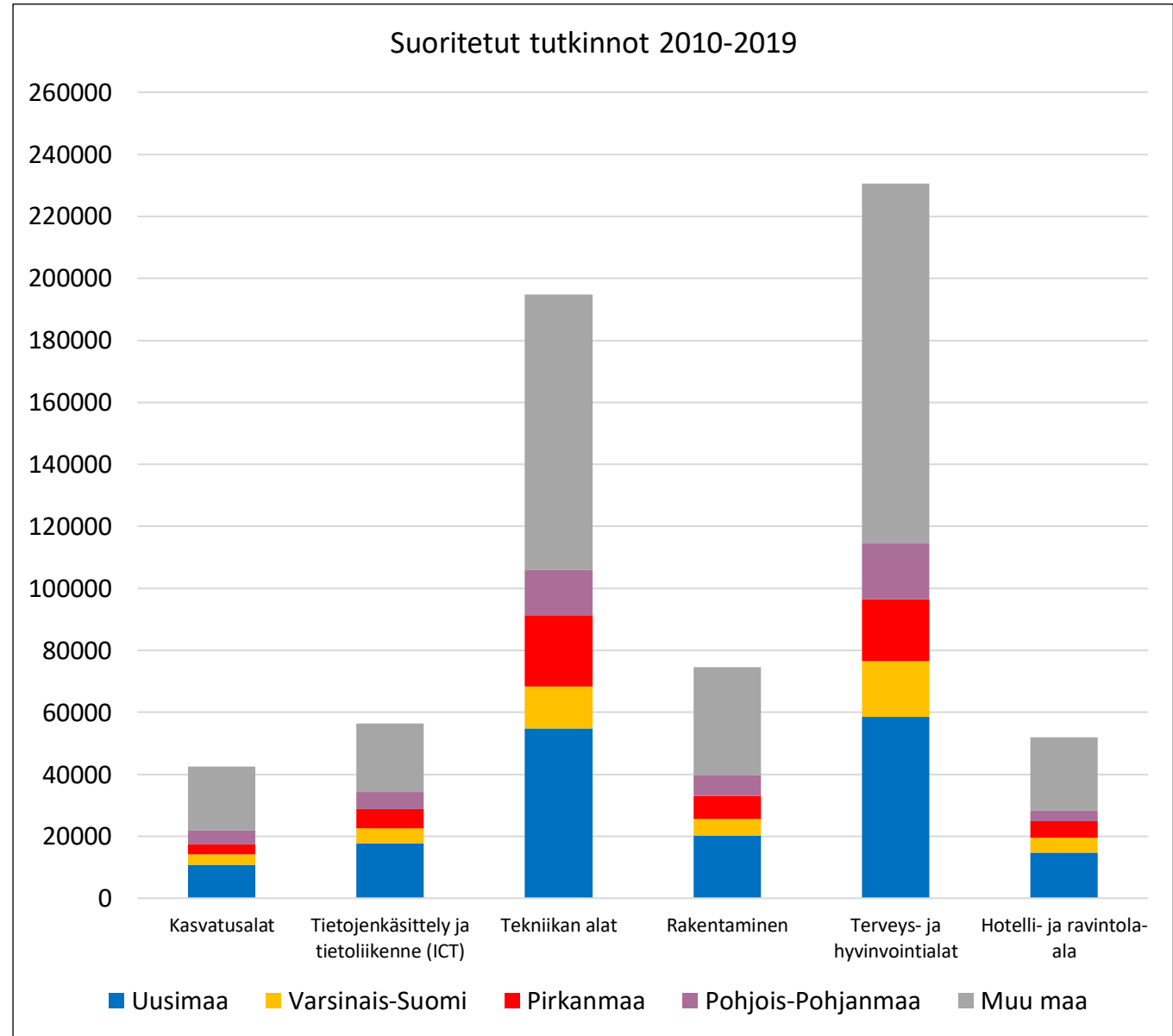
- **Vieraskielisten määrä kasvoi noin 149 000 henkilöllä (109 %) kuudessa suurimmassa kaupungissa vuosina 2010-2021.** Vieraskielisten määrä kasvoi kaikissa kaupungeissa 79-177 prosenttia vuosina 2010-2021. Vieraskielisten määrä kasvoi suhteellisesti eniten Vantaalla, Espoossa ja Oulussa.
- **Vieraskielisten osuudessa koko väestöstä oli merkittävät erot suurten kaupunkien välillä.** Vantaala lähes joka neljäs asukas (23 %) oli vieraskielinen vuonna 2021, kun Oulussa vieraskielisiä oli vain noin viisi henkilöä sadasta. Espoossa vieraskielisiä oli joka viides (20,1 %), Helsingissä hieman alle joka viides (17,1 %). Turussa vieraskielisiä oli hieman yli joka kymmenes (12,9 %) ja Tampereella hieman alle joka kymmenes (8,5 %) asukas.

Kriittisten toimialojen suoritetut tutkinnot 2010-luvun aikana

Kuviossa kuvataan kuuden suurimman kaupungin maakuntien suoritetujen tutkintojen määrää kriittisillä toimialoilla 2010-luvulla. Koulutusalat eivät ole täysin eksakteja toimialojen kanssa.

- Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla suoritettiin yhteensä noin 344 500 ja muualla maassa 306 000 kriittisten toimialojen tutkintoa vuosina 2010-2019. **Kuuden suuren kaupungin maakuntien osuus oli 53 prosenttia koko maan suoritetuista tutkinnoista kriittisillä toimialoilla. Osuus on niiden väestöosuutta (56,6 %) alempi**
- ICT-alan suoritetut tutkinnot keskittyvät kuuden suurimman kaupungin maakuntiin (60 % kaikista ICT-tutkinnoista).
- **Sote-alojen tutkinnoista alle puolet (49,6 % kaikista sote-alan tutkinnoista) suoritettiin kuuden suuren kaupungin maakunnissa. Sote-alan suoritetujen tutkintojen osuus on selvästi väestöosuutta alempi.**
- Uudellamaalla korostuivat suoritetuissa tutkinnoissa ICT ja tekniikan alat, Pirkanmaalla tekniikan alat, Varsinais-Suomessa sote- sekä hotelli- ja ravintola-ala ja Pohjois-Pohjanmaalla ICT ja rakentaminen.

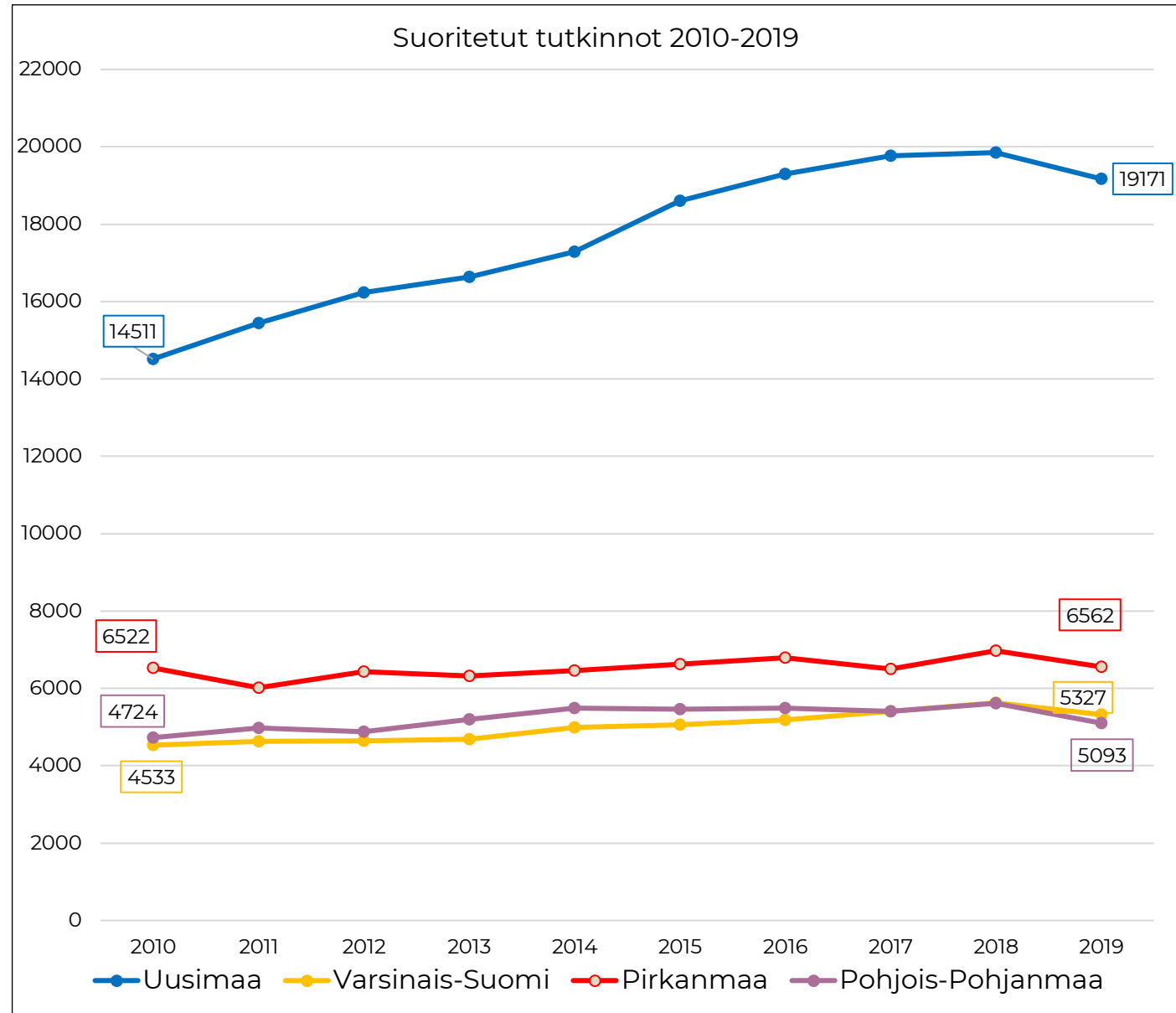

Lähde: OPH tilastopalvelu Vipunen

Kriittisten toimialojen suoritetut tutkinnot aikasarjana

Kuviossa kuvataan suoritettujen tutkintojen määrällistä kehitystä vuosien 2010-2019 aikana neljässä suuressa maakunnassa.

- Suoritettujen tutkintojen määrä kasvoi vuosittain yhteensä 6 000 - 7 000 tutkinnolla 2010-luvulla eli noin 2 prosentin keskimääräistä vuosivauhtia
- **Suoritettujen tutkintojen määrä kasvoi kaikissa maakunnissa, mutta kasvu painottui vahvasti Uudenmaan maakuntaan.** Uudellamaalla suoritettujen tutkintojen määrä kasvoi keskimäärin noin 3 prosentin vuosivauhtia ja Pirkanmaalla vain 0,1 prosentin vuosivauhtia.
- **Suoritettujen tutkintojen määrä kasvoi 2010-luvulla nopeammin kuin vastaavien alojen työpaikkojen määrä.** Tosin koulutus- ja toimialat eivät ole keskenään täysin verrannollisia

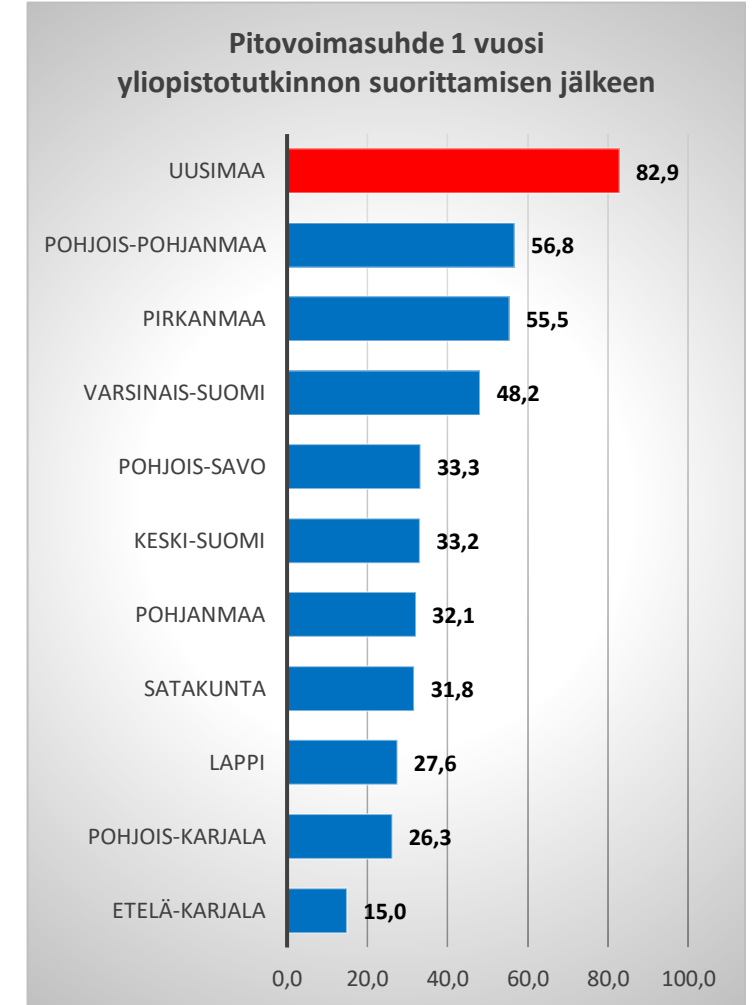
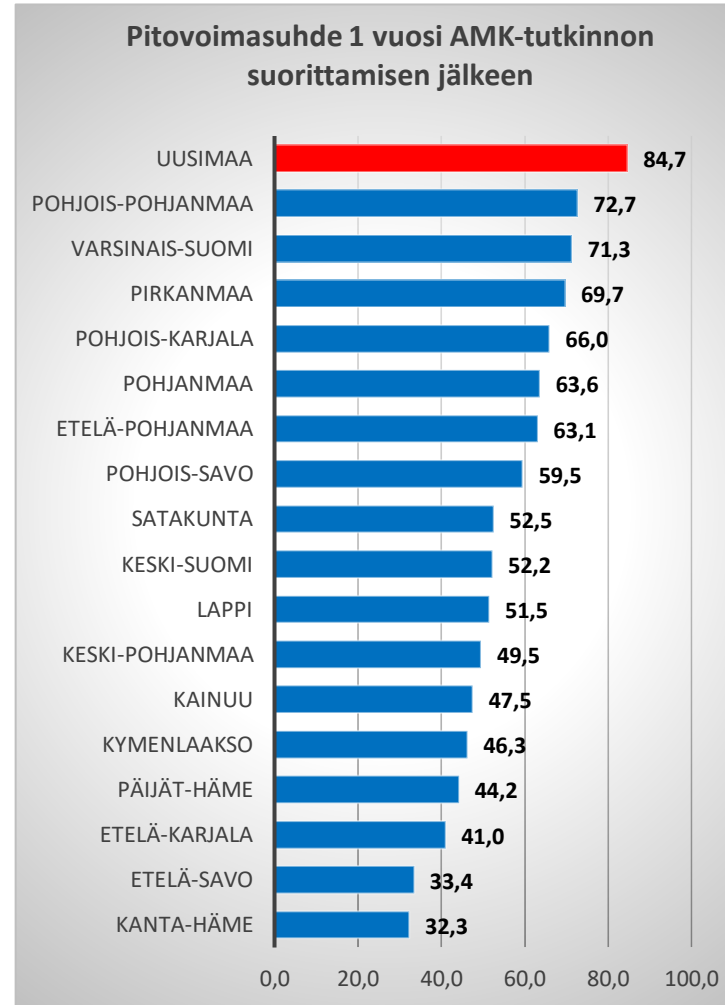
Lähde: OPH tilastopalvelu Vipunen

Uudenmaan pitovoimasuhde ylivertainen korkeasteen tutkinnon suorittaneista

Kuviossa kuvataan ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinnon suorittaneiden sijoittumista koulutusmaakuntaan vuosi valmistumisen jälkeen vuonna 2020

- **Ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän amk-tutkinnon suorittaneista koulutusmaakuntaan jääneiden osuudet olivat vuosi valmistumisen jälkeen korkeimmat kuuden suuren kaupungin maakunnissa:** pitovoimasuhde oli korkein Uudellamaalla, jossa asui enemmän kuin neljä viidestä tutkinnon suorittaneesta vuosi valmistumisen jälkeen
- **Yliopistotutkinnon suorittaneista koulutusmaakuntaan jääneiden osuudet olivat myös korkeimmat kuuden suuren kaupungin maakunnissa:** pitovoimasuhde oli korkein Uudellamaalla, johon oli jäänyt enemmän kuin neljä viidestä valmistuneesta vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen

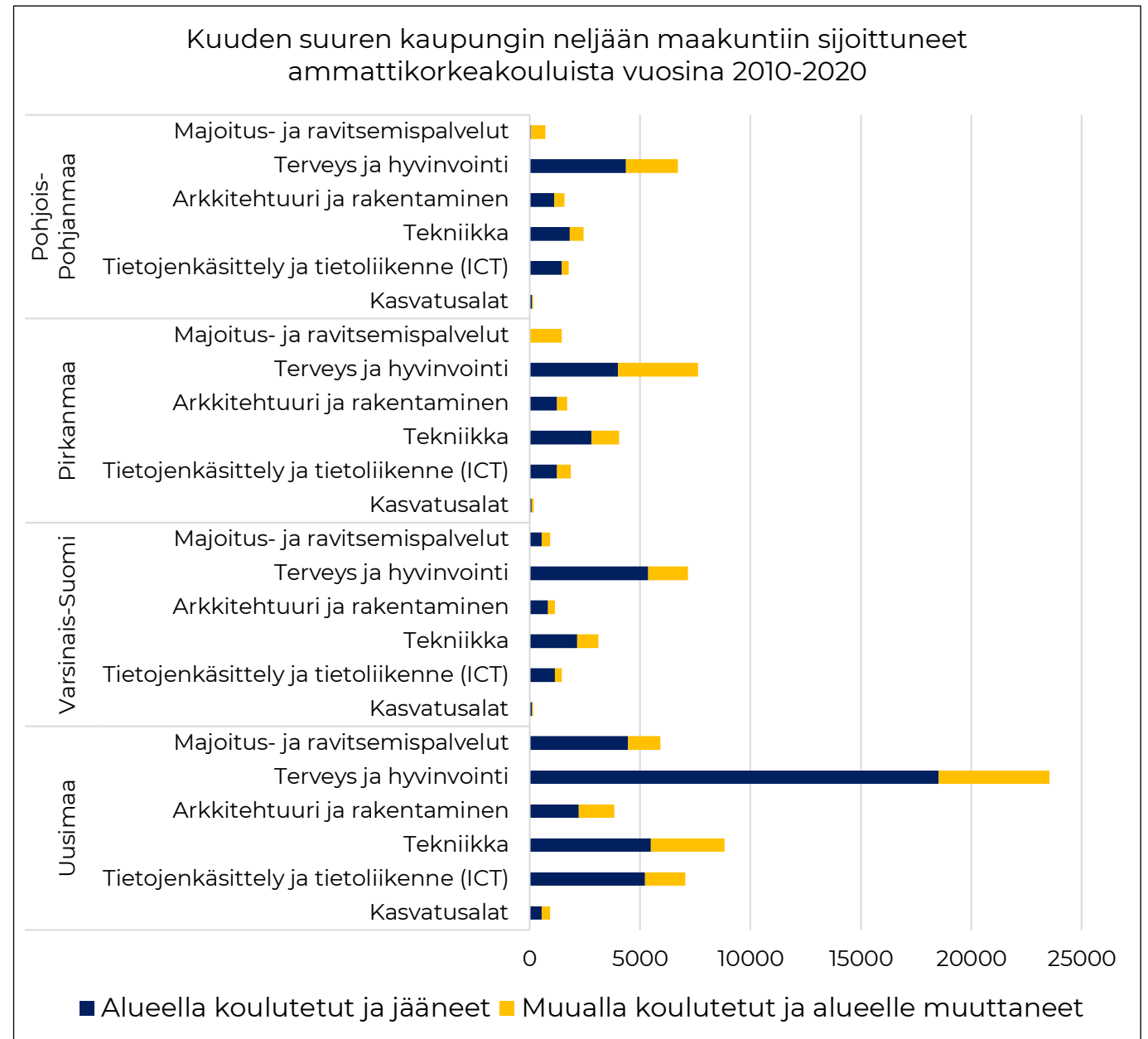

Lähde: OPH tilastopalvelu Vipunen

Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden pitovoimasuhde eli sijoittuminen vuosina 2010-2020

Kuviossa kuvataan ammattikorkeakoulusta valmistuneiden sijoittumista kuuden suuren kaupungin maakuntiin kolme vuotta valmistumisen jälkeen.

- Ammattikorkeakoulujen ”kriittisiltä koulutusaloilta” valmistuneista yhteensä 94 000 sijoittui kuuden suuren kaupungin maakuntiin vuosina 2010-2020
- **Noin seitsemän kymmenestä (69,1 %)** kuuden suuren kaupungin neljään maakuntaan sijoittuneista myös suoritti opiskelunsa samassa maakunnassa eli **jäivät valmistumisen jälkeen koulutusmaakuntiinsa.**
- **Noin kolme kymmenestä (30,9 %)** ammattikorkeakouluista kriittisiltä toimialoilta valmistuneesta muutti muista maakunnista kuuden suuren kaupungin maakuntiin eli **eivät jääneet koulutusmaakuntiinsa.** Muista maakunnista tulleiden osuus oli erityisen korkea Pirkanmaalla.

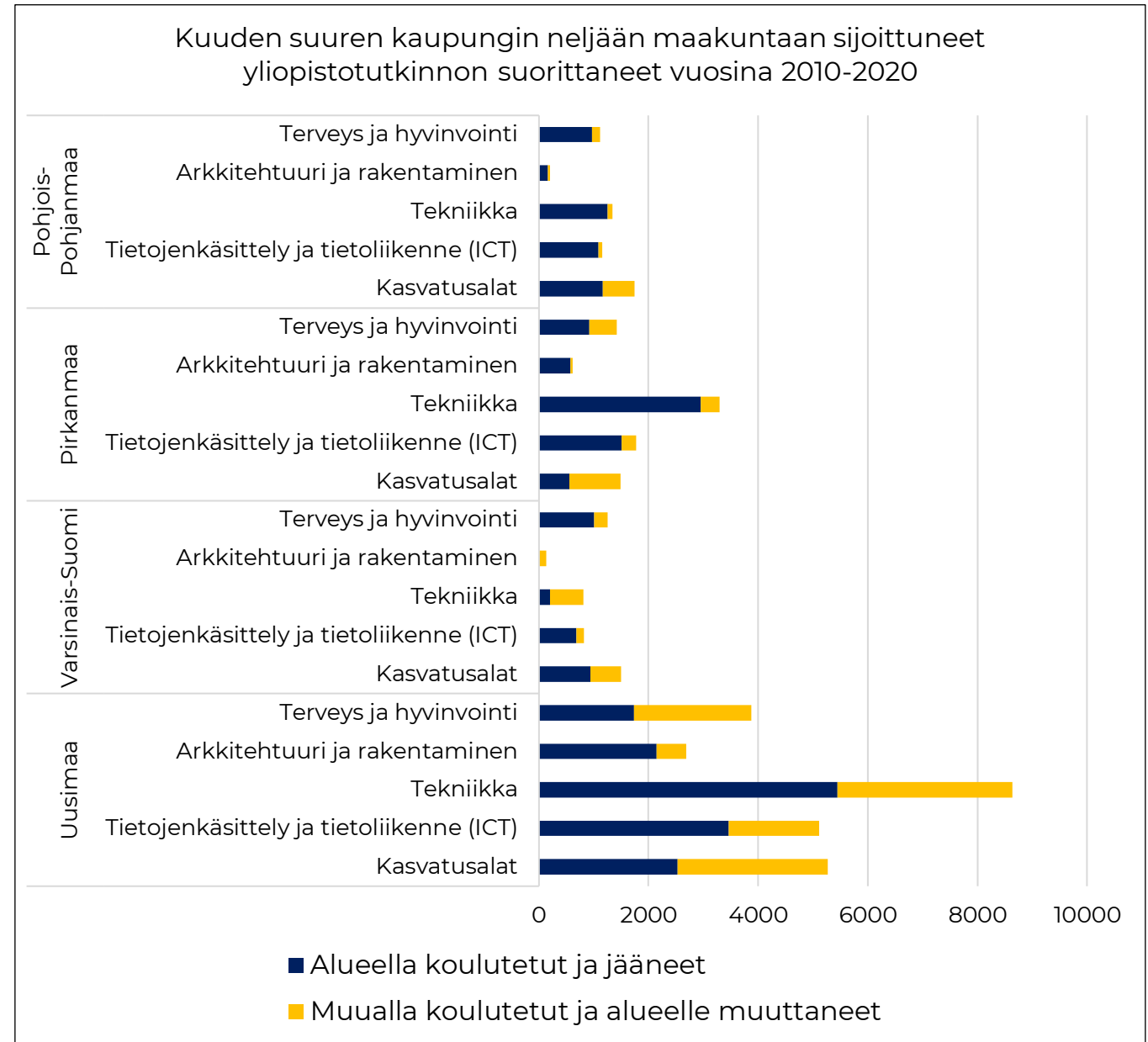
Yliopistosta valmistuneiden pitovoimasuhde eli sijoittuminen vuosina 2010-2020

Kuviossa kuvataan yliopistoista valmistuneiden sijoittumista kuuden suuren kaupungin maakuntiin kolme vuotta valmistumisen jälkeen.

- Yliopistojen ”kriittisiltä koulutusaloilta” valmistuneista yhteensä 44 000 sijoittui kuuden suuren kaupungin maakuntiin vuosina 2010-2020

- **Noin kaksi kolmesta (66 %)** kuuden suuren kaupungin neljään maakuntaan sijoittuneesta suoritti opiskelun samassa maakunnassa **eli jäivät valmistumisen jälkeen koulutusmaakuntiinsa**

- **Noin yksi kolmesta (34 %)** yliopistoista kriittisiltä toimialoilta valmistuneesta muutti muista maakunnista kuuden suuren kaupungin maakuntiin **eli eivät jääneet koulutusmaakuntiinsa**. Muista maakunnista tulleiden osuus oli erityisen korkea Uudellamaalla.

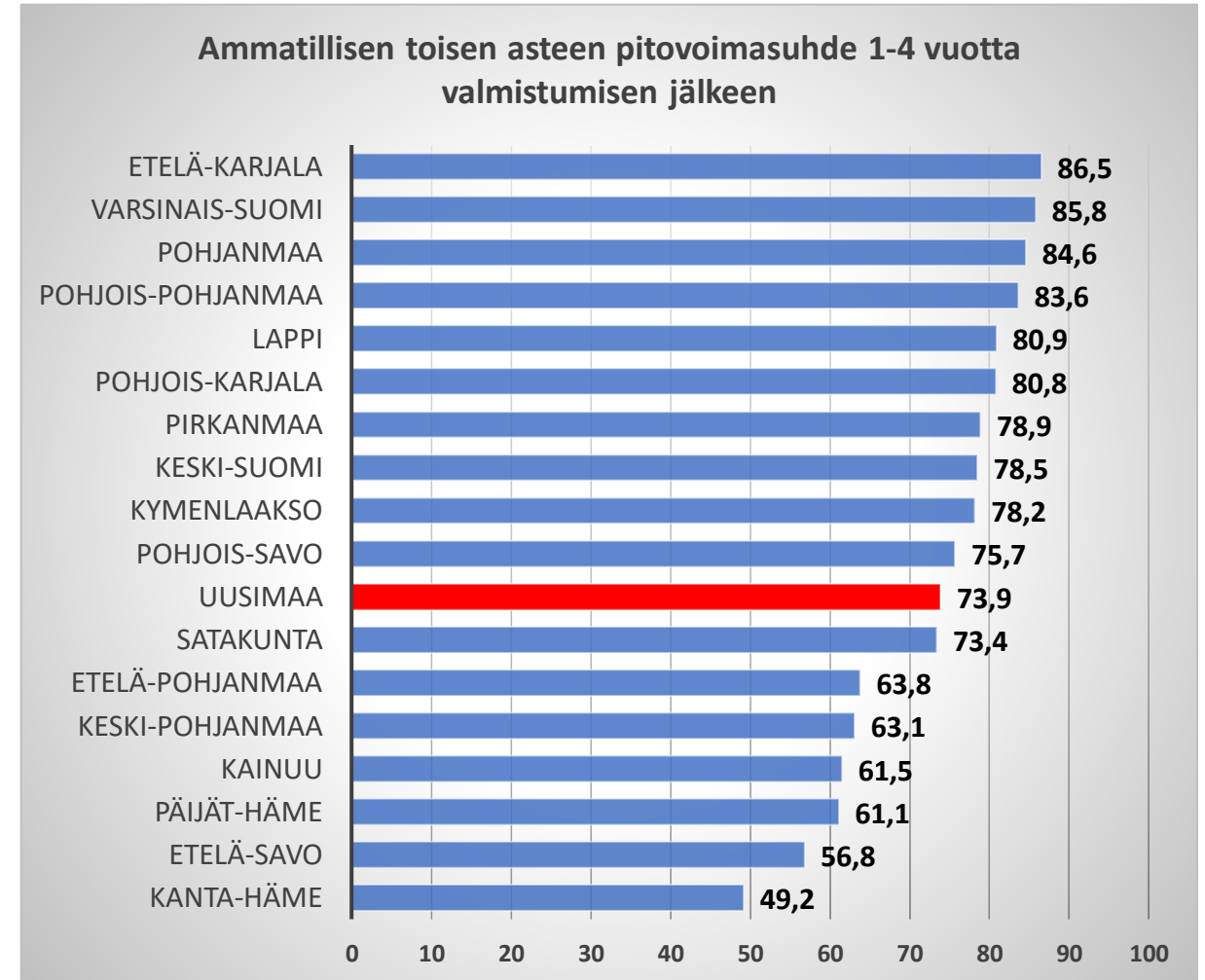

Uudenmaan pitovoimasuhde ammatillisen toisen asteen suorittaneista keskitasoa

Kuviossa kuvataan ammatillisen toisen asteen tutkinnon suorittaneiden sijoittumista koulutusmaakuntaan vuosi valmistumisen jälkeen vuonna 2020

- **Ammatillisen toisen asteen tutkinnon suorittaneet sijoittuvat keskimääräistä useammin koulutusmaakuntaansa toisin kuin korkea-asteen tutkinnon suorittaneet.** Ammatillisen toisen asteen tutkinnon suorittaneista noin 75 % sijoittuu koulutusmaakuntaan valmistumisen jälkeen
- Ammatillisen toisen asteen tutkinnon suorittaneet sijoituivat parhaiten koulutusmaakuntaansa Etelä-Karjalassa, Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla sekä heikoiten Kanta-Hämeessä, Etelä-Savossa ja Päijät-Hämeessä

- **Uudellamaalla toisen asteen tutkinnon suorittaneista 73,9 prosenttia sijoittui 1-4 vuotta valmistumisen jälkeen Uudellemaalle. Uusimaa oli ainoa maakunta, jossa ammatillisen toisen asteen suorittaneet sijoituivat heikommin koulutusmaakuntaan kuin korkea-asteen suorittaneet**

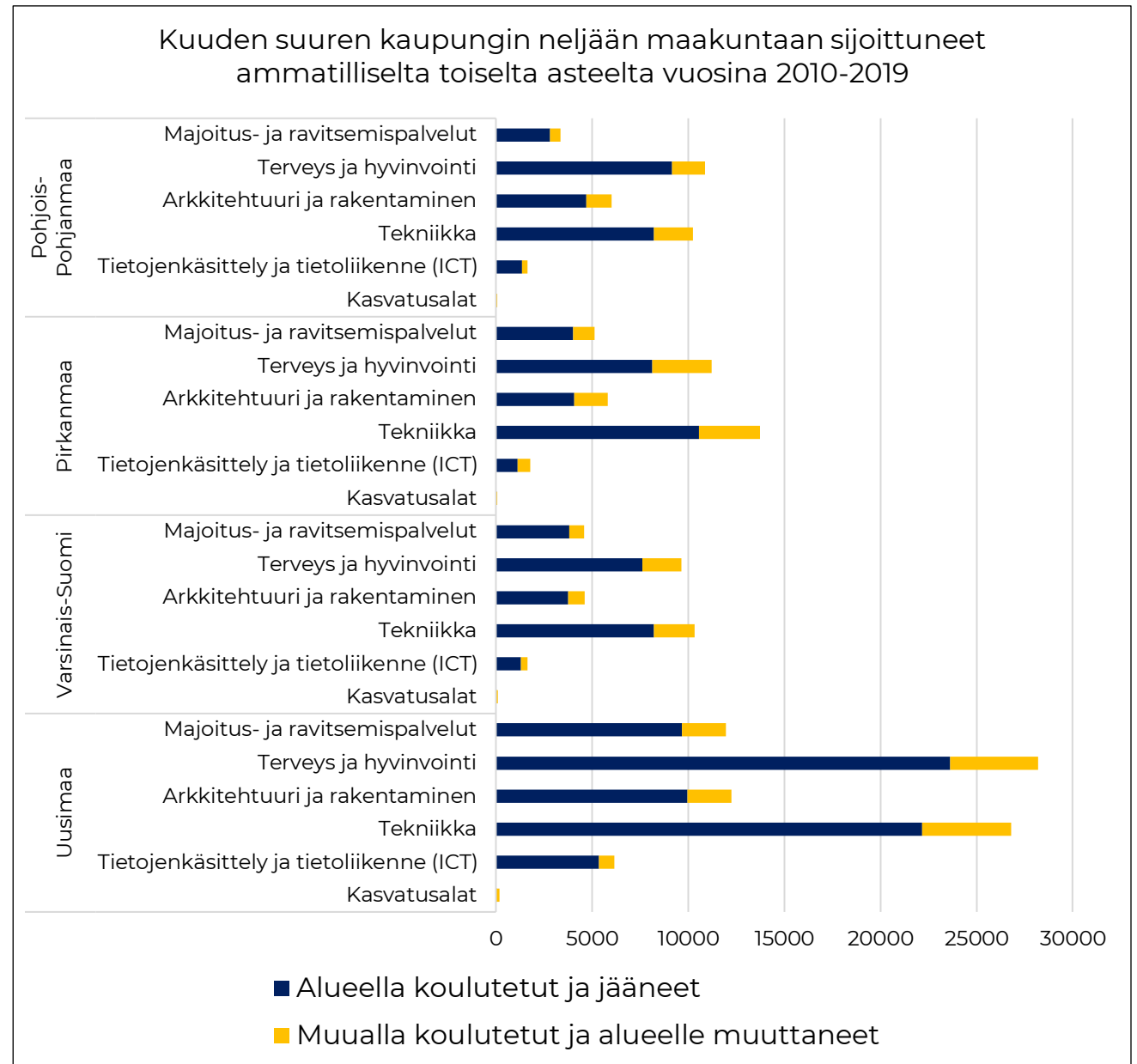
Ammatilliselta toiselta asteelta valmistuneiden pitovoimasuhde eli sijoittuminen vuosina 2010-2020

Kuviossa kuvataan ammatillisen toisen asteen valmistuneiden sijoittumista kuuden suuren kaupungin maakuntiin kolme vuotta valmistumisen jälkeen

○ Ammatillisen toisen asteen koulutuksen ”kriittisiltä koulutusaloilta” valmistuneista yhteensä noin 186 000 sijoittui kuuden suurimman kaupungin neljään maakuntaan vuosina 2010-2020

○ **Noin neljä viidestä (80,6 %)** kuuden suuren kaupungin neljään maakuntaan sijoittuneesta myös suoritti opiskelunsa samassa maakunnassa **eli jäivät koulutusmaakuntaansa**

○ **Noin yksi viidestä (19,4 %)** kuuden suuren kaupungin neljään maakuntaan sijoittuneesta muutti alueelle muista Suomen maakunnista **eli eivät jääneet koulutusmaakuntaansa**

Keskeiset nostot analyysien perusteella

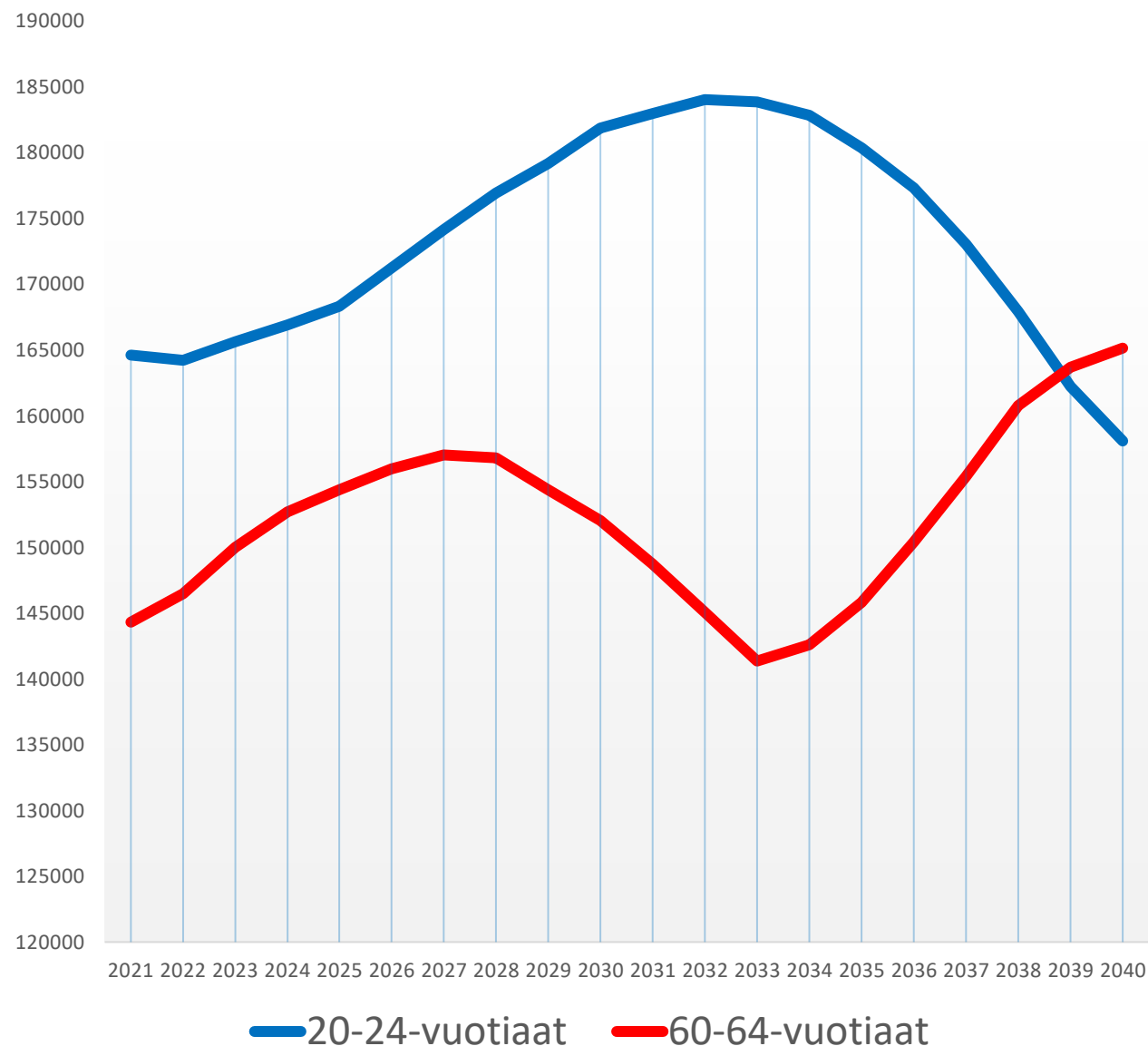
- 1. SUURTEN KAUPUNKISEUTUJEN MERKITYS:** Neljällä suurella kaupunkiseudulla asuu 47,2 prosenttia suomalaisista ja sijaitsee 51,8 prosenttia koko maan työpaikoista. Kriittisten toimialojen (teollisuus, rakentaminen, sote, koulutus, ICT ja majoitus- ja ravitsemus) työpaikkojen määrä kasvoi noin 50 000 työpaikalla suurilla kaupunkiseuduilla 2010-luvulla ja väheni -14 000 työpaikalla muualla maassa. **Suurten kaupunkien työpaikkakehitys oli positiivista kaikilla muilla toimialoilla kuin teollisuudessa 2010-luvulla ja kehitys oli parempaa kaikilla kriittisillä toimialoilla kuin koko maassa.** Suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen työpaikkakehitys ratkaisevan tärkeä koko maan työpaikkakehitykselle.
- 2. TYÖVOIMAN TARJONTA KASVAA SUURILLA KAUPUNKISEUDUILLA:** Neljän suuren kaupunkiseudun työvoiman tarjonta (20-24-vuotiaat) oli työvoiman poistumaa (60-64-vuotiaat) suurempi vuosina 2008-2021. **Neljän suuren kaupunkiseudun työvoiman tarjonta oli yhteensä noin 272 000 henkilöä poistumaa suurempi vuosina 2008-2021 eli keskimäärin 19 400 henkilöä vuodessa.** Muualla maassa työvoiman poistuma oli päinvastoin noin 405 000 tarjontaa suurempi samoissa ikäryhmissä eli keskimäärin noin -29 000 henkilöä vuodessa. **Neljän suuren kaupunkiseudun hyvän työvoiman tarjonnan taustalla väestön alhaisempi keski-ikä, väestöllisen ja taloudellisen huoltosuhteen kilpailukykyisyys, muuttovoitot maan sisältä kriittisten toimialojen työllisistä ja hyvä pitovoimasuhde eri koulutusasteiden vastavalmis-tuneista.**
- 3. MUUTTOVOITTOA KRIITTISILTÄ TOIMIALOILTA:** Neljä suurinta kaupunkiseutua saivat kriittisten toimialojen työllisistä muuttovoittoa muualta maasta 2010-luvulla. Helsingin seutu sai kriittisten toimialojen työllisistä muuttovoittoa yhteensä noin 20 000 henkilöä, Tampereen seutu noin 1 700 henkilöä ja Turun seutu noin 460 henkilöä. Oulun seutu kärsi kriittisten toimialojen työllisistä muuttotappiota yhteensä noin 2 400 henkilöä 2010-luvulla. Helsingin ja Tampereen seudun suhteellista asemaa kohentaa maan sisäisissä muuttovirroissa edelleen se, että ne saavat muuttovoittoa työllisten lisäksi koulutetuista muuttajista.
- 4. PITOVOIMASUHDE HYVÄ, ALOITUSPAIKKOJA VÄHEMMÄN KUIN VÄESTÖOSUUS EDELLYTTÄISI:** Kuuden suuren kaupungin maakunnissa suoritettiin yhteensä 344 500 kriittisiltä toimialoilta (=koulutusaloilta) eri koulutusasteilla yhteensä 344 500 tutkintoa ja muualla maassa noin 306 000 tutkintoa 2010-luvulla. Suurten kaupunkien suoritettujen tutkintojen osuus oli 53 prosenttia koko maan suoritetuista tutkinnoista kriittisillä aloilla. **Kuuden suurimman kaupungin maakunnissa on suoritettujen tutkintojen määrän perusteella vähemmän kriittisten toimialojen/koulutusalojen aloituspaikkoja kuin niiden väestöosuus (56,6 %) edellyttäisi. Varsinkin sosiaali- ja terveysalalla aloituspaikkoja on merkittävästi vähemmän kuin väestöosuus edellyttäisi.** Kuuden suurimman kaupungin vastavalmistuneiden **pitovoimasuhde on erittäin hyvä kaikkien koulutusasteiden kohdalla.** Ammatillisella toisella asteella neljä viidestä (80,6 %) oli jäänyt kolme vuotta valmistumisen jälkeen koulutusmaakuntaansa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista lähes seitsemän kymmenestä (69,1 %) ja yliopistotutkinnon suorittaneista kaksi kolmesta (66 %). Pitovoimasuhde oli erittäin korkea kaikilla koulutusasteilla varsinkin Helsingin seudun ja Uudenmaan kohdalla.

2. Työvoiman tarjonta ja poistuma tulevan 10 vuoden aikana kriittisillä toimialoilla

Työvoiman tarjonta 20-24- ja poistuma 60-64-vuotiaissa neljällä kaupunkiseudulla 2021-2040

Kuviossa kuvataan Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutujen yhteenlaskettua työvoiman tarjontaa ja poistumaa kahdessa viisivuotissikäryhmässä väestöennusteen perusteella vuosina 2021-2040.

- **Työvoiman tarjonta on neljällä kaupunkiseudulla Tilastokeskuksen (2021) väestöennusteen perusteella työvoiman poistumaa suurempaa vuoteen 2039 saakka**
- **Työvoiman tarjonta on ollut neljällä suurella kaupunkiseudulla koko ajanjakson aikana yhteensä noin 423 000 henkilöä poistumaa suurempi eli keskimäärin noin 21 100 henkilöä vuodessa**
- Työvoiman tarjonta on 2020-luvun loppupuolelle saakka noin 15 000-18 000 henkilöä poistumaa suurempi. 2030-luvun alkupuolella tarjonta nousee jopa noin 40 000 henkilöä poistumaan suuremmaksi kunnes kehitys taittuu ennusteen mukaan vuodesta 2039 alkaen

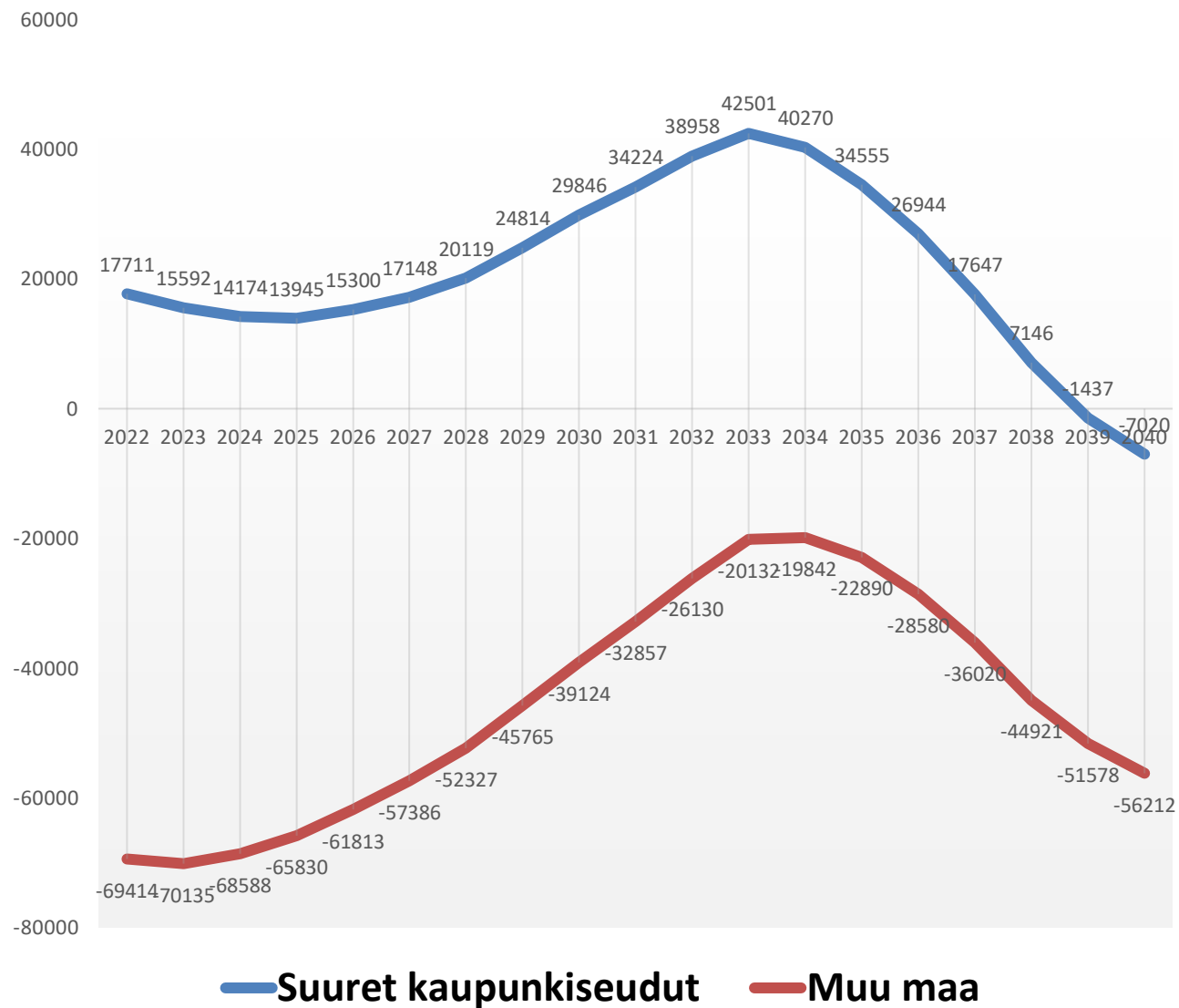
Lähde: Tilastokeskus, väestö; alueellinen väestöennuste ikäryhmittäin 2021-2040

Työvoiman tarjonnan ja poistuman välinen erotus suurilla kaupunkiseuduilla ja koko maassa 2022-2040

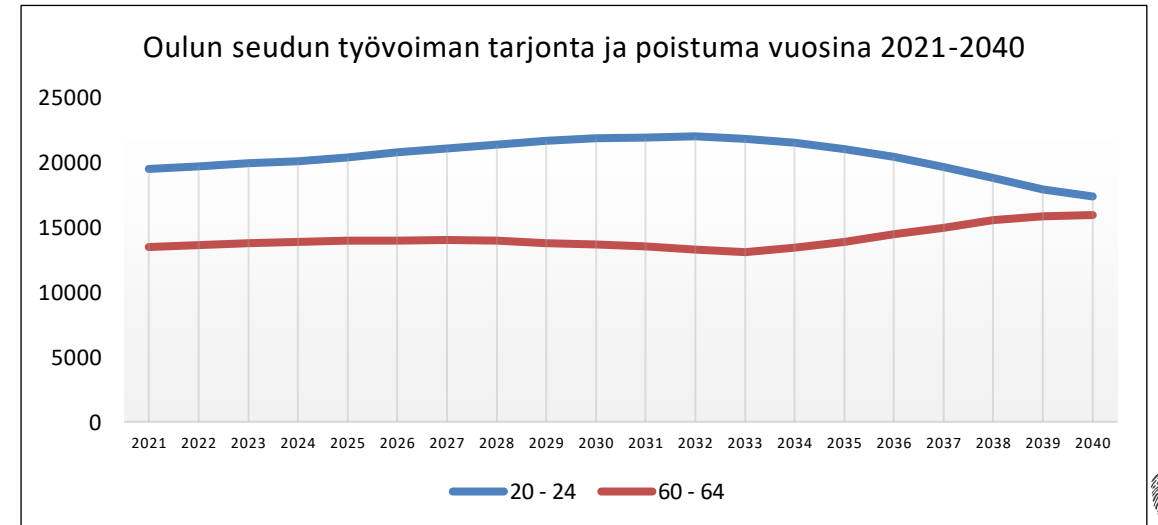
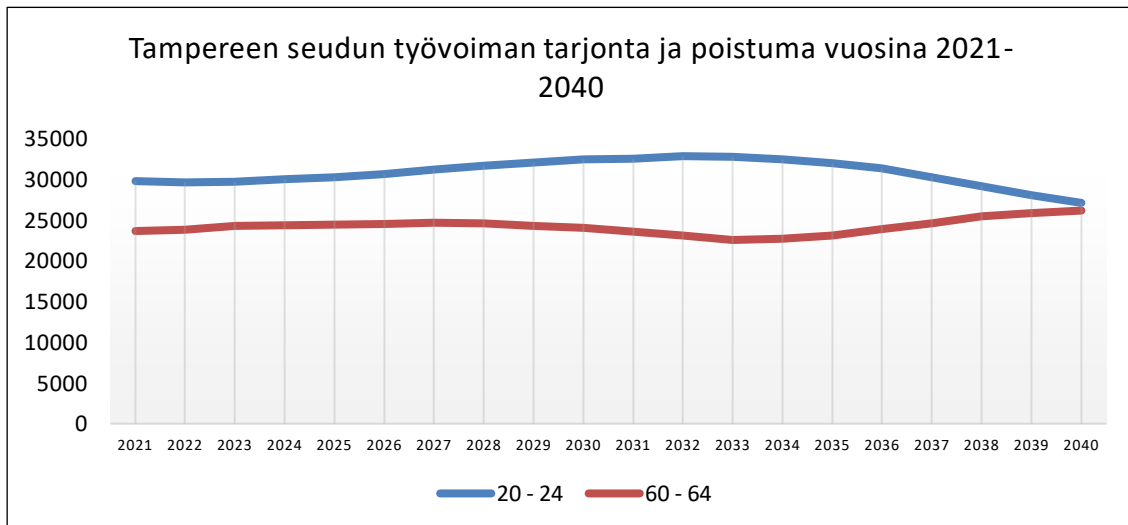
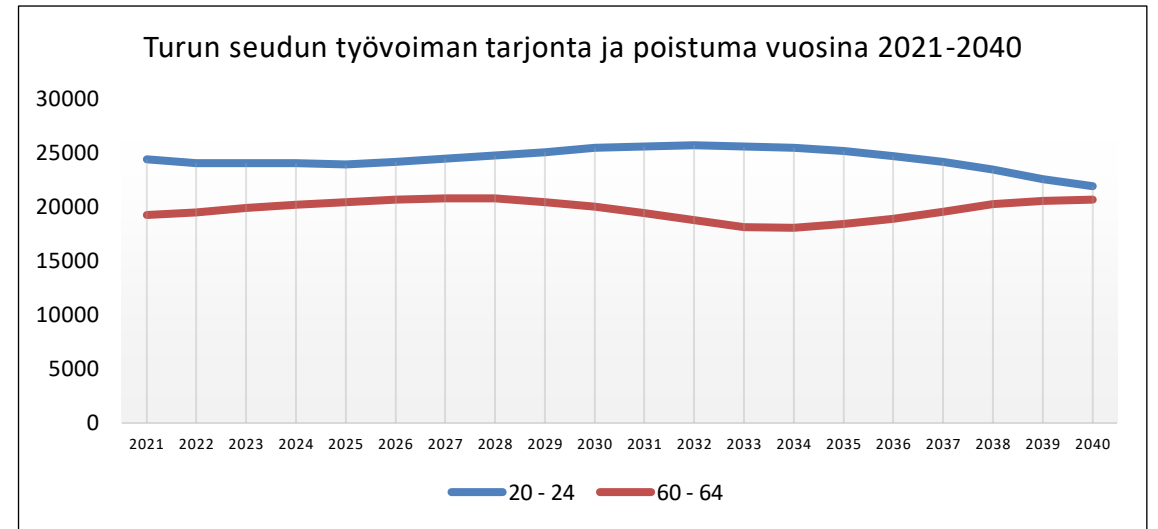
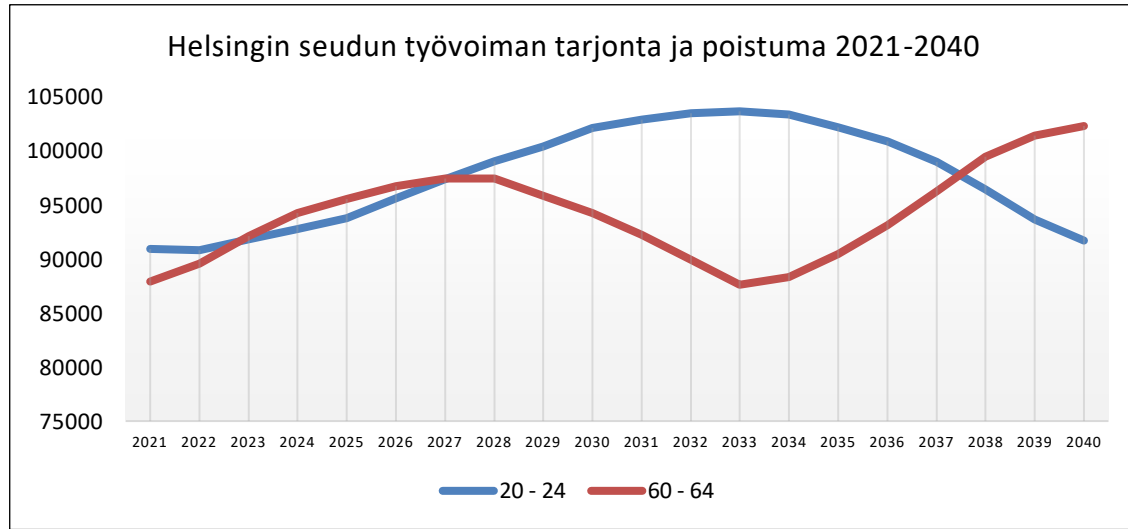
Kuviossa kuvataan työvoiman tarjonnan (20-24-vuotiaat) ja työvoiman poistuman (60-64-vuotiaat) välistä erotusta yhteenlaskettuna neljällä suurella kaupunkiseudulla ja muualla maassa vuosina 2022-2040

- **Neljän suuren kaupunkiseudun työvoiman tarjonta tulisi olemaan koko ajanjakson joka vuosi pl. vuosi 2039 työvoiman poistumaa suurempaa.** Työvoiman tarjonta oli yhteensä noin 402 400 henkilöä suurempaa kuin työvoiman poistuma kahdessa avainikäryhmässä vuosina 2022-2040
- **Muun maan kohdalla tilanne olisi täysin päinvastainen, sillä työvoiman poistuma ylittäisi joka vuosi työvoiman tarjonnan määrän.** Muualla maassa työvoiman poistuma ylittäisi peräti noin 869 500 henkilöllä työvoiman tarjonnan avainikäryhmissä vuosina 2008-2021
- Neljällä suurella kaupunkiseudulla työvoiman tarjonnan ja poistuman erotus oli keskimäärin **+21 281 hlöä** vuodessa ja muualla maassa keskimäärin **-45 765** henkilöä vuodessa vuosina 2008-2021

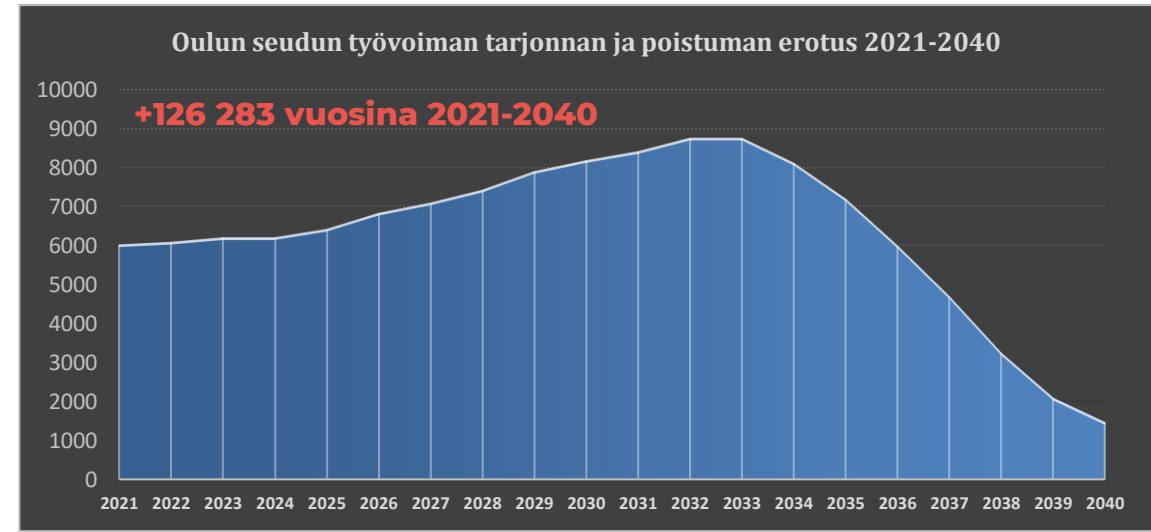
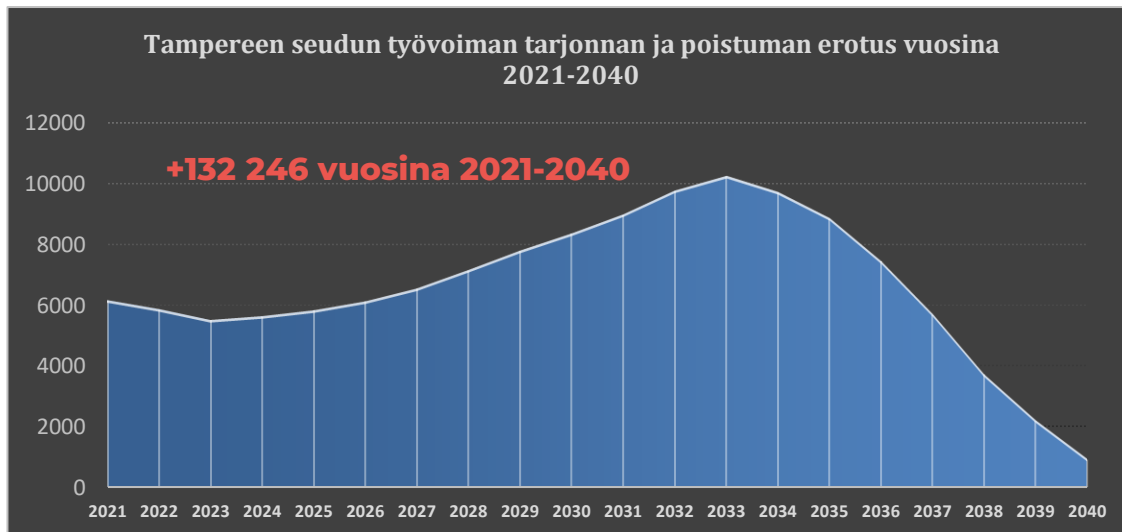
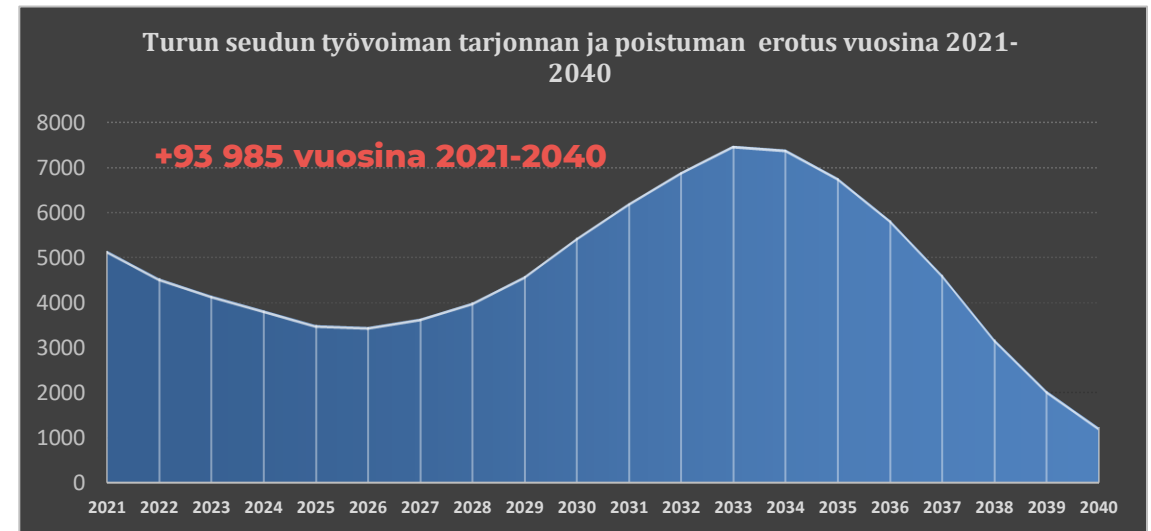

Lähde: Tilastokeskus, väestö; väestörakenne

Työvoiman tarjonta 20-24- ja poistuma 60-64-vuotiaissa kaupunkiseuduittain vuosina 2021-2040

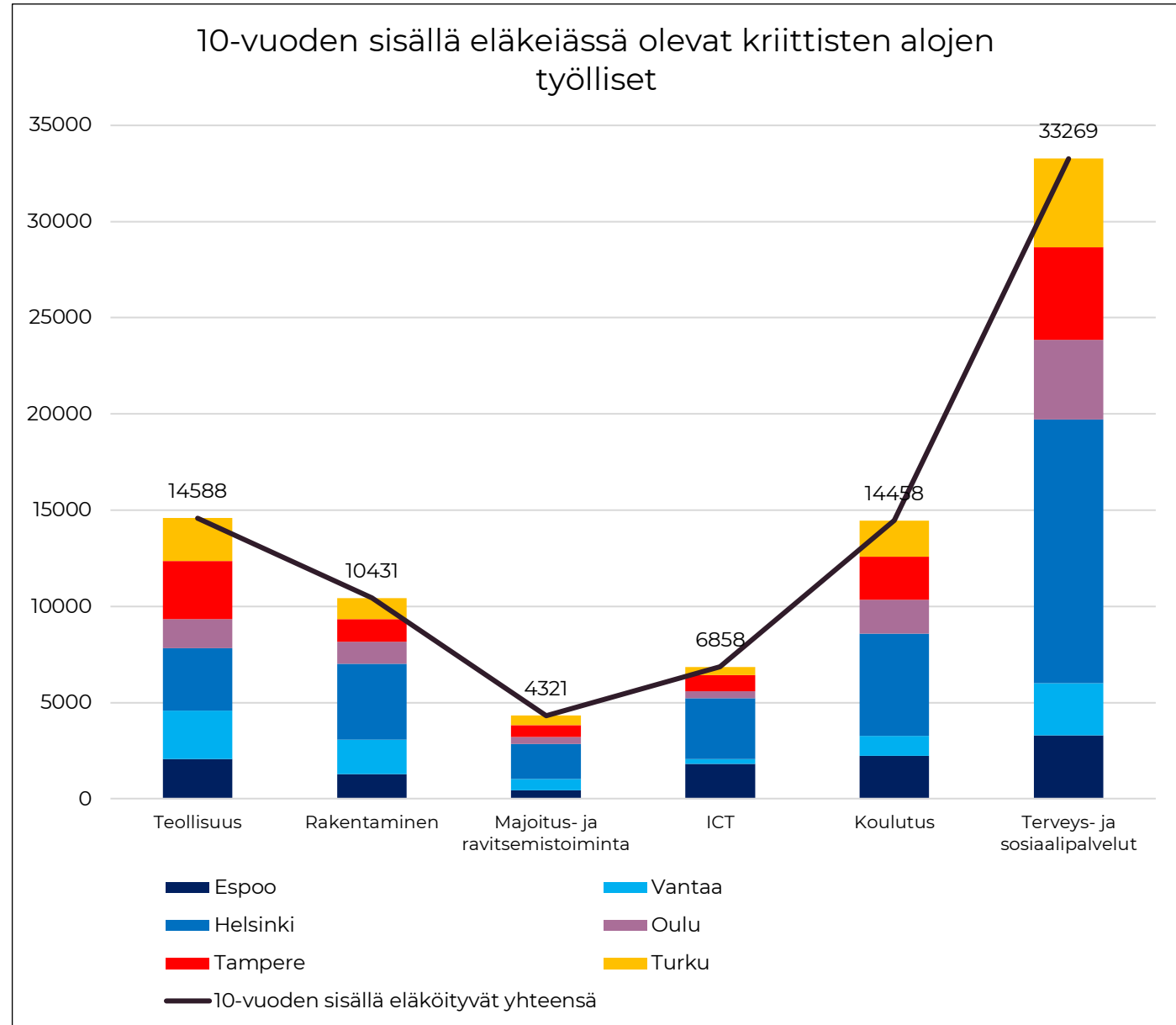
Työvoiman tarjonnan 20-24- ja poistuman 60-64-vuotiaissa välinen erotus kaupunkiseuduittain vuosina 2021-2040

Eläkeikään siirtyvien määrä kriittisillä toimialoilla 10 vuoden aikana kuudessa suurissa kaupungissa

Kuviossa kuvataan seuraavan 10 vuoden aikana eläkeikään siirtyvien kriittisillä toimialoilla olevien määrällistä kehitystä kuudessa suurissa kaupungissa

- **Kuudessa suurissa kaupungissa työskentelee noin 84 000 henkilöä kriittisillä toimialoilla, jotka siirtyvät eläkkeelle seuraavan 10 vuoden aikana**
- **Eläköitymispaine on määrällisesti suurin sote-alalla**, jossa eläkeiän saavuttaa noin 33 000 nykyistä työllistä. Eläköitymispaine on suurin sote-toimialalla kaikissa suurissa kaupungeissa
- Eläkeikään 10 vuoden sisällä siirtyviä työskentelee huomattavan paljon myös koulutuksen ja teollisuuden aloilla.
- Eläköitymispaine on vähäinen vain majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, jossa työntekijöiden ikärakenne on nuorta.

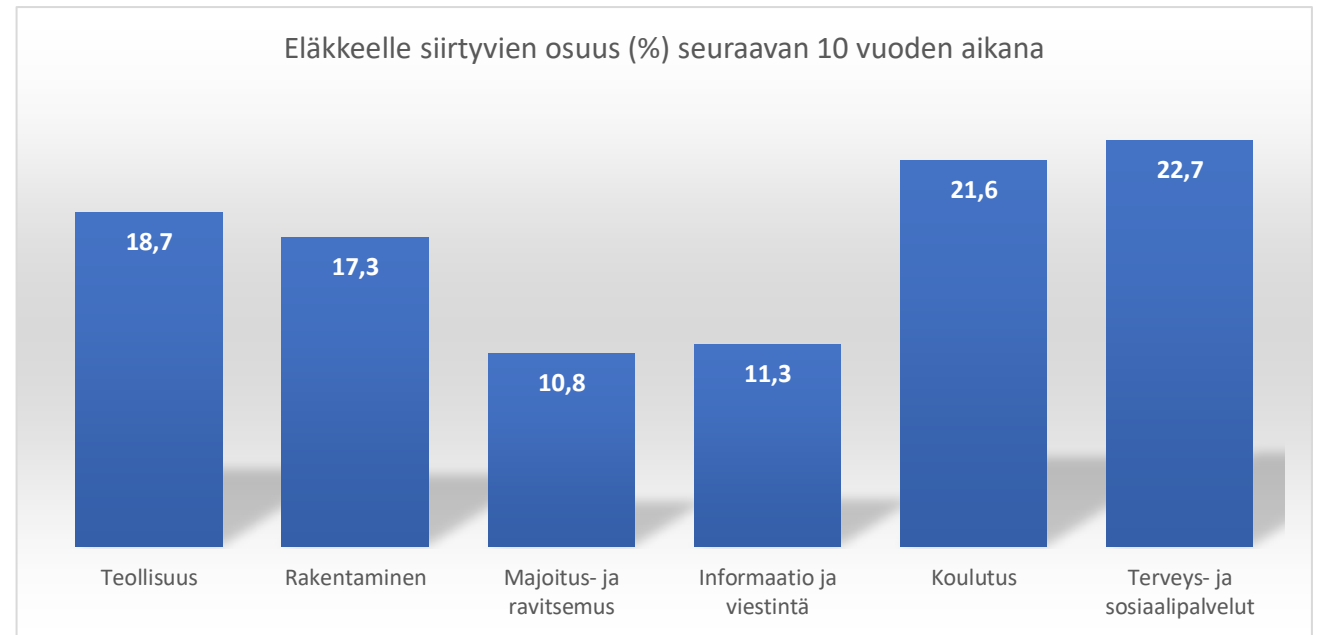

Lähde: Tilastokeskus: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Eläkeikään siirtyvien osuus nykyisistä työllisistä seuraavan 10 vuoden aikana

Kuviossa ja taulukossa on kuvattu toimialoittain eläkeiän kymmenen vuoden sisällä saavuttavien osuutta koko alan nykyisestä työvoimasta. Arvot eivät huomio alalla tulevaa uutta työvoimaa.

- **Kuudessa suuressa kaupungissa eläkeiän saavuttavien osuus on korkein terveys- ja sosiaalipalveluiden sekä koulutuksen toimialoilla:** enemmän kuin joka viides työllinen siirtyy eläkkeelle seuraavan 10 vuoden aikana
- **Eläkeikään siirtyvien osuus nykyisistä työllisistä on alhaisin majoitus- ja ravitsemus- sekä informaation ja viestinnän toimialoilla:** hieman yli joka kymmenes siirtyy eläkkeelle seuraavan 10 vuoden aikana
- Kaupungeittain tarkasteltuna kaikissa kaupungeissa eläköitymispaine on suurin joko sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä koulutuksessa. Kriittisillä toimialoilla eläköitymispaine on alhaisin Oulussa ja korkein Turussa

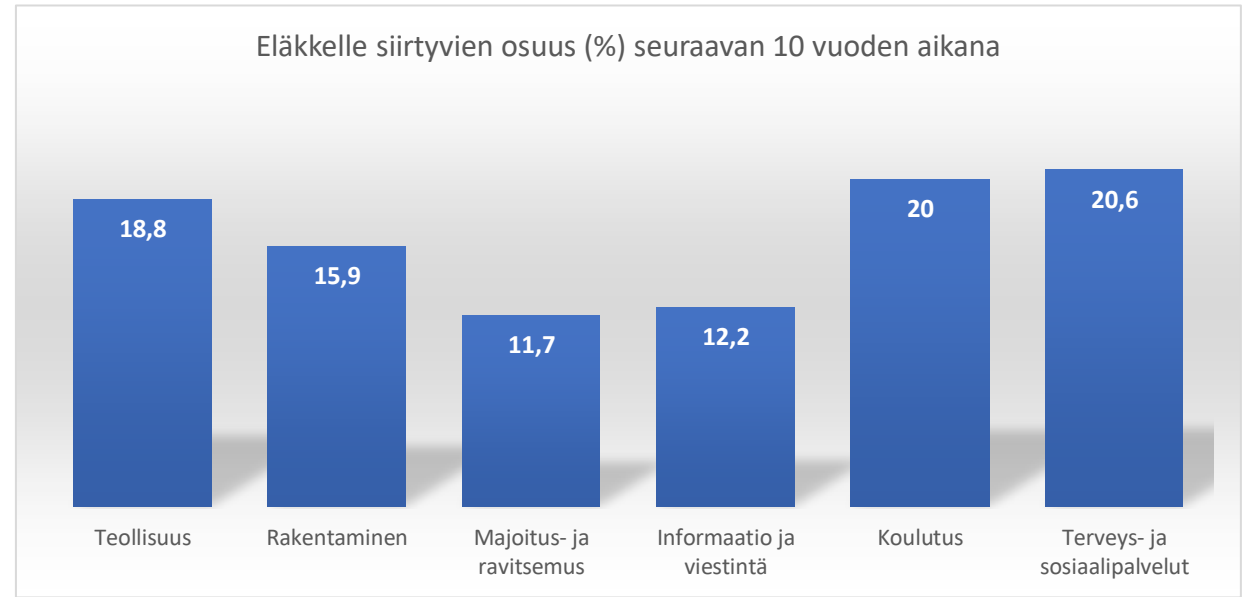
ELÄKÖITYVIEN OSUUS NYKYISISTÄ TYÖLLISISTÄ	ESPOO	VANTAA	HELSINKI	OULU	TAMPERE	TURKU
TEOLLISUUS	18,7 %	18,6 %	18,6 %	15,6 %	19,4 %	20,5 %
RAKENTAMINEN	17,7 %	15,1 %	18,1 %	15,4 %	18,2 %	19,1 %
MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA	10,9 %	12,1 %	9,6 %	12,7 %	12,3 %	11,8 %
ICT	14,3 %	12,4 %	11,0 %	7,9 %	9,6 %	11,4 %
KOULUTUS	19,0 %	22,8 %	21,6 %	22,2 %	23,3 %	22,1 %
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT	20,6 %	23,0 %	23,8 %	22,2 %	21,8 %	22,4 %

Lähde: Tilastokeskus: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Eläkeikään siirtyvien osuus nykyisistä työllisistä seuraavan 10 vuoden aikana

Kuviossa ja taulukossa on kuvattu toimialoittain eläkeiän kymmenen vuoden sisällä saavuttavien osuutta koko alan nykyisestä työvoimasta. Arvot eivät huomio alalla tulevaa uutta työvoimaa.

- **Neljällä suurella kaupunkiseudulla eläkeiän saavuttavien osuus on korkein terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä koulutuksessa:** noin joka viides nykyisestä työllisestä on jäämässä eläkkeelle seuraavan 10 vuoden sisällä
- **Eläkeikään siirtyvien osuus nykyisistä työllisistä on alhaisin majoitus- ja ravitsemusalan sekä infor-maation ja viestinnän toimialoilla:** noin joka kymmenes nykyisistä työllisistä on jäämässä eläkkeelle seuraavan 10 vuoden sisällä
- Kriittisten toimialojen eläköitymispaine on kaupunkiseuduittain tarkasteltuna suurin kaikilla seuduilla joko terveys- ja sosiaalipalveluissa tai koulutuksen toimialoilla

ELÄKÖITYVIEN OSUUS (%) NYKYISISTÄ TYÖLLISISTÄ	HELSINGIN SEUTU	TURUN SEUTU	TAMPEREEN SEUTU	OULUN SEUTU
TEOLLISUUS	19,3	19,5	19,0	15,2
RAKENTAMINEN	16,2	17,1	15,5	12,9
MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA	11	12,8	13,1	11,8
INFORMAATIO JA VIESTINTÄ	12,9	12,3	10,4	9,2
KOULUTUS	19,6	20,1	20,9	20,7
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT	21	20,1	20,3	20

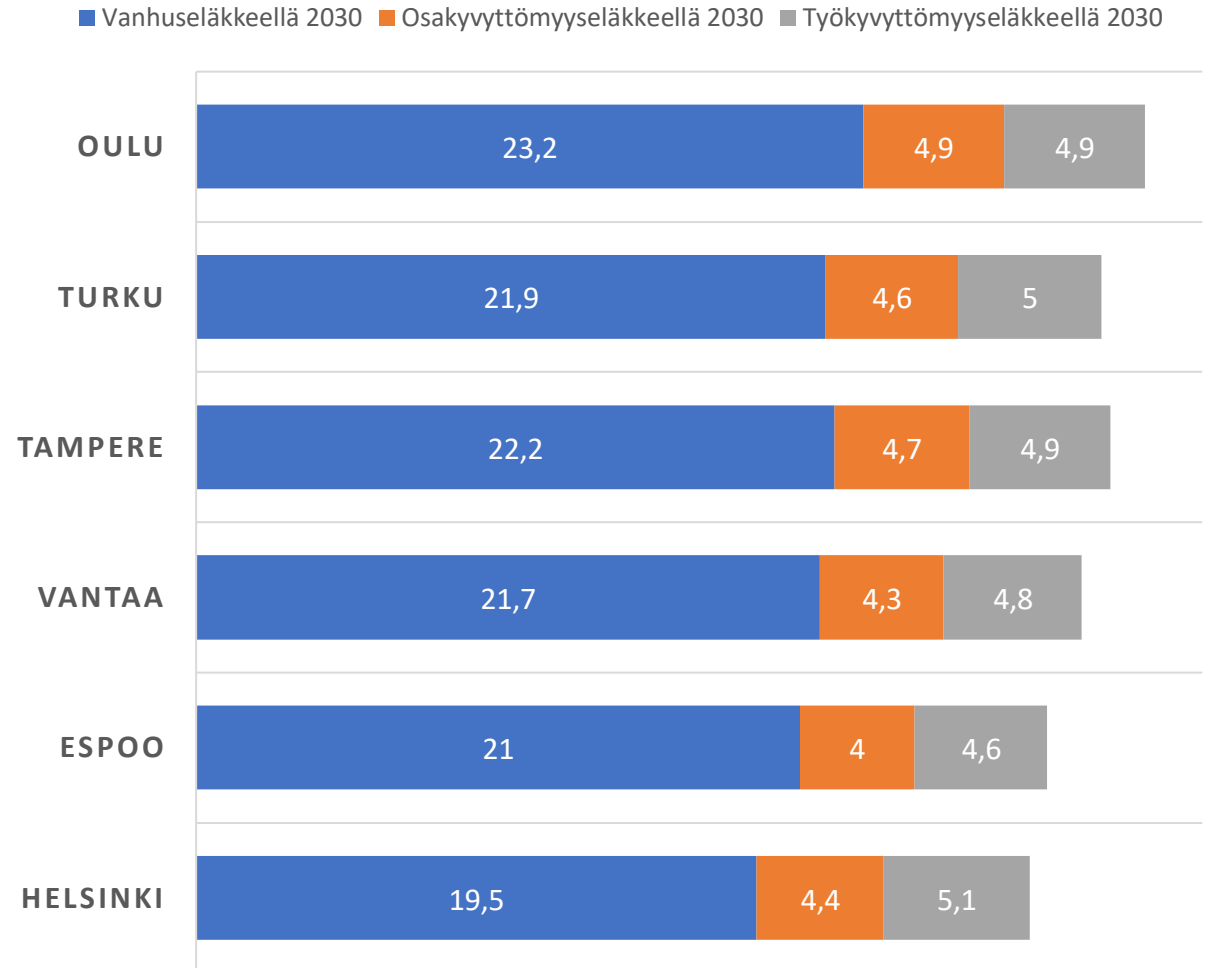
Lähde: Tilastokeskus: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Kunta-alan työntekijöiden eläköitymisennuste kuudessa suuressa kaupungissa vuoteen 2030 mennessä

Kuviossa tarkastellaan kunta-alan vakuutettujen / työntekijöiden arvioitua eläköitymistä vuoden 2019 lopussa seuraavan kymmenen vuoden aikana

- Koko maassa arvioidaan noin 178 400 kunta-alan työntekijää eli **kolmannes (33,5 %) kaikista vakuutetuista** jäävän eläkkeelle vuoteen 2030 mennessä
- **Kuudessa suuressa kaupungissa on yhteensä noin 195 600 kunta-alan vakuutettua / työntekijää, joista arviolta noin 56 700 jää eläkkeelle seuraavan 10 vuoden aikana**
- **Kuuden suuren kaupungin kuntien työntekijöiden eläköitymispaine on hieman alhaisempi kuin koko maassa:** Oulu 33 %, Tampere 31,8 %, Turku 31,5 %, Vantaa 30,8 %, Espoo 29,6 % ja Helsinki 29 %

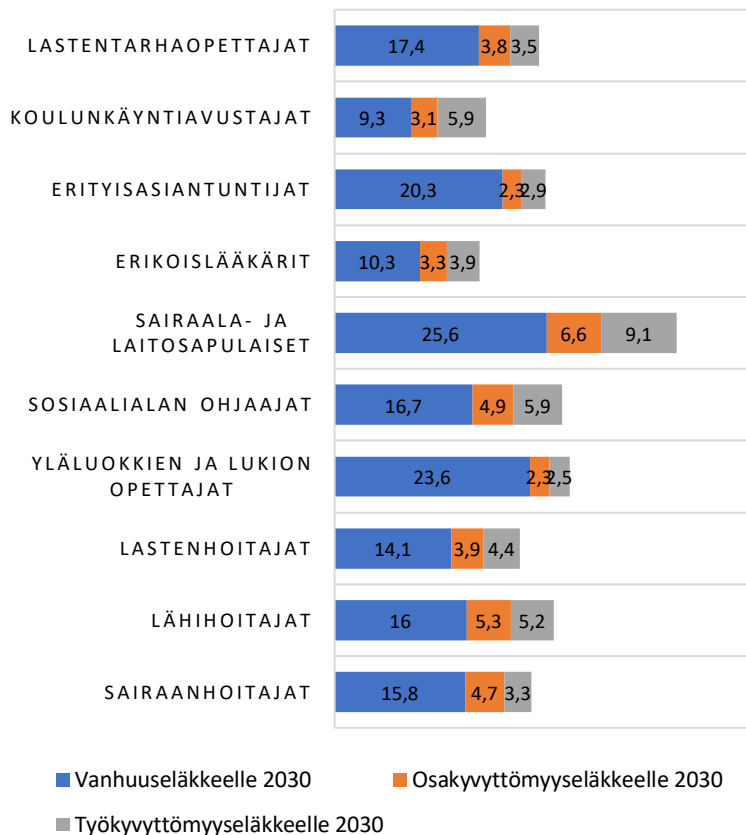
KUNTA-ALAN VAKUUTETTUIJEN ELÄKÖITYMISENNUSTE VUONNA 2030

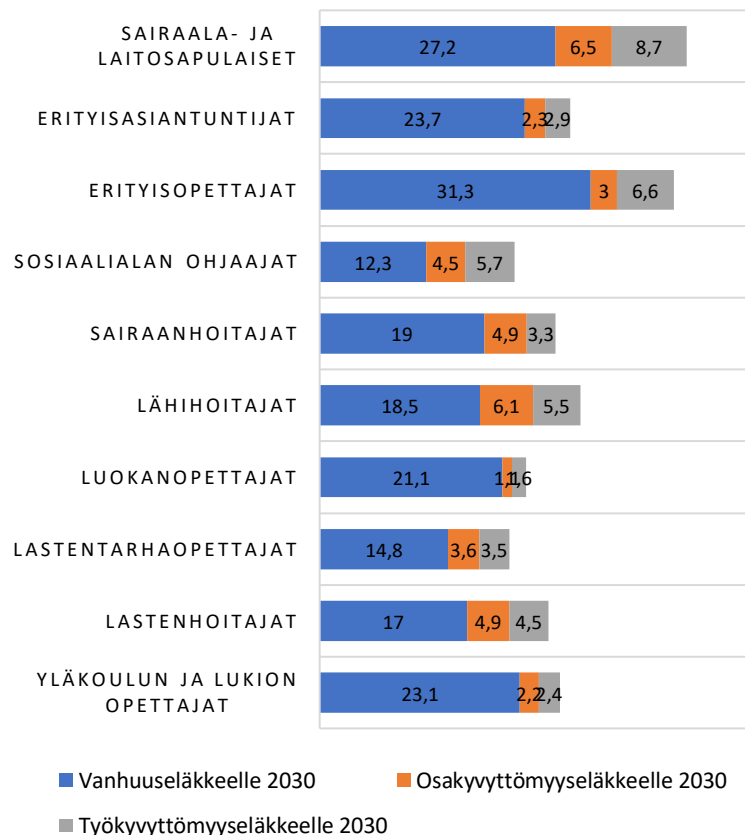
Lähde: KEVA, Kunta-alan eläköitymisennuste

Kunta-alan eläköitymisennuste ammattiryhmittäin kuudessa suuressa kaupungissa vuoteen 2030 mennessä 1 (2)

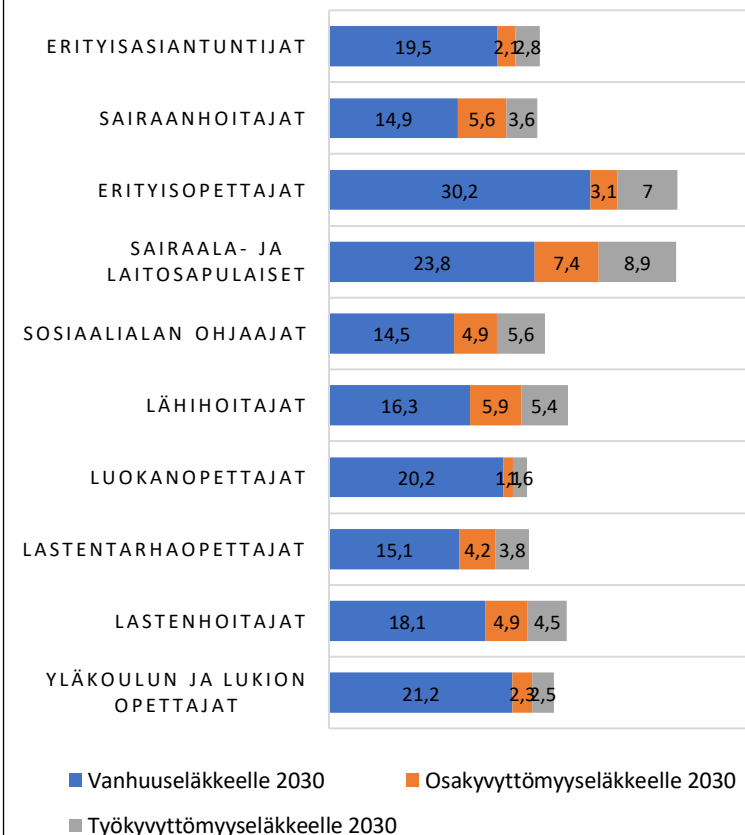
HELSINGIN 10 SUURINTA KUNTA-ALAN AMMATTIRYHMÄÄ JA ELÄKÖITYMINEN 2030

ESPOON 10 SUURINTA KUNTA-ALAN AMMATTIRYHMÄÄ JA ELÄKÖITYMINEN 2030

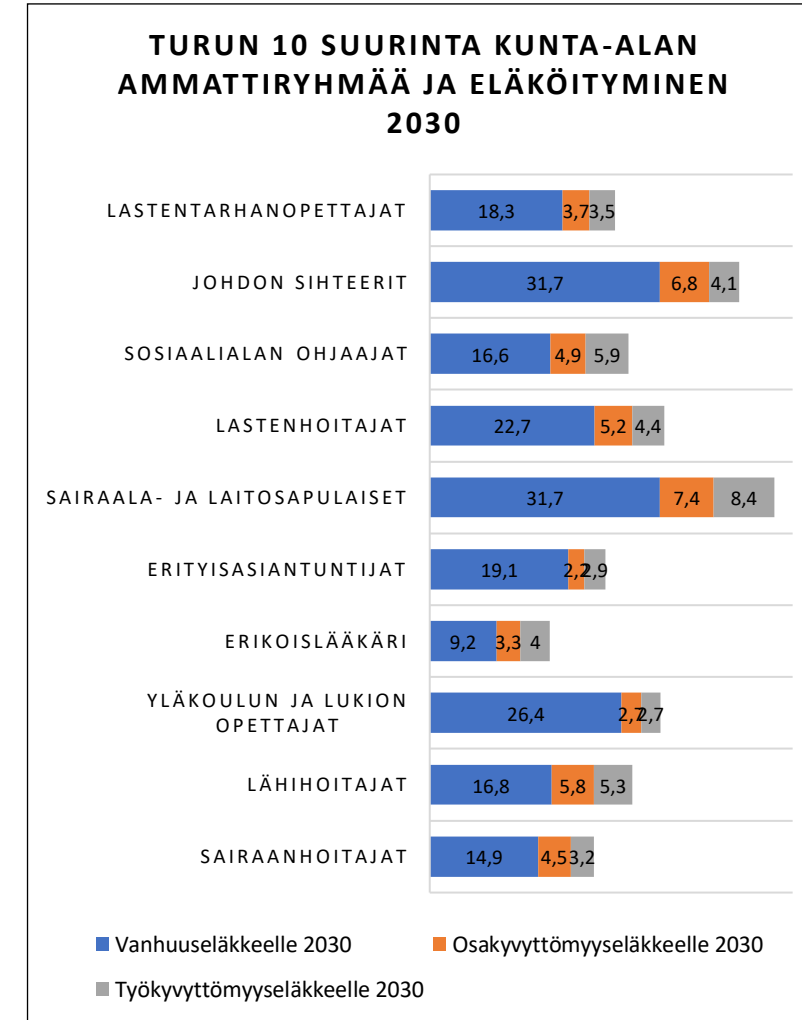
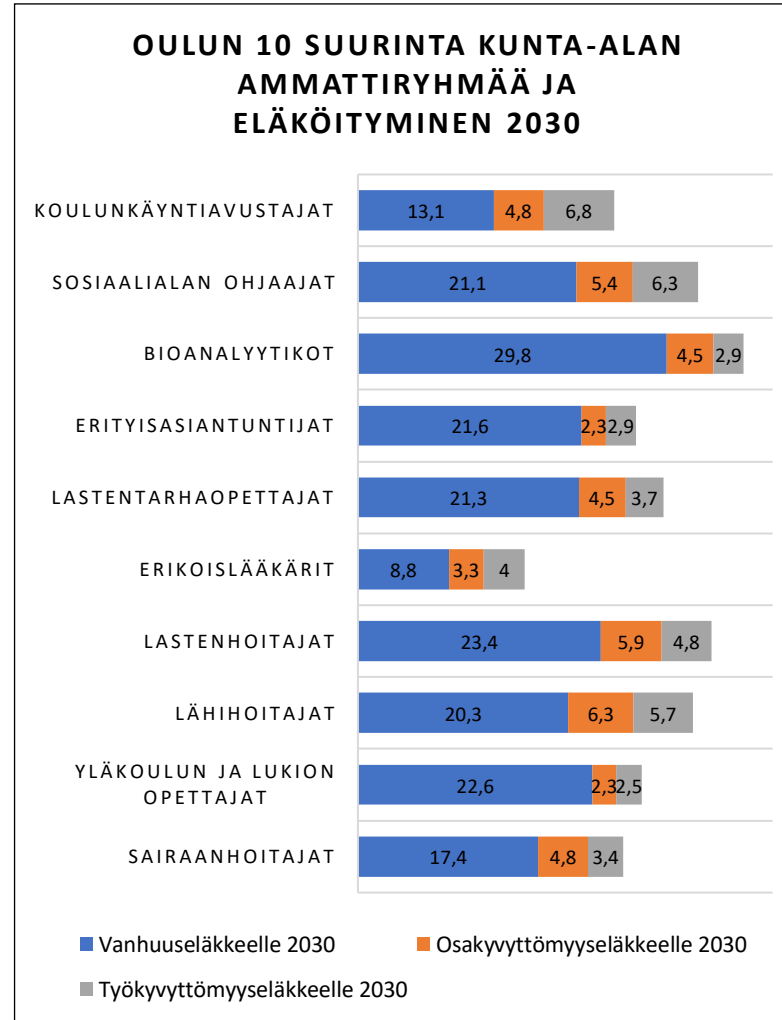
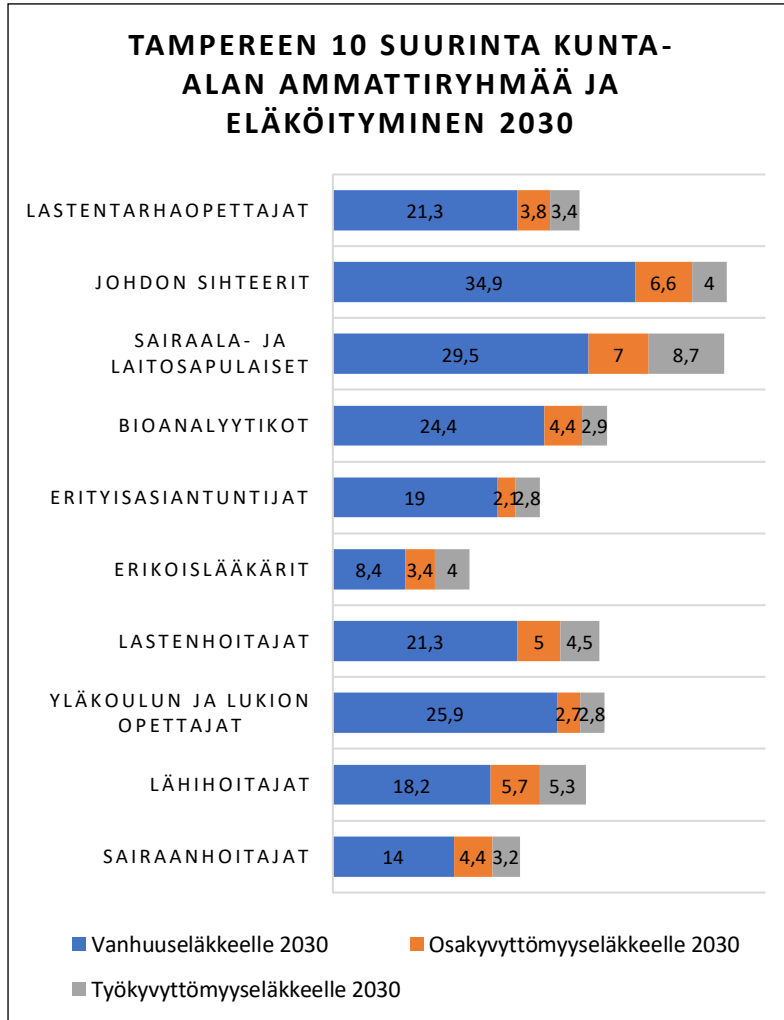

VANTAAN 10 SUURINTA KUNTA-ALAN AMMATTIRYHMÄÄ JA ELÄKÖITYMINEN 2030

Kunta-alan eläköitymisennuste ammattiryhmittäin kuudessa suuressa kaupungissa vuoteen 2030 mennessä 2 (2)

Keskeiset nostot analyysin perusteella

5. TYÖVOIMAN TARJONTA POSITIIVINEN MYÖS JATKOSSA: Neljän suuren kaupunkiseudun työvoiman tarjonta olisi Tilastokeskuksen väestöennusteen (2021) perusteella merkittävästi poistumaa suurempi vuosina 2022-2040. Neljän suuren kaupunkiseudun työvoiman tarjonta olisi 20-24-vuotiaiden ikäryhmässä vuoteen 2039 saakka 60-64-vuotiaiden työvoiman poistumaa suurempi. **Neljän suuren kaupunkiseudun työvoiman tarjonta kasvaisi ennusteen mukaan yhteensä noin 423 000 henkilöllä eli keskimäärin 21 900 henkilöä vuodessa.** Muualla maassa työvoiman poistuma olisi peräti noin 870 000 henkilöä tarjontaa suurempi. Neljän suuren kaupunkiseudun kannalta merkittävä käännekohta olisi vuosi 2033, jonka jälkeen työvoiman tarjonta vähenisi vuosittain ja työvoiman poistuma kasvaisi. Työvoiman tarjonta olisi poistumaa suurempi Tampereen, Turun ja Oulun seuduilla joka vuosi vuoteen 2040 saakka, mutta Helsingin seudulla työvoiman poistuma ylittäisi 2020-luvun alkupuolella tarjonnan ja uudelleen 2030-luvun loppupuolella

6. ELÄKÖITYMISPAINEN KASVAA JATKOSSA: Kuudessa suurimmassa kaupungissa työskentelee yhteensä noin 84 000 työllistä kriittisillä toimialoilla, jotka siirtyisivät eläkkeelle vuoteen 2030 mennessä. Neljän suurimman kaupunkiseudun ja kuuden suurimman kaupungin kriittisten toimialojen työllisistä noin joka viides jäisi eläkkeelle seuraavan 10 vuoden aikana. **Eläköitymispaine on kaikilla seuduilla ja kaupungeissa suurin sosiaali- ja terveystaloudessa sekä koulutuksessa.** Kunta-alan työntekijöistä jäisi kuudessa suurimmassa kaupungissa KEVA:n eläköitymisennusteen mukaan noin joka kolmas vanhuseläkkeelle tai työkyvyttömyyseläkkeelle vuoteen 2030 mennessä.

3. Vieraskielisen väestön väestöennuste neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla vuosina 2022-2040

Suomen väestö tuleva kasvu perustuu täysin vieraskieliseen väestöön

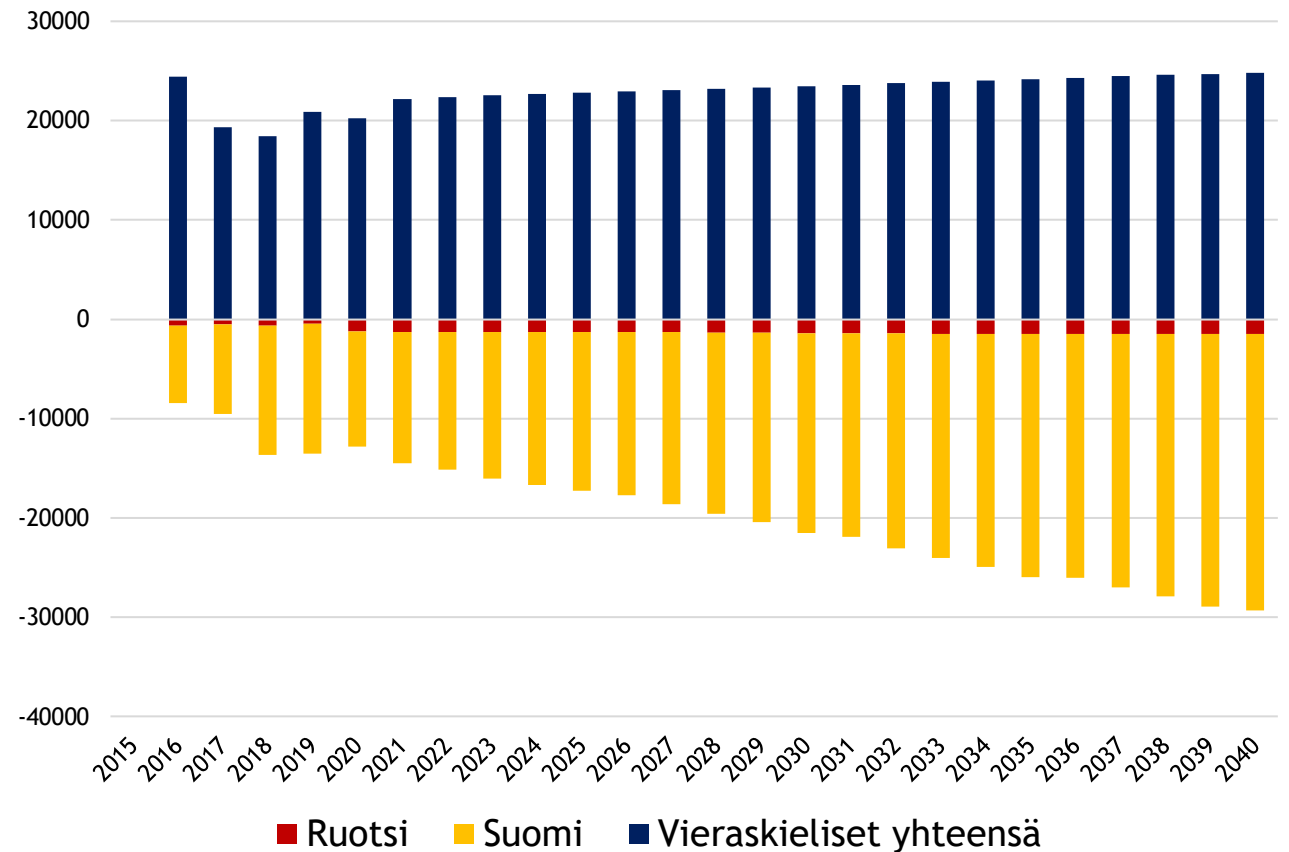
Kuviossa kuvataan Suomen väestönkehitystä kieliryhmittäin vuosien 2015–2040 aikana. Kieliryhmät voidaan jakaa kotimaista kieltä (suomi, ruotsi ja saame) ja vieraskielisiin (muut kuin kotimaiset kielet)

○ Väestöennusteen perusuralla koko maan väestö kasvaisi 41 000 asukkaalla vuosien 2020–2040 aikana.

○ Kotimaiset kieliryhmät supistuisivat voimakkaasti eli yhteensä noin **450 000 henkilöllä** vuoteen 2040 mennessä. Väestönkasvu perustuisi täysin vieraskielisen väestön kasvuun. Vieraskielinen väestö kasvaisi ennusteensa **491 000 henkilöllä**. (Ennuste ei huomioi kieltään vaihtavia henkilöitä, mikä vahvistaa kotimaisten kieliryhmien kehitystä.)

○ Kotimaisissa kieliryhmissä supistuminen perustuisi etenkin negatiiviseen luonnolliseen väestönlisäykseen. Tärkein selittävä tekijä on väestön ikääntyminen ja alentunut syntyvyys 2010-luvulla. Vieraskielisten kieliryhmässä kasvua selittäisi ensisijaisesti maahanmuutto, mutta myös positiivinen luonnollinen väestönlisäys, joka perustuisi väestön nuoreen ikärakenteeseen sekä korkeampaan syntyvyyteen.

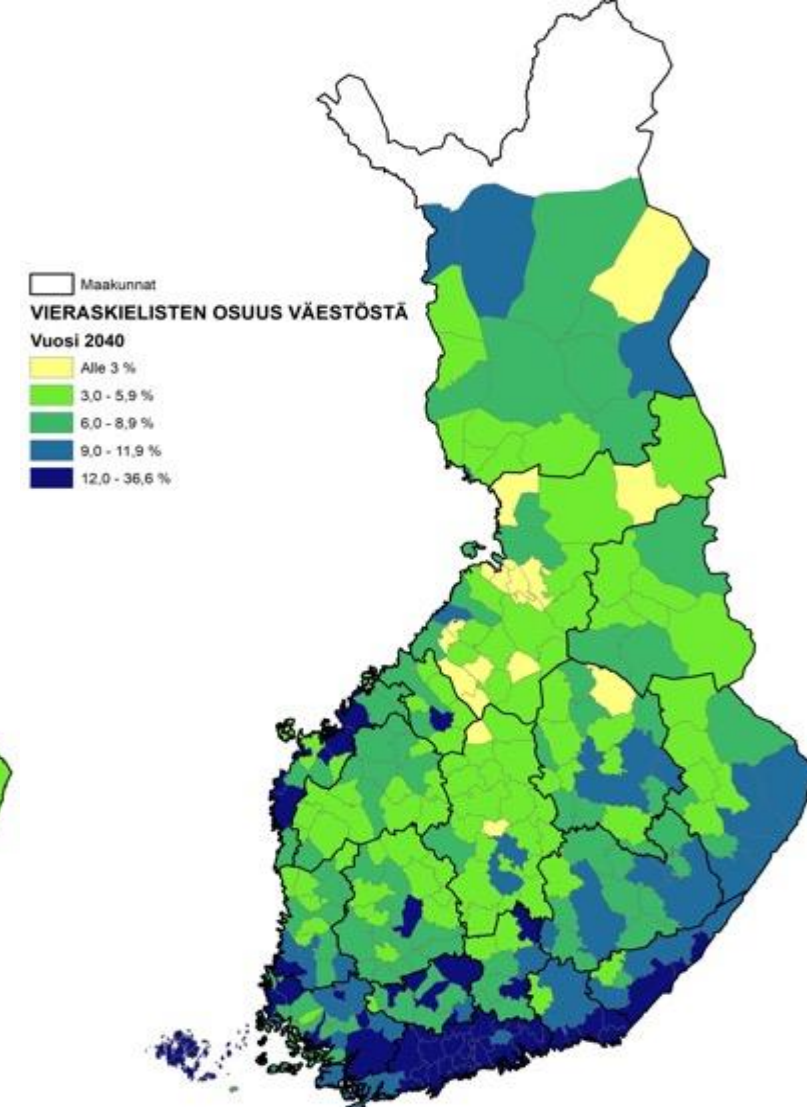
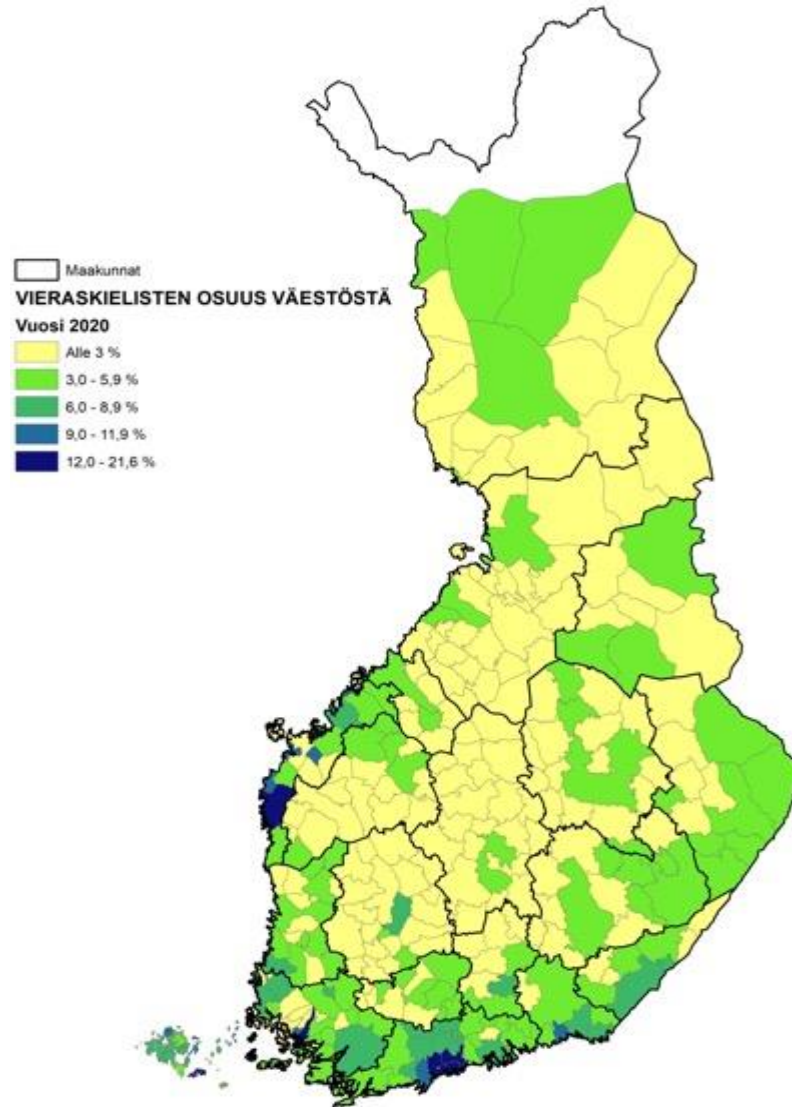
Vuosittainen väestönkehitys perusura-skenaariossa kieliryhmittäin 2015-2019

Vieraskielisen väestön osuus korostuu koko maassa 2040 mennessä

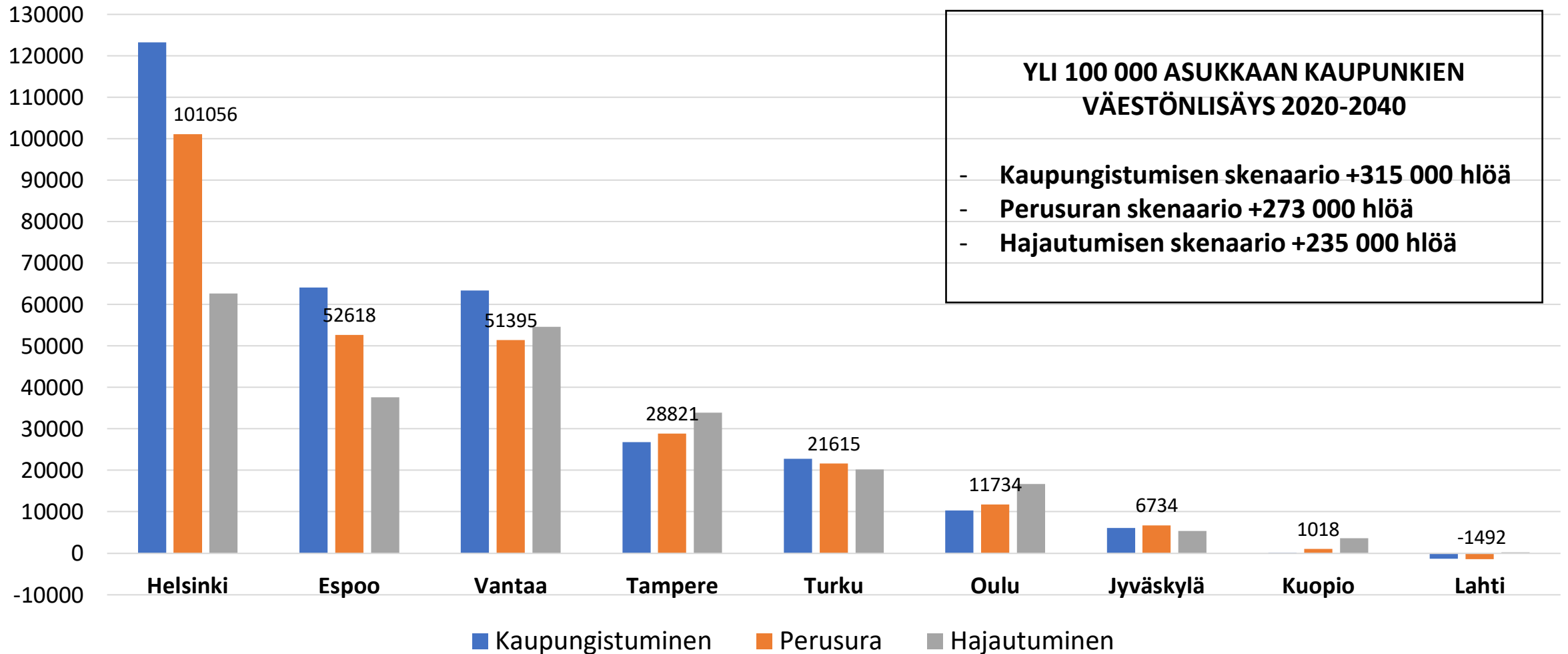
Kartoissa on kuvattu vieraskielisen väestön osuutta kunnan väestöstä vuosina 2020 ja 2040.

- **Koko maan väestöstä vieraskielisiä olisi ennusteen mukaan 16,3 prosenttia vuonna 2040** (7,9 prosenttia vuonna 2020)
- Vieraskielisen väestön määrä kasvaisi voimakkaasti koko maassa ennustejakson aikana, ja de facto lähes kaikissa kunnissa alhaisen lähtötason vuoksi.
- Erot vieraskielisen väestön osuudessa kuitenkin säilyvät. **Vieraskielinen väestö keskittyisi etenkin pääkaupunki-seudulle sekä yksittäisiin muihin suuriin kaupunkeihin.** Pienissä kaupungeissa ja maaseutualueilla vieraskielisen väestön osuus jäisi edelleen alhaiseksi.

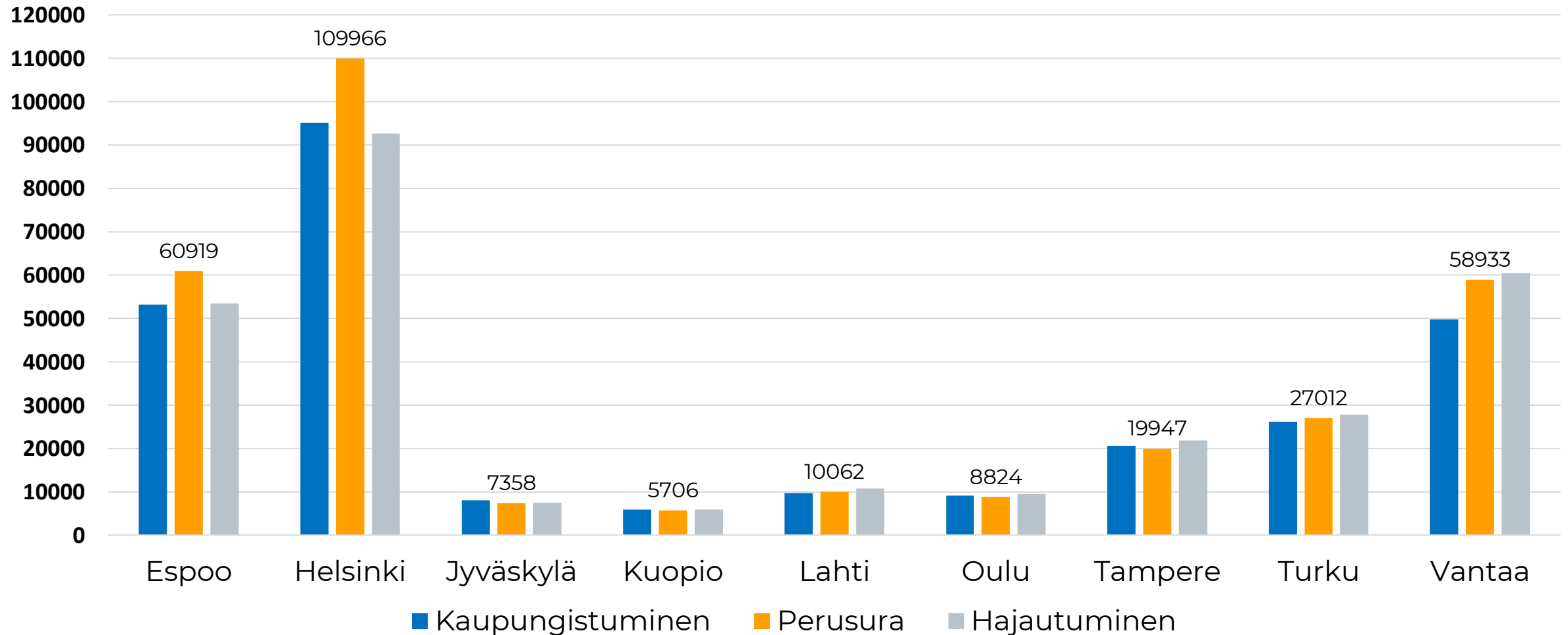

*Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien arvoja ei olla esitetty, sillä ennusteessa käytetyssä pohjadataassa (Tilastokeskus, väestörakenne) saamenkieliset on luokiteltu vieraskieliseksi.

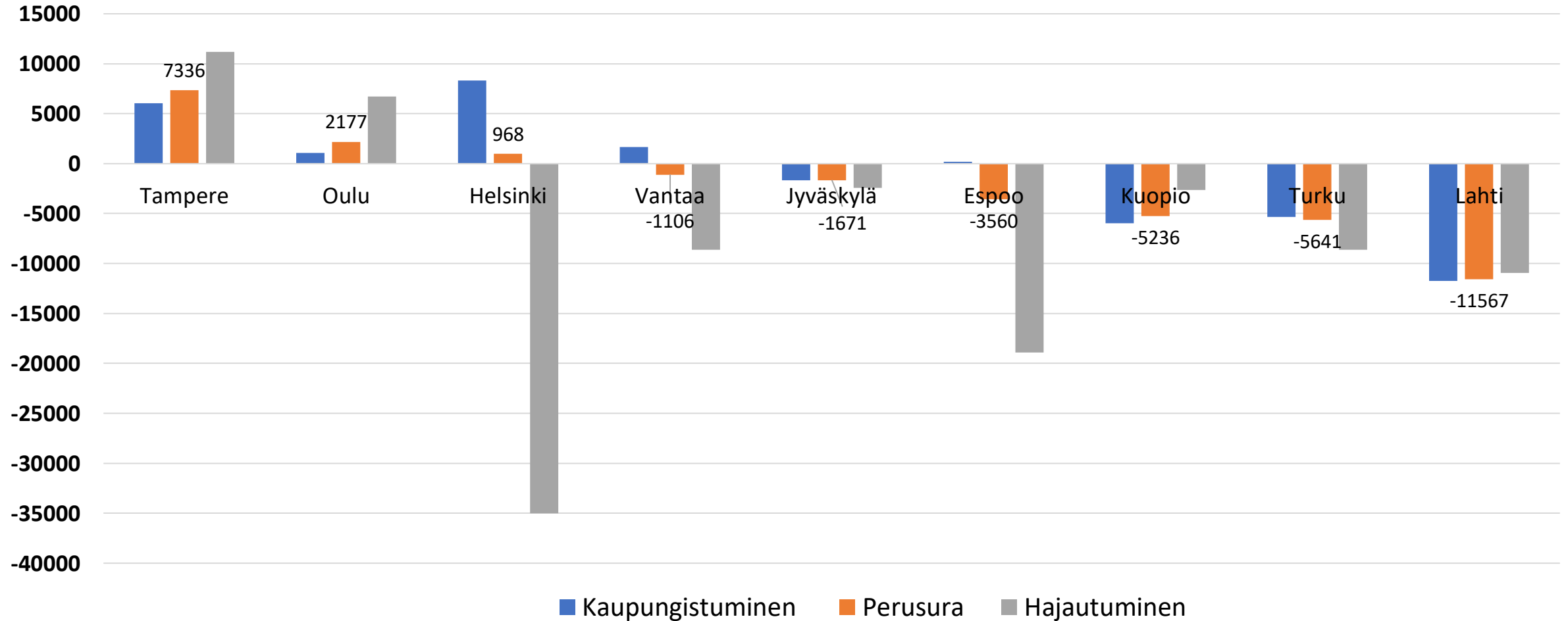
Yli 100 000 kaupunkien väestöennuste kolmella skenaariolla vuosina 2020-2040

Yli 100 000 kaupunkien väestöennuste vieraskielisten osalta vuosina 2020-2040

Yli 100 000 kaupunkien väestöennuste kotimaista kieltä puhuvien osalta vuosina 2020-2040

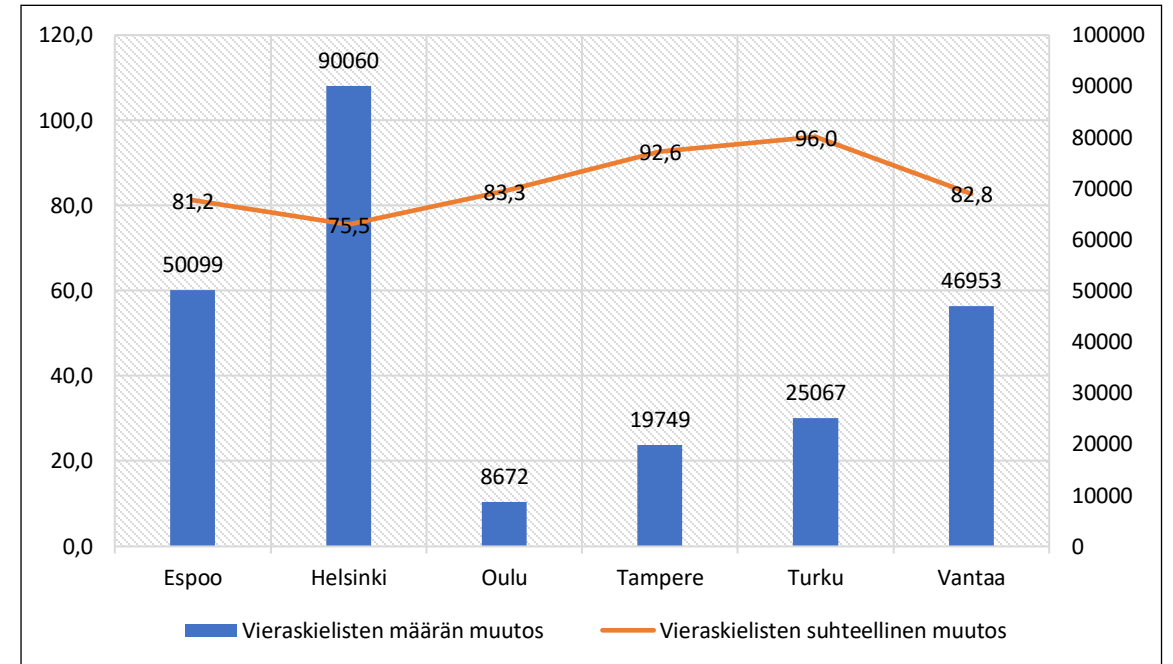
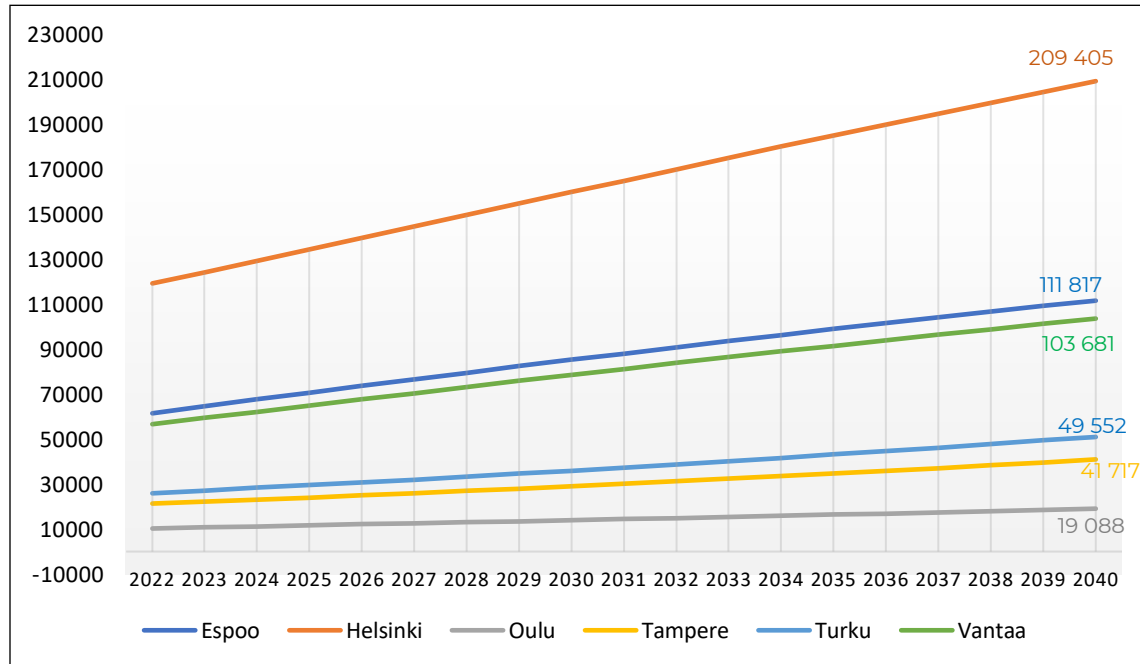

Väestöennuste vieraskielisen väestön määrän kehityksestä kuudessa suurimmassa kaupungissa vuosina 2022-2040

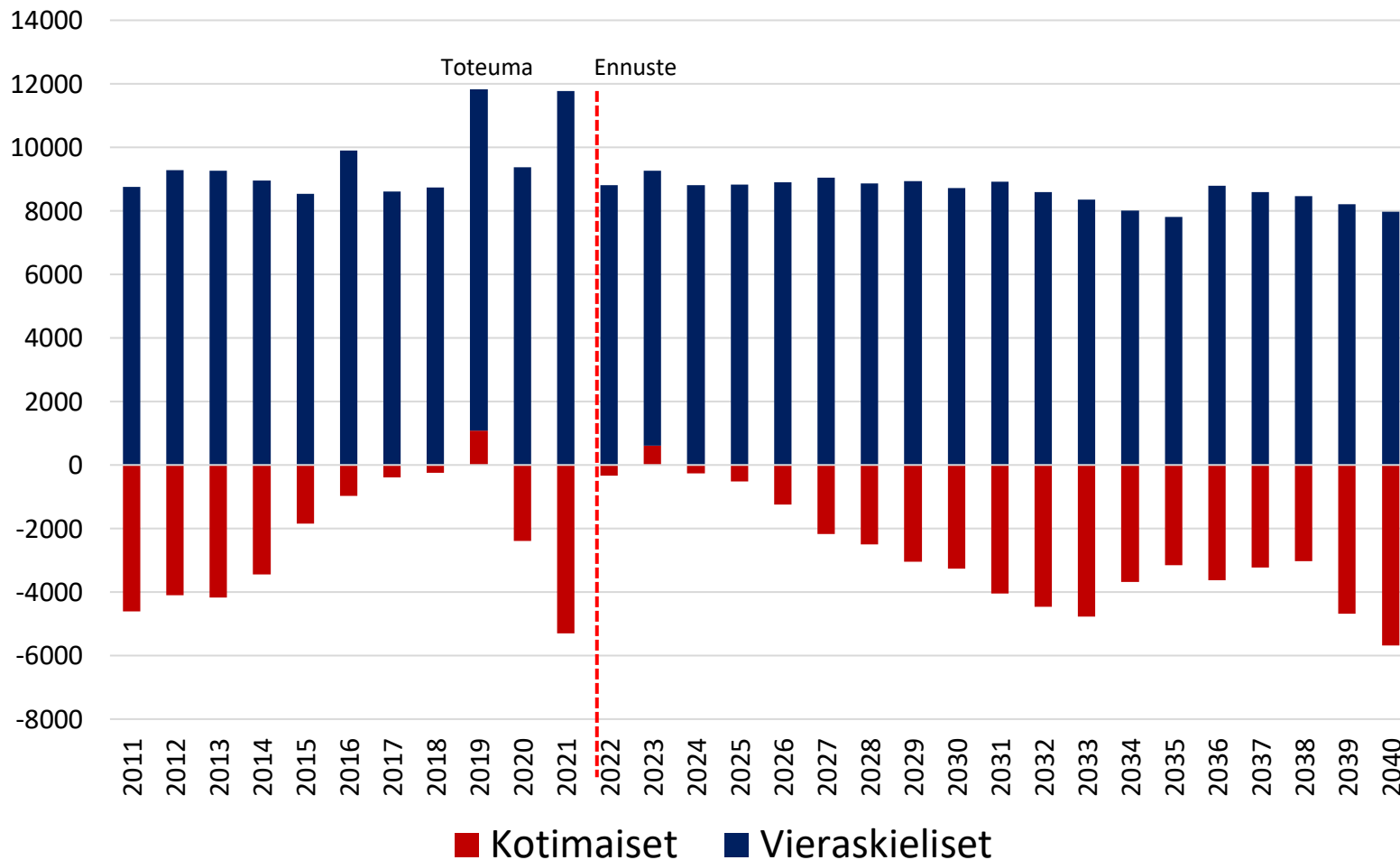
Kuvioissa tarkastellaan vieraskielisen väestön kehitystä ennusteen mukaan kuudessa suurimmassa kaupungissa vuosina 2022-2040

- Vieraskielisten määrä kasvaisi väestöennusteen mukaan kuudessa suurimmassa kaupungissa yhteensä 240 600 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Vieraskielisten määrä kasvaisi kaikissa kaupungeissa 75-93 prosentilla vuoteen 2040 mennessä.
- Vieraskielisten määrä kasvaisi ennusteen mukaan määrällisesti eniten Helsingissä (90 060), Espoossa (50 099) ja Vantaalla (46 953). Vieraskielisten määrä kasvaisi pääkaupunkiseudulla noin 197 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Vieraskielisten määrä kasvaisi merkittävästi lisäksi Turussa (25 067) ja Tampereella (19 749). Oulun vieraskielisten kasvu jäisi määrällisesti muita suuria kaupunkeja alhaisemmaksi, mutta suhteellisesti samaa kasvuvauhtia

Helsingin seudun työikäisen väestön kehitys kieliryhmittäin vuosina 2011-2040

15-64-vuotiaiden kehitys kieliryhmittäin 2011-2040

Vuosien 2010-2021 aikana **Helsingin seudulla**:

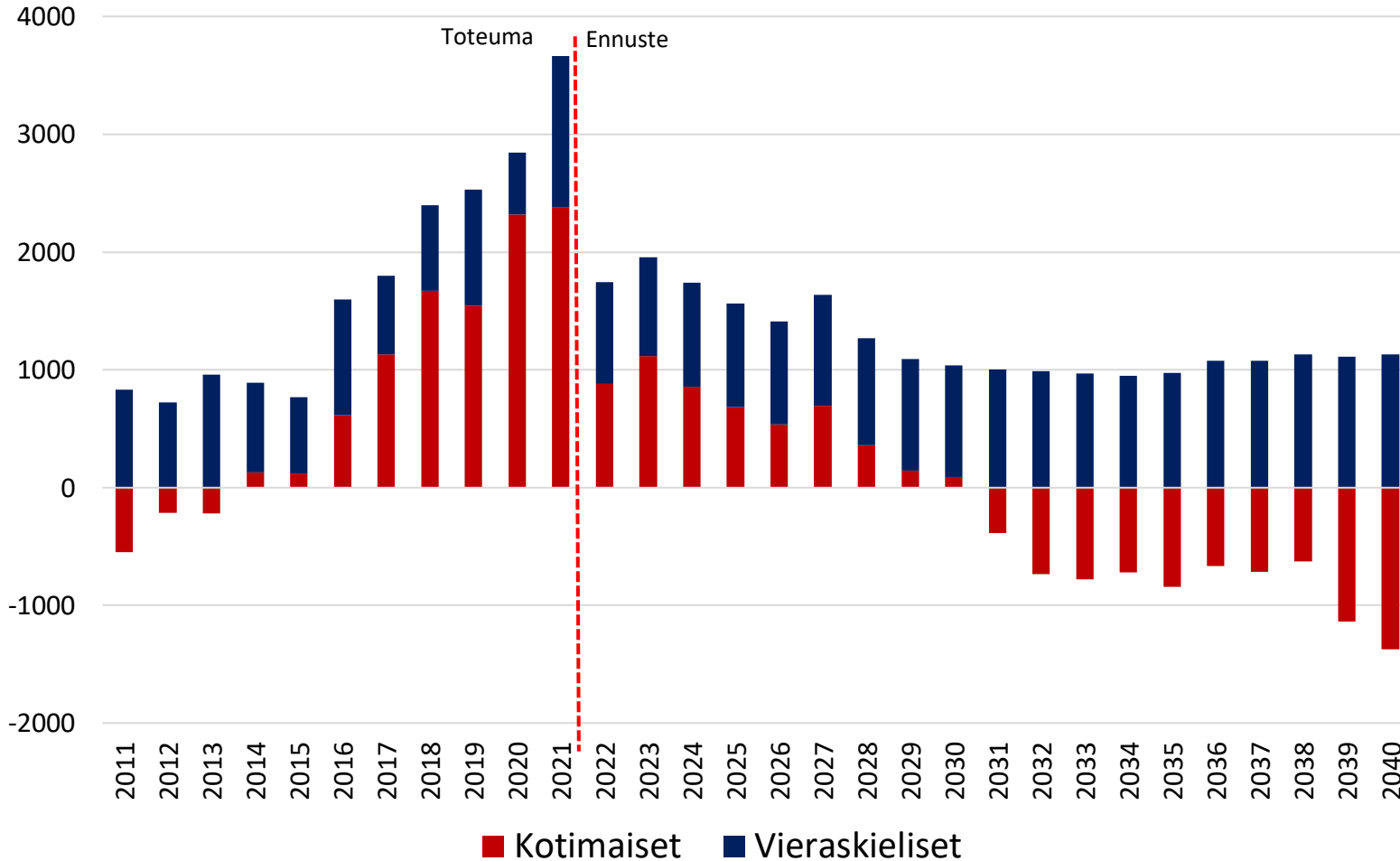
- Työikäisten kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien määrä **väheni 26 000 henkilöllä (-3 %)**
- Vieraskielisten työikäisten määrä **kasvoi 104 000 henkilöllä (+112 %)**

Vuosien 2021-2040 aikana **Helsingin seudulla**:

- Työikäisten kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien määrä **vähensisi 48 100 henkilöllä (-5,6 %)**
- Vieraskielisten työikäisten määrä **kasvasi 160 550 henkilöllä (+81,6 %)**

Tampereen seudun työikäisen väestön kehitys kieliryhmittäin vuosina 2011-2040

15-64-vuotiaiden kehitys kieliryhmittäin 2011-2040

Vuosien 2010-2021 aikana
Tampereen seudulla:

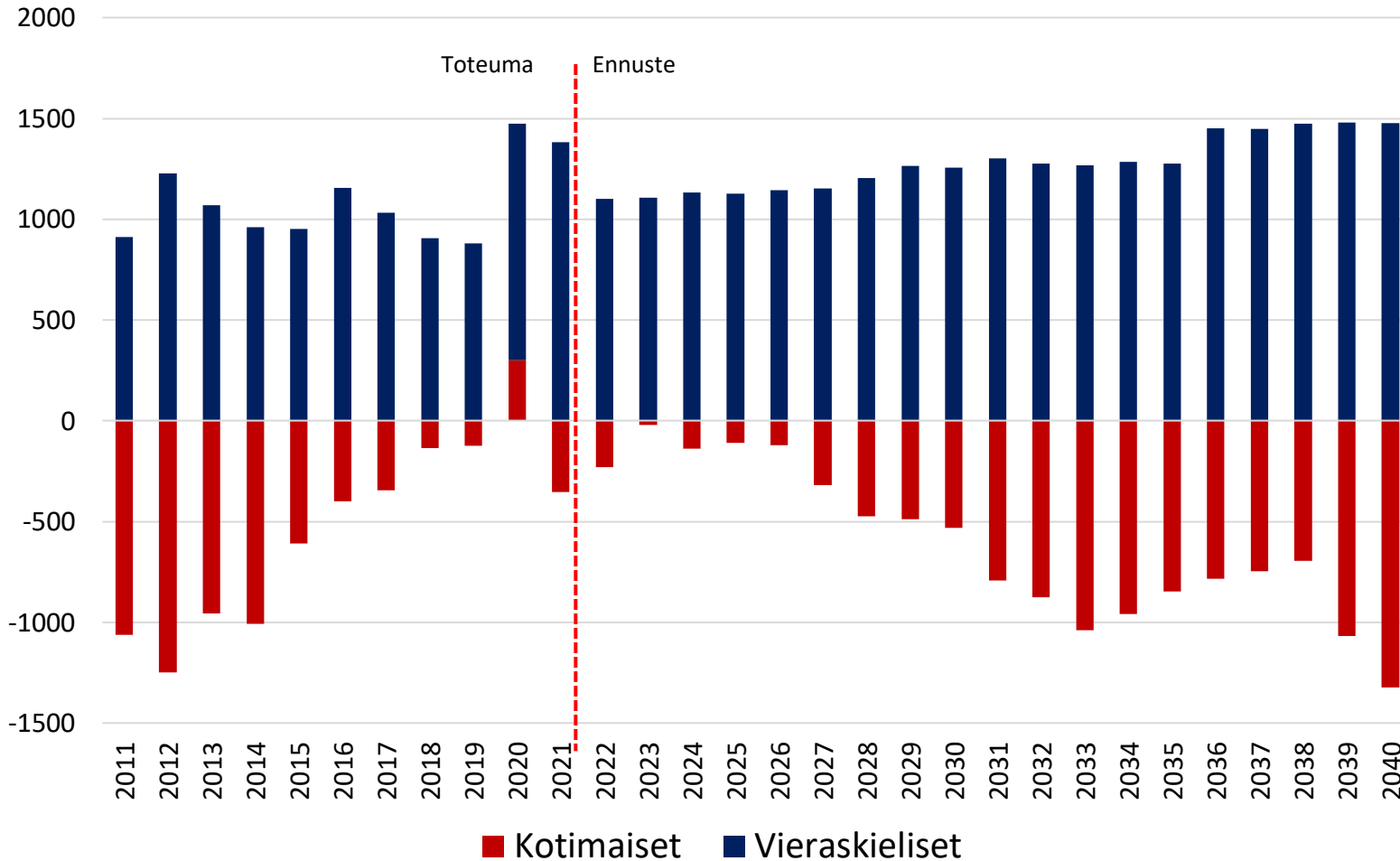
- Työikäisten kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien määrä **kasvoi 8 900 henkilöllä (3,7 %)**
- Vieraskielisten työikäisten määrä **kasvoi 9 100 henkilöllä (+83,2 %)**

Vuosien 2021-2040 aikana
Tampereen seudulla:

- Työikäisten kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien määrä **vähensyi 4 200 henkilöllä (-1,7 %)**
- Vieraskielisten työikäisten määrä **kasvasi 18 060 henkilöllä (+90,6 %)**

Turun seudun työikäisen väestön kehitys kieliryhmittäin vuosina 2011-2040

15-64-vuotiaiden kehitys kieliryhmittäin 2011-2040

Vuosien 2010-2021 aikana Turun seudulla:

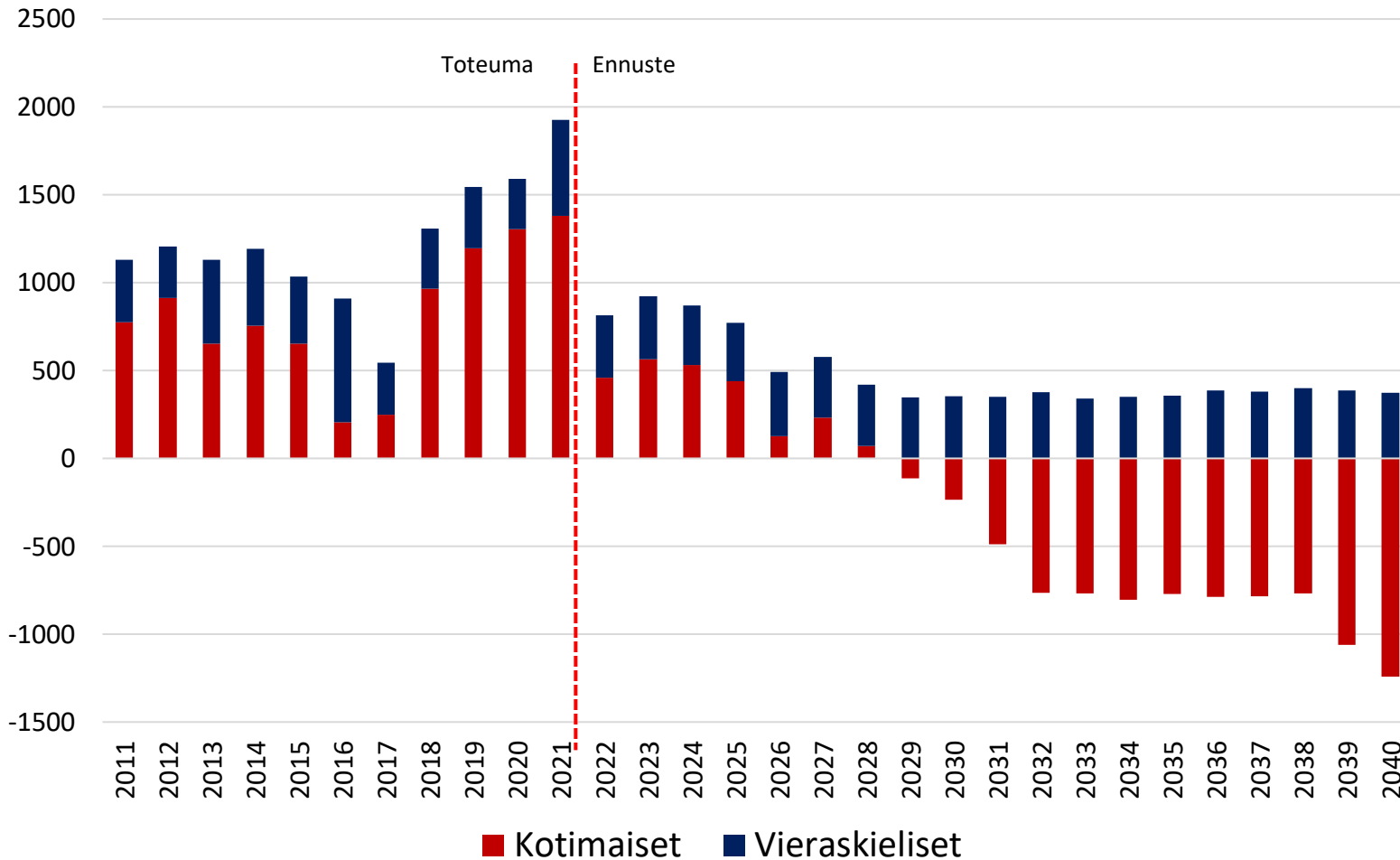
- Työikäisten kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien määrä **väheni 5 900 henkilöllä (-3 %)**
- Vieraskielisten työikäisten määrä **kasvoi 11 600 henkilöllä (+92,6 %)**

Vuosien 2021-2040 aikana Turun seudulla:

- Työikäisten kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien määrä **vähensisi 11 750 henkilöllä (-6,2 %)**
- Vieraskielisten työikäisten määrä **kasvasi 23 900 henkilöllä (+98,7 %)**

Oulun seudun työikäisen väestön kehitys kieliryhmittäin vuosina 2011-2040

15-64-vuotiaiden kehitys kieliryhmittäin 2011-2040

Vuosien 2010-2021 aikana **Oulun seudulla**:

- Työikäisten kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien määrä **kasvoi 9 000 henkilöllä (+6,1 %)**
- Vieraskielisten työikäisten määrä **kasvoi 4 460 henkilöllä (+114,8 %)**

Vuosien 2021-2040 aikana **Oulun seudulla**:

- Työikäisten kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien määrä **vähensyi 7 100 henkilöllä (-4,5 %)**
- Vieraskielisten työikäisten määrä **kasvasi 6 700 henkilöllä (+80,5 %)**

Keskeiset nostot analyysin perusteella

7. VIERASKIELISTEN MÄÄRÄ KASVAA MERKITTÄVÄSTI: MDI:n väestöennusteen (2022) mukaan **koko maan väestö vähenisi noin 41 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Koko maan väestö kääntyisi laskuun vuonna 2033.** Kuuden suuren kaupungin ja niiden kaupunkiseutujen tilanne on päinvastainen, sillä niiden väestö kasvaisi edelleen vuosina 2022-2040. Koko maassa kotimaista kieltä puhuvien (suomi, ruotsi ja saame) vähenisi noin 450 000 henkilöllä ja vieraskielisen väestön määrä kasvaisi arviolta noin 490 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. **Vieraskielisen väestön määrä kaksinkertaistui koko maassa 2010-luvulla ja kaksinkertaistuisi edelleen vuosina 2022-2040.** Vieraskielisen väestön osuudessa oli suuret erot suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen sekä koko maan välillä vuonna 2021: Helsingin seudulla vieraskielisten osuus oli 16,1 prosenttia, Turun seudulla 9,5 prosenttia, Tampereen seudulla 6,1 prosenttia, Oulun seudulla 4,1 prosenttia ja muualla maassa keskimäärin 4,5 prosenttia vuonna 2021.

8. TYÖIKÄISTEN KASVU PERUSTUU VIERASKIELISEEN VÄESTÖÖN: Vieraskielinen väestö kasvaisi MDI:n väestöennusteen mukaan merkittävästi kuudessa suurimmassa kaupungissa ja niiden kaupunkiseuduilla vuoteen 2040 mennessä. **Vieraskielisten määrä kasvaisi yhteensä noin 240 600 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä eli noin nykyisen Vantaan tai Tampereen asukasluvun verran.**

Vieraskielisten määrä kasvaisi kaikissa kaupungeissa noin 75-93 prosenttia vuosina 2022-2040. Pääkaupunkiseudun vieraskielisten määrä kasvaisi noin 197 000 henkilöllä eli Turun asukasluvun verran, Turussa noin 25 000 henkilöllä, Tampereella noin 20 000 henkilöllä ja Oulussa noin 8 600 henkilöä. **Kuudessa suurimmassa kaupungissa työikäisten väestön määrän kasvu jatkuisi edelleen toisin kuin muualla maassa, joka korostaisi entisestään suurimpien kaupunkien ja niiden kaupunkiseutujen eroa muuhun maahan verrattuna.** Huomionarvoista on kuitenkin se, että työikäisten kasvu perustuisi kaikissa suurilla kaupunkiseuduilla vain ja ainoastaan vieraskielisten työikäisten kasvuun samanaikaisesti kuin kotimaista kieltä puhuvien työikäisten määrä alenisi.

4. Poliittiskasuositukset

Alustavat politiikkasuositukset tulosten perusteella

1. ALUEELLINEN ERIITYMINEN JA ERILAISTUMINEN TYÖVOIMAN SAATAVUUDESSA ON TOSIASIA: Kansallisella ja poliittisella tasolla olisi kyettävä hyväksymään lähtökohtaisena tosiasiana se, että maa tulee edelleen voimakkaasti eriytymään ja erilaistumaan työvoiman tarjontaan ja saatavuuteen liittyvissä kysymyksissä. Tämä johtaa osaavan työvoiman saatavuuden suhteen kasvaviin alueellisiin eroihin erityisesti suurten kaupunkiseutujen ja muun maan suhteen. Suurten kaupunkiseutujen ja muun maan työvoiman tarjonnan ja poistuman rakenne on täysin erilainen työmarkkinoille tulevien ja poistuvien ikäluokkien näkökulmasta, joka pitäisi kyetä huomioimaan tosiasiana kaikessa päätöksenteossa. Suurilla kaupunkiseuduilla työvoiman tarjonta tulee edelleen kasvamaan suhteessa työvoiman poistumaan. Lisäksi vastavalmistuneiden korkea pitosuhde, maan sisäinen muuttoliike sekä maahanmuuttajien ja vieraskielisen väestön keskittyminen lisää työllisten määrää ja työvoiman tarjontaa suurilla kaupunkiseuduilla toisin kuin muualla maassa. Kasvavien ja elinvoimaisten alueiden olosuhteita ei pidä keinotekoisesti heikentää alueellisen tasa-arvon nimissä, sillä se on vahingollista koko maan kansantalouden kasvun, työllisyyden ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

2. KASVAVIEN ALUEIDEN ERITYISPIIRTEISIIN KIINNITETTÄVÄ AIEMPAA ENEMMÄN HUOMIOTA: Alueiden kehittämisessä ja kehityksessä on jatkossa kiinnitettävä enemmän huomiota väestöön menettävien alueiden, muuttotappioalueiden ja taantuvien alueiden ohella kasvavien alueiden kasvun aiheuttamiin positiivisiin ja kasvuspesifeihin erityispiirteisiin. Aluekehityksen paradigman painopistettä olisi perusteltua suunnata enemmän kasvua tukevien toimenpiteiden ja edellytysten vahvistamiseen, jotka liittyvät varsinkin kasvavien alueiden maankäyttöön, asumiseen, liikenteeseen, liikkumiseen, koulutukseen liittyviin aloituspaikkoihin, kansainvälisyyteen sekä maahanmuuttajien ja vieraskielisten kotouttamispolitiikkaan.

3. SUURTEN KAUPUNKIEN JA KAUPUNKISEUTUJEN MERKITYS KOROSTUU JATKOSSA: Kuuden suuren kaupungin ja niiden kaupunkiseutujen kansallinen merkitys ja rooli korostuvat kansallisessa kehityksessä 2020- ja 2030-luvuilla väestö- ja ikärakenteen suuren demografisen muutoksen vuoksi. Suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen suhteellinen merkitys kasvaa, kun niiden asukasluku, työpaikkojen määrä, työvoiman tarjonta sekä muuttovoitot avainmuuttajaryhmistä kasvavat edelleen toisin kuin koko maassa. Suurten kaupunkiseutujen eri koulutusasteilla olevien aloituspaikkojen määrä on riittämätön varsinkin kriittisillä toimialoilla suhteessa niiden väestöosuuteen ja työpaikkakehitykseen. Eri koulutusasteiden aloituspaikkojen lisääminen on perusteltua ja välttämätöntä erityisesti niillä koulutusaloilla, joissa eläköitymispaine tulee olemaan suurin seuraavan 10-15 vuoden aikana. Tämä koskee erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä koulutukseen ja kasvatukseen liittyviä aloituspaikkoja. Lisäksi työ- ja osaamisperustaista maahanmuuttoa kasvaville alueille pitää suunnitelmallisesti lisätä ja vähentää sääntelyä.

4. VIERASKIELINEN VÄESTÖ KASVAA JA KESKITTYY SUURILLE KAUPUNKISEUDUILLE: Maahanmuuttajien ja vieraskielisen väestön määrä yli kaksinkertaistuu ennusteen mukaan vuoteen 2040 mennessä. Vieraskielisen väestön kasvu keskittyy erityisesti suurimpiin kaupunkeihin ja kaupunkiseuduilla, ja etenkin Helsingin seudulle. Jopa suurimmilla kaupunkiseuduilla työikäisen väestön kasvu perustuu vain ja ainoastaan vieraskieliseen väestöön. Suurten kaupunkien tulevien työvoimatarpeiden kannalta maahanmuuttajien ja vieraskielisen väestön merkitys ylikorostuu. Kansainvälisten osaajien ja vieraskielisen työvoiman veto- ja pitovoimaan liittyvät kysymykset korostuvat työvoiman saatavuuden pullonkaulana erityisesti suurissa kaupungeissa, ja sitä kautta koko maan tulevassa kehityksessä

Kiitos!